

Il-Ġurnal Uffiċjali L 123

tal-Unjoni Ewropea

Edizzjoni bil-Malti

Legiżlazzjoni

Volum 57
24 ta' April 2014

Werrej

II *Atti mhux legiżlattivi*

REGOLAMENTI

- ★ **Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 379/2014 tas-7 ta' April 2014 li jemenda r-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 li jistabbilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill** 1

MT

L-Atti b'titoli b'tipa ċara relatati mal-ġestjoni ta' kuljum ta' affarijiet agrikoli, u li ġeneralment huma validi għal perjodu limitat.
It-titoli tal-atti l-oħra kollha huma stampati b'tipa skura u mmarkati b'asterisk quddiemhom.

II

(Atti mhux leġislattivi)

REGOLAMENTI

REGOLAMENT TAL-KUMMISSJONI (UE) Nru 379/2014

tas-7 ta' April 2014

li jemenda r-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 li jstabilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill

IL-KUMMISSJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidrat it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea,

Wara li kkunsidrat ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Frar 2008 dwar regoli komuni fil-kamp tal-avjazzjoni civili u li jstabilixxi Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni, u li jhassar id-Direttiva tal-Kunsill 91/670/KEE, ir-Regolament (KE) Nru 1592/2002 u d-Direttiva 2004/36/KE⁽¹⁾, u b'mod partikolari l-Artikolu 8(5) taghha,

Billi:

- (1) L-operaturi u l-persunal involuti fl-operat ta' ċerti inġenji tal-ajru għandhom jikkonformaw mar-rekwiżiti essenzjali rilevanti stabbiliti fl-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (2) Skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008, il-Kummissjoni għandha tadotta r-regoli ta' implimentazzjoni meħtieġa sabiex ikunu stabbiliti l-kundizzjonijiet għat-tħaddim sikur tal-inġenji tal-ajru. Dawk ir-regoli għandhom jieħdu f'kunsiderazzjoni primarjament il-kumplessità tal-inġenji tal-ajru, tal-organizzazzjonijiet u tal-operazzjonijiet tal-inġenji tal-ajru, kif ukoll ir-riskji marbutin mat-tipi differenti ta' operazzjonijiet.
- (3) Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012⁽²⁾ jstabilixxi regoli ta' implimentazzjoni għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru b'ajruplani u helikopters. Regoli għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bi blalen tal-arja u bi glajders għandhom ukoll jiġu pprovduti għall-konformità mal-prinċipji bażiċi tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. Barra minn hekk, l-ispeċifitàjiet ta' ċerti operazzjonijiet kummerċjali b'ajruplani u helikopters, li jibdeu u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, iridu jiġu indirizzati b'mod xieraq skont l-iskala u l-kamp ta' applikazzjoni tagħhom u r-riskju involut.
- (4) Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 800/2013⁽³⁾ li jemenda ir-Regolament (UE) Nru 965/2012 biex jinkludi regoli għal operazzjonijiet mhux kummerċjali skont il-kumplessità tal-inġenji tal-ajru. Jeħtieġ ukoll li r-Regolament (UE) Nru 965/2012 jiġi emendat biex jirrifletti l-aktar teknoloġija avvanzata attwali u biex ikunu żgurati miżuri proporzjonali għal ċerti attivitajiet definiti b'mod strett b'inġenji tal-ajru li mhumiex kumplessi u li jahdmu bil-magni kif ukoll għall-organizzazzjonijiet involuti.

⁽¹⁾ ĠU L 79, 19.3.2008, p. 1.

⁽²⁾ Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 tal-5 ta' Ottubru 2012 li jstabilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 296, 25.10.2012, p. 1).

⁽³⁾ Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 800/2013 tal-14 ta' Awwissu 2013 li jemenda r-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 li jstabilixxi rekwiżiti tekniċi u proċeduri amministrattivi relatati mal-operazzjonijiet bl-ajru skont ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU L 227, 24.8.2013, p. 1).

- (5) Ir-regoli għal operazzjonijiet speċjalizzati b'ajruplani, elikopters, blalen tal-arja u glajders għandhom jiġu inklużi wkoll filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni l-aspetti partikolari tat-tali operazzjonijiet u r-riskju involut. Għal raġunijiet ta' proporzjonalità, ma jkunx xieraq li l-operaturi kummerċjali kollha jsiru soġġetti għal certifikazzjoni, b'mod partikolari l-operaturi kummerċjali speċjalizzati. Għad li huma ta' natura kummerċjali, dawn l-operaturi jkunu soġġetti għal dikjarazzjoni tal-kapaċità minflok ċertifikat. Minkejja dan, il-kundizzjonijiet għal ċerti operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli, li jipperikolaw partijiet terzi fuq l-art, għandhom ikunu speċifikati fl-interess tas-sikurezza u għalhekk, dawk l-operazzjonijiet għandhom ikunu sottomessi għal awtorizzazzjoni.
- (6) Għalhekk, ir-Regolament (UE) Nru 965/2012 għandu jiġu emendat skont dan.
- (7) Sabiex jiġu żgurati tranżizzjoni bla xkiel u livell għoli ta' sikurezza fl-avjazzjoni ċivili fl-Unjoni Ewropea, il-miżuri ta' implimentazzjoni għandhom jirriflettu l-aktar teknoloġija avvanzata, inklużi l-aqwa prattiki, kif ukoll il-progress xjentifiku u tekniku fil-qasam tal-operazzjonijiet bl-ajru. Għalhekk, għandhom jitqiesu r-rekwiżiti tekniċi u l-proċeduri amministrattivi miftiehma taht l-awspici tal-Organizzazzjoni tal-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali (minn hawn 'il quddiem imsejha "l-ICAO") u tal-Awtoritajiet Kongunti Ewropej tal-Avjazzjoni sat-30 ta' Ġunju 2009, kif ukoll il-leġiżlazzjoni eżistenti b'rabta ma' ambjent nazzjonali speċifiku.
- (8) Jehtieg li jinghata żmien biżżejjed lill-industrija arjunawtika u lill-amministrazzjonijiet tal-Istati Membri biex jadattaw rwieghom għall-qafas regolatorju l-ġdid;
- (9) L-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni hejjiet abbozz ta' regoli ta' implimentazzjoni u ressqithom bhala opinjoni lill-Kummissjoni skont l-Artikolu 19(1) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (10) Il-miżuri previsti f'dan ir-Regolament huma skont l-opinjoni tal-Kumitat stabbilit skont l-Artikolu 65 tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

ADOTTAT DAN IR-REGOLAMENT:

Artikolu 1

Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 huwa emendat kif ġej:

- (1) L-Artikolu 1 huwa sostitwit b'dan li ġej:

"Artikolu 1

Suġġett u kamp ta' applikazzjoni

1. Dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli dettaljati għal operazzjonijiet tal-ajru b'ajruplani, elikopters, blalen tal-arja u glajders, inklużi spezzjonijiet fir-rampa tal-inġenji tal-ajru ta' operaturi bis-sorveljanza tas-sikurezza ta' Stat iehor meta jinzlu f'ajrudromi li jinsabu fit-territorju soġġett għad-dispożizzjonijiet tat-Trattat.
2. Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli dettaljati dwar il-kundizzjonijiet għall-hruġ, iż-żamma, l-emendar, il-limitazzjoni, is-sospensjoni jew ir-revoka taċ-ċertifikati tal-operaturi ta' inġenji tal-ajru msemmijin fl-Artikolu 4(1)(b) u (c) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 attivi f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru, il-privileġġi u r-responsabilitajiet tad-detenturi taċ-ċertifikati kif ukoll il-kundizzjonijiet li fihom l-operazzjonijiet għandhom ikunu pprojbiti, limitati jew soġġetti għal ċerti kundizzjonijiet fl-interess tas-sikurezza.
3. Dan ir-Regolament jistipula wkoll ir-regoli ddettaljati dwar il-kondizzjonijiet u l-proċeduri għad-dikjarazzjoni minn, u għas-sorveljanza ta' operaturi involuti f'operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u l-operat mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni, inklużi operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni.
4. Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll regoli dettaljati dwar il-kundizzjonijiet li bihom ċerti operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli għandhom ikunu soġġetti għal awtorizzazzjoni fl-interess tas-sikurezza, u dwar il-kundizzjonijiet għall-hruġ, iż-żamma, l-emendar, il-limitazzjoni, is-sospensjoni jew ir-revoka tal-awtorizzazzjonijiet.

5. Dan ir-Regolament ma japplikax għal operazzjonijiet tal-ajru li jaqgħu fil-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 1(2)(a) tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.

6. Dan ir-Regolament ma japplikax għal operazzjonijiet tal-ajru bi blalen tal-arja u dirigibbli bis-sonda u lanqas għal titjiriet bi blalen tal-ajru bis-sonda.”.

(2) L-Artikolu 2 huwa emendat kif ġej:

(a) Fl-ewwel paragrafu, jiżdiedu l-punti li ġejjin:

- “(7) ‘Operazzjoni speċjalizzata’ tfisser kwalunkwe operazzjoni minbarra tat-trasport kummerċjali bl-ajru li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża għal attivitajiet speċjalizzati bħal agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, servejng, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru.
- (8) ‘Operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta’ riskju għoli’ tfisser kwalunkwe operazzjoni kummerċjali speċjalizzata b’inġenju tal-ajru mwettqa fuq zona fejn is-sikurezza ta’ partijiet terzi fuq l-art aktarx li tkun fil-periklu f’każ ta’ emerġenza, jew, kif determinat mill-awtorità kompetenti tal-post fejn issir l-operazzjoni, kwalunkwe operazzjoni kummerċjali speċjalizzata b’inġenju tal-ajru li, minhabba n-natura speċifika tagħha u l-ambjent lokali li fiha titwetqa, tkun ta’ riskju għoli, b’mod partikolari għal partijiet terzi fuq l-art.
- (9) ‘Titjira introduttorja’ tfisser kwalunkwe titjira bi hlas jew xi kunsiderazzjoni ohra ta’ valur li tikkonsisti f’mawra bl-ajru b’tul ta’ żmien qasir, offruta minn organizzazzjoni tat-taħriġ approvata jew minn organizzazzjoni mahluqa bil-ghan li tippromwovi sport tal-ajru jew avjazzjoni ta’ divertiment, bl-iskop li jinġibdu studenti godda jew membri godda.
- (10) ‘Titjira ta’ kompetizzjoni’ tfisser kwalunkwe attività ta’ titjir li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża fi tlielaq jew kompetizzjonijiet tal-ajru, kif ukoll attività li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża bhala Prattika għal tlielaq jew kompetizzjonijiet tal-ajru u bhala mezz għat-titjir lejn u minn avvenimenti ta’ tlielaq jew kompetizzjoni.
- (11) ‘Wirja tat-titjir’ tfisser kwalunkwe attività ta’ titjir imwettqa b’mod deliberat għall-fini ta’ wiri jew divertiment f’avveniment irreklammat miftuħ għall-pubbliku, anki meta l-inġenju tal-ajru jintuża matul il-prattika għal wirja tat-titjir u bhala mezz għat-titjir lejn u mill-avveniment reklamati.”;

(b) Fit-tieni paragrafu, “VII” hija sostitwita ma’ “VIII”.

(3) L-Artikolu 5 huwa emendat kif ġej:

(a) Jiddahhal il-paragrafu 1a li ġej:

“1 a. Operaturi attivi f’operazzjonijiet CAT li jibdeu u jintemmu fl-istess ajrudrom/sit tal-operat b’ajruplani bi Prestazzjoni tal-klasi B jew b’helikopters mhux kumplessi għandhom jikkonformaw mad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-Annessi III u IV.”;

(b) Il-paragrafi 3, 4 u 5 huma sostitwiti b’dawn li ġejjin:

“3. L-operaturi ta’ ajruplani u ta’ helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni involuti f’operazzjonijiet mhux kummerċjali għandhom jiddikjaraw il-kapaċità u l-mezzi tagħhom li jaqdu r-responsabbiltajiet tagħhom assoċjati mal-operat ta’ inġenju tal-ajru u għandhom joperaw l-ajruplan skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness III u fl-Anness VI. Meta jkunu attivi f’operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, dawn l-operaturi minflok għandhom joperaw l-inġenju tal-ajru skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness III u VIII.

4. L-operaturi ta’ ajruplani u ta’ helikopters li mhumiex kumplessi u li jahdmu bil-magni kif ukoll blalen tal-arja u glajders involuti f’operazzjonijiet mhux kummerċjali, inklużi operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, għandhom joperaw l-inġenju tal-ajru skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VII.

5. L-organizzazzjonijiet tat-taħriġ li jkollhom is-sede prinċipali tan-negozju tagħhom fi Stat Membru u li huma approvati skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011 meta jwettqu t-taħriġ fit-titjir lejn, ġewwa jew barra mill-Unjoni għandhom joperaw:

(a) ajruplani u elikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VI;

(b) ajruplani u elikopters li mhumiex kumplessi u li jaħdmu bil-magni kif ukoll blalen tal-ajru u glajders skont id-dispożizzjonijiet speċifikati fl-Anness VII.”;

(c) Jiżdiedu l-paragrafi 6 u 7 li ġejjin:

“6. L-operaturi għandhom joperaw inġenju tal-ajru biss għall-fini ta’ operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati kif speċifikat fl-Annessi III u VIII.

7. Titjiriet li jsehħu eżatt qabel, matul jew eżatt wara operazzjonijiet speċjalizzati u li huma direttament marbutin ma’ dawg l-operazzjonijiet għandhom ikunu operati skont il-paragrafi 3, 4 u 6, kif ikun applikabbli. Hlief f’operazzjonijiet bil-paraxut, ma jstgħux jingarru abbord iktar minn sitt persuni indispensabbli għall-missjoni, esklużi l-membri tal-ekwipaġġ.”.

(4) L-Artikolu 6 huwa emendat kif ġej:

(a) Jithassar il-paragrafu 1;

(b) Jiddaħħal il-paragrafu 4a li ġej:

“4 a. B’deroga mill-Artikolu 5(1) u (6) l-operazzjonijiet li ġejjin b’ingeni tal-ajru li mhumiex kumplessi u li jaħdmu bil-magni jstgħu jsiru skont l-Anness VII:

(a) titjiriet bl-ispejjeż maqsumin minn individwi privati, bil-kundizzjoni li l-ispiza diretta tinqasam bejn l-okkupanti kollha tal-inġenju tal-ajru, inkluż il-bdot u li n-numru ta’ persuni li qed jaqsmu l-ispejjeż diretti huwa limitat għal sitta;

(b) titjiriet ta’ kompetizzjoni jew wirjiet tat-titjir, bil-kundizzjoni li r-remunerazzjoni jew kwalunkwe kunsiderazzjoni ta’ valur mogħtija għat-tali titjiriet tkun limitata għall-irkupru tal-ispejjeż diretti u kontribuzzjoni proporzjonata għall-ispejjeż annwali, kif ukoll premji ta’ mhux iktar minn valur speċifikat mill-awtorità kompetenti;

(c) titjiriet introduttorji, qbiż bil-paraxut, irmunkar ta’ glajders jew titjiriet ajrubatiċi mwettqa jew minn organizzazzjoni tat-taħriġ bis-sede prinċipali tagħha fi Stat Membru u approvata skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011, jew minn organizzazzjoni mahluqa bil-għan li tippromwovi sport tal-ajru jew avjazzjoni ta’ divertiment, bil-kundizzjoni li l-inġenju tal-ajru jkun operat mill-organizzazzjoni fuq il-bażi ta’ sjieda jew kiri mingħajr ekwipaġġ, li t-titjira ma tiġġenerax profitti mqassmin barra l-organizzazzjoni, u li kull meta jkunu involuti persuni li mhumiex membri tal-organizzazzjoni, it-tali titjiriet jirrapprezentaw biss attività marginali tal-organizzazzjoni.”;

(5) L-Artikolu 8 huwa emendat kif ġej:

(a) Il-paragrafu 3 hu sostitwit b’li ġej:

“3. Operazzjonijiet tal-CAT bil-helikopters, operazzjonijiet tal-CAT bi blalen tal-arja u operazzjonijiet tal-CAT bi glajders jikkonforma mar-rekwiziti nazzjonali”;

(b) Jiżdied il-paragrafu 4 li ġej:

“4. Operazzjonijiet mhux kummerċjali, inklużi operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati kumplessi u li jaħdmu bil-magni, inklużi operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati b’ajruplani, b’helikopters, bi blalen tal-arja u bi glajders għandhom ikomplu jsiru skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli dwar il-limitazzjoni fil-hin tat-titjira sakemm jiġu adottati u japplikaw ir-regoli ta’ implimentazzjoni relatati.”.

(6) Fl-Artikolu 10, il-paragrafu 3 huwa emendat kif ġej:

(a) fil-punt (a) il-kelma “Anness III” hija sostitwita ma’ “Annessi II u III”;

(b) fil-punt (b) il-kliem “Annessi V, VI u VII” huwa sostitwit ma’ “Annessi II, V, VI u VII”.

(7) Fl-Artikolu 10, jiżdiedu l-paragrafi 4, 5, 6 u 7 li ġejjin:

“4. B’deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx id-dispożizzjonijiet tal-Annessi II, III, VII u VIII għal operazzjonijiet speċjalizzati sal-21 ta’ April 2017.

5. B’deroga mit-tieni subparagrafu tal-paragrafu 1, l-Istati Membri jistgħu jiddeċiedu li ma japplikawx id-dispożizzjonijiet tal-Annessi II, III u IV għal:

(a) operazzjonijiet CAT li jibdew u jintemmu fl-istess ajrudrom/sit tal-operat b’ajruplani bi prestazzjoni tal-klassi B jew elikopters mhux kumplessi sal-21 ta’ April 2017; u

(b) operazzjonijiet CAT bi blalen tal-arja u glajders sal-21 ta’ April 2017.

6. Meta Stat Membru jagħżel użu mid-deroga stipulata fil-paragrafu 5 punt (a), għandhom japplikaw ir-regoli li ġejjin:

(a) għall-ajruplani, l-Anness III tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91 u eżenzjonijiet nazzjonali relatati b’konformità mal-Artikolu 8(2) tar-Regolament (KEE) Nru 3922/91;

(b) għall-elikopters, ir-rekwiżiti nazzjonali.

7. Meta Stat Membru jagħmel użu mid-deroga stipulata fil-paragrafi 3, 4 u 5, għandu jinnotifika lill-Kummissjoni u lill-Aġenzija. Din in-notifika għandha tiddeskrivi r-raġunijiet għad-deroga u t-tul ta’ żmien tagħha, kif ukoll il-programm għall-implimentazzjoni li fih l-azzjonijiet previsti u l-iskedar relatat.”.

(8) L-Annessi I sa VII tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 huma emendati kif stabbilit fl-Anness I ta’ dan ir-Regolament.

(9) Jiżdied Anness VIII (il-Parti-SPO) mar-Regolament (UE) Nru 965/2012, kif stabbilit fl-Anness II ta’ dan ir-Regolament.

Artikolu 2

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-seħh fit-tielet jum wara dak tal-pubblikazzjoni tiegħu f’*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Għandu japplika mill-1 ta’ Lulju 2014.

Dan ir-Regolament jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi Brussell, is-7 ta’ April 2014.

Għall-Kummissjoni

Il-President

José Manuel BARROSO

ANNEX I

(1) L-Anness I tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 huwa emendat kif ġej:

(a) It-titlu huwa sostitwit bid-“Definizzjonijiet għat-termini li jintużaw fl-Annessi II sa VIII”.

(b) Jiddaħhal il-punt li ġej:

“(11 a) ‘Massa tal-ballun tal-arja bażi’ tfisser il-massa determinata bl-ippeżar tal-ballun tal-arja bit-tagħmir kollu installat kif speċifikat fl-AFM.”.

(c) Il-punt 40 huwa sostitwit b’dan li ġej:

“(40) ‘Ftehim ta’ kiri mingħajr ekwipaġġ’ tfisser ftehim bejn impriża li skont dan l-inġenju tal-ajru jkun operat skont iċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) tal-parti li thallas il-kera (lessee) jew, fil-każ ta’ operazzjonijiet kummerċjali li mhumiex CAT, taht ir-responsabilità tal-parti li thallas il-kera (lessee).”.

(d) Jiddaħhal il-punt li ġej:

“(117a) ‘Speċjalist fil-kompitu’ tfisser persuna assenjata mill-operatur jew parti terza, jew li taġixxi bhala impriza, li twettaq kompiti fuq l-art direttament marbutin ma’ kompitu speċjalizzat jew li twettaq kompiti speċjalizzati abbord jew mill-inġenju tal-ajru.”.

(e) Il-punt 120 huwa sostitwit b’dan li ġej:

“(120) ‘Tagħbija tat-traffiku (traffic load)’ tfisser il-massa totali ta’ passiġġieri, bagalji, merkanzija u tagħmir tal-ispeċjalisti portabbli u, hliet għall-blalen tal-arja, inkluża kwalunkwe saborra.”.

(f) Il-punt 127 huwa sostitwit b’dan li ġej:

“(127) ‘Ftehim ta’ kiri bl-ekwipaġġ’ tfisser ftehim:

- fil-każ ta’ operazzjonijiet CAT, bejn operaturi tal-ajru li skont dan l-inġenju tal-ajru huwa operat skont l-AOC tal-parti li tirċievi l-kera (lessor); jew
- fil-każ ta’ operazzjonijiet kummerċjali minbarra CAT, bejn operaturi li skontu l-inġenju tal-ajru huwa operat taht ir-responsabilità tal-parti li tirċievi l-kera (lessor).”.

(2) L-Anness II tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 huwa emendat kif ġej:

(a) FARO.GEN.120 (d) (1), virgola u l-kliem “l-awtorizzazzjoni ta’ operazzjoni speċjalizzata” jiddaħhlu wara “l-approvazzjoni,”.

(b) FARO.GEN.200 (c), il-kliem “jew awtorizzati” jiddaħhlu wara “ċertifikati”.

(c) FARO.GEN.205 (a), virgola u l-kliem “mal-awtorizzazzjoni ta’ operazzjoni speċjalizzata” jiddaħhlu wara “maċ-ċertifikazzjoni inizjali,”.

(d) FARO.GEN.205 (b), virgola u l-kliem “ta’ awtorizzazzjoni” jiddaħhlu wara “ċertifikazzjoni,”.

(e) FARO.GEN.220 (a):

(i) jiddaħhal il-punt li ġej:

“(4a) il-proċess ta’ awtorizzazzjoni ta’ operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta’ riskju għoli u s-sorveljanza kontinwa ta’ detentur tal-awtorizzazzjoni;”;

(ii) il-punt (7) jinbidel b’dan li ġej

“(7) sorveljanza ta’ persuni u organizzazzjonijiet li jeżerċitaw attivitajiet fi hdan it-territorju tal-Istati Membri, iżda sorveljati, iċċertifikati jew awtorizzati mill-awtorità kompetenti ta’ Stat Membru iehor jew l-Aġenzija, kif mifthiem bejn dawn l-awtoritajiet;”;

(iii) fil-punt (9), virgola u l-kliem “jew awtorizzazzjoni” jiddaħhlu wara “ċertifikazzjoni”.

(f) FARO.GEN.220, il-punt (b) huwa sostitwit b’dan li ġej:

“(b) L-awtorità kompetenti għandha żżomm aġġornata lista ta’-ċertifikati tal-organizzazzjoni u l-awtorizzazzjonijiet ta’ operazzjonijiet speċjalizzati kollha li harġet kif ukoll id-dikjarazzjonijiet li rċiviet”.

(g) FARO.GEN.300 (a), il-punti (1) u (2) huma sostitwiti b’dan li ġej:

“(1) il-konformità tal-organizzazzjonijiet mar-rekwiżiti applikabbli għalihom jew għat-tip ta’ operazzjonijiet gabel ma tohroġ ċertifikat jew approvazzjoni tal-organizzazzjoni, skont kif ikun applikabbli;

(2) il-konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli tal-organizzazzjonijiet li hija ċċertifikat, tal-operazzjonijiet speċjalizzati li hija awtorizzata u tal-organizzazzjonijiet li minghandhom irċeviet dikjarazzjoni;”

(h) FARO.GEN.305, isiru l-emendi li ġejjin:

(i) il-punt (d) huwa sostitwit b’dan li ġej:

“(d) Għall-organizzazzjonijiet li jiddikjaraw l-attività tagħhom lill-awtorità kompetenti, il-programm ta’ sorveljanza għandu jkun ibbażat fuq in-natura speċifika tal-organizzazzjoni, fuq il-kumplessità tal-attività tagħha u d-dejta tal-attività ta’ sorveljanza tal-passat u fuq il-valutazzjoni tar-riskji assoċjati mat-tip ta’ attività mwettqa. Dan għandu jinkludi audits u spezzjonijiet, inklużi spezzjonijiet tar-rampa u spezzjonijiet għall-għarrieda, skont kif xieraq;”

(ii) jiddaħhal il-punt (d1) kif ġej:

“(d1) Għal organizzazzjonijiet b’awtorizzazzjoni ta’ operazzjonijiet speċjalizzati, il-programm ta’ sorveljanza għandu jiġi stabbilit b’konformità ma’ (d) u għandu jkis ukoll il-proċess ta’ awtorizzazzjoni tal-imghoddi u dak attwali u l-perjodu ta’ validità tal-awtorizzazzjoni.”.

(i) ARO.GEN.350 (b) tiġi sostitwita b’dan li ġej:

“(b) Sejba ta’ livell 1 għandha tinhareġ mill-awtorità kompetenti meta kwalunkwe nuqqas ta’ konformità sinifikanti tkun identifikata mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta’ Implementazzjoni tiegħu, mal-proċeduri u l-manwali tal-organizzazzjoni jew mat-termini ta’ approvazzjoni, ċertifikat, awtorizzazzjoni ta’ operazzjoni speċjalizzata jew mal-kontenut ta’ dikjarazzjoni li tbaxxi s-sikurezza jew tkun ta’ perikolu serju għas-sikurezza tat-titjira.”.

(j) FARO.GEN.350 (b)(2) u (3) rispettivament, il-kliem “jew l-awtorizzazzjoni ta’ operazzjonijiet speċjalizzati” jiddaħhlu wara l-kliem “ċertifikat tal-organizzazzjoni”.

(k) ARO.GEN.350(c) tiġi sostitwita b'dan li ġej:

“(c) Sejba ta' livell 2 għandha tinhareġ mill-awtorità kompetenti meta kwalunkwe nuqqas ta' konformità tkun identifikata mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, mal-proċeduri u l-manwali tal-organizzazzjoni jew mat-termini ta' approvazzjoni, ċertifikat, awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata jew mal-kontenut ta' dikjarazzjoni li tista' tbaxxi s-sikurezza jew tista' tkun ta' perikolu serju għas-sikurezza tat-tijira.”.

(l) FARO.GEN.350 (d)(1), virgola u l-kliem “l-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati” jiddaħhlu wara “ċertifikat,”.

(m) FARO.GEN.350 (e), virgola u l-kliem “jew awtorizzata” jiddaħhlu wara l-kliem “organizzazzjoni ċertifikata”.

(n) FARO.GEN.355 (a), ir-referenza għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 290/2012 hija sostitwita b'referenza għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1178/2011.

(o) Tizdied il-parti ARO.GEN.360 li ġejja:

“ARO.GEN.360 Sejbiet u miżuri ta' infurzar – l-operaturi kollha

Jekk, matul is-sorveljanza jew b'xi mezz iehor, tinstab evidenza li turi nuqqas ta' konformità mar-rekwiżiti applikabbli minn operatur soġġett għar-rekwiżiti stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, l-awtorità kompetenti li identifikat in-nuqqas ta' konformità għandha tiegħu kwalunkwe miżura ta' infurzar neċessarja biex tevita milli jibqa' dak in-nuqqas ta' konformità.”

(p) FARO.OPS.100, jizdied il-punt (c) li ġej:

“(c) L-awtorità kompetenti tista' tiddetermina limitazzjonijiet operazzjonali speċifiċi. It-tali limitazzjonijiet għandhom ikunu dokumentati fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet.”.

(q) Fis-SUBPARTI OPS iddaħhlet it-TAQSIMA Ia li ġejja:

“TAQSIMA Ia

L-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli

ARO.OPS.150 L-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli

(a) Malli tircievi applikazzjoni għall-hruġ ta' awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tirrevedi d-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard (SOP) tal-operatur, relatati ma' operazzjoni pjanata waħda jew iktar u żviluppata skont ir-rekwiżiti rilevanti tal-Anness VIII (Parti-SPO).

(b) Meta tkun issodisfata bil-valutazzjoni tar-riskju u l-SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tohrog l-awtorizzazzjoni, kif stabbilit fl-Appendiċi VI. L-awtorizzazzjoni tista' tinhareġ għal tul ta' żmien limitat jew mhux limitat. Il-kundizzjonijiet li fihom operatur huwa awtorizzat iwettaq operazzjoni kummerċjali speċjalizzata waħda jew iktar ta' riskju għoli għandhom jiġu speċifikati fl-awtorizzazzjoni.

(c) Malli tircievi applikazzjoni għal bidla fl-awtorizzazzjoni, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tikkonforma ma' (a) u (b). Għandha tippreskrivi l-kundizzjonijiet li fihom l-operatur jista' jopera matul il-bidla, sakemm l-awtorità kompetenti ma tiddeterminax li l-awtorizzazzjoni għandha bżonn tiġi sospiza.

(d) Malli tircievi applikazzjoni għat-tiġdid tal-awtorizzazzjoni, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tikkonforma ma' (a) u (b). Tista' tiegħu f'kunsiderazzjoni l-process ta' awtorizzazzjoni u l-attivitàjiet ta' sorveljanza tal-imghoddi.

- (e) Minghajr hsara għal kwalunkwe miżura addizzjonali ta' infurzar, meta l-operatur jimplementa bidliet bla ma jippreżenta valutazzjoni tar-riskju emendata u SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tissospendi, tillimita jew tirrevoka l-awtorizzazzjoni.
- (f) Malli tirċievi applikazzjoni għall-hruġ ta' awtorizzazzjoni għal operazzjoni kummerċjali speċjalizzata transfruntiera ta' riskju għoli, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tirrevedi d-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard (SOP) tal-operatur f'koordinazzjoni mal-awtorità kompetenti tal-post li fih hemm il-pjan li titwettaq l-operazzjoni. Meta ż-żewġ awtoritajiet ikunu ssodisfati bil-valutazzjoni tar-riskju u l-SOP, l-awtorità kompetenti tal-operatur għandha tohroġ l-awtorizzazzjoni.

ARO.OPS.155 Il-ftehimiet ta' kiri

- (a) (a) L-awtorità kompetenti għandha tapprova ftehim ta' kiri li jinvolvi inġenju tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz jew operatur ta' pajjiż terz meta l-operatur tal-SPO jkun wera konformità ma' ORO.SPO.100.
- (b) (b) L-approvazzjoni ta' ftehim ta' kiri minghajr ekwipaġġ għandha tiġi sospiza jew revokata kull meta jiġi sospiz jew revokat iċ-ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà tal-inġenju tal-ajru.”.
- (r) FARO.OPS.200 (b)(2), il-kliem “u operazzjonijiet speċjalizzati” jiddaħhal wara l-kliem “operazzjonijiet mhux kummerċjali”.
- (s) ARO.OPS.210 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“ARO.OPS.210 Determinazzjoni tad-distanza jew iż-żona lokali

L-awtorità kompetenti tista' tiddetermina distanza jew żona lokali għall-fini tal-operazzjonijiet.”.

- (t) Fis-Subparti OPS tiddaħhal it-TAQSIMA III li ġejja:

“TAQSIMA III

Sorveljanza tal-operazzjonijiet

ARO.OPS.300 Titjiriet introdutturji

L-awtorità kompetenti tista' tistabbilixxi kundizzjonijiet addizzjonali għal titjiriet introdutturji mwettqa skont il-Parti-NCO fit-territorju tal-Istat Membru. It-tali kundizzjonijiet għandhom jiżguraw operazzjonijiet sikuri u jkunu proporzjonati.”.

- (u) Fl-Appendiċi I:
  - (i) is-sottotitolu huwa mibdul permezz ta' “(Skeda tal-approvazzjoni għall-operaturi tat-trasport tal-ajru)”;
  - (ii) jithassru l-kliem “Operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati (SPO)” u n-nota 2 f'qiegħ il-paġna.
- (v) Fl-Appendiċi II, tithassar il-kelma mtennija “Tlugh” u n-nota 10 f'qiegħ il-paġna hija sostitwita b'dan li ġej:

“10. Id-dhul tal-kategorija applikabbli ta' avvicinament bi preċiżjoni: LTS CAT I, CAT II, OTS CAT II, CAT IIIA, CAT IIIB jew CAT IIIC. Id-dhul tal-medda viżwali minima tar-runway (RVR) f'metri u l-gholi tad-deċiżjoni (DH) f'piedi. Tintuża linja waħda għal kull kategorija ta' avvicinament elenkata.”.
- (w) Fl-Appendiċi V, il-kliem “Operazzjonijiet speċjalizzati” jiżdiedu taht il-kliem “Operazzjonijiet mhux kummerċjali”.
- (x) Jiżdied l-Appendiċi VI li ġej:

"Appendiċi VI

AWTORIZZAZZJONI TA' OPERAZZJONIJIET KUMMERĊJALI SPEĊJALIZZATI TA' RISKJU GĦOLI	
Awtorità Emittenti ⁽¹⁾ :	
Nru tal-Awtorizzazzjoni ⁽²⁾ :	
Isem l-Operatur ⁽³⁾ :	
Indirizz tal-Operatur ⁽⁴⁾ :	
Telefown ⁽⁵⁾ :	
Faks:	
Posta Elettronika:	
Mudell tal-Inġenju tal-Ajru u Marki ta' Reġistrazzjoni ⁽⁶⁾ :	
Operazzjonijiet Speċjalizzati Awtorizzati ⁽⁷⁾ :	
Żona awtorizzata jew sit tal-operat ⁽⁸⁾ :	
Limitazzjonijiet speċjali ⁽⁹⁾ :	
Dan sabiex jiġi kkonfermat li ..... hu/hi awtorizzat(a) j/twettag operazzjoni(jiet) kummerċjali speċjalizzata/i ta' riskju għoli skont din l-awtorizzazzjoni, il-proċeduri operattivi standard tal-operatur, l-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.	
Data tal-hruġ ⁽¹⁰⁾ :	Isem u Firma ⁽¹¹⁾ :
	Titlu:

IL-FORMOLA 151 tal-EASA, Verżjoni numru 1

(1) Isem u dettalji ta' kuntatt tal-awtorità kompetenti

(2) Jiddaħħal in-numru tal-awtorizzazzjoni assoċjat.

(3) Tidhli tal-isem irreġistrat tal-operatur u l-isem kummerċjali tal-operatur, jekk ikun differenti. Dahħal "Dba" qabel l-isem kummerċjali (għal "Doing business as").

(4) L-indirizz tas-sede prinċipali tal-operatur.

(5) Id-dettalji tat-telefown u tal-fax tas-sede prinċipali tal-operatur, inkluż il-kodiċi tal-pajjiż. L-indirizz tal-posta elettronika għandu jiġi pprovdut jekk ikun disponibbli.

(6) Jiddaħħlu d-deżinjazzjoni tal-inġenju tal-ajru, il-mudell u s-serje, jew il-master serje kif stabbiliti mill-Commercial Aviation Safety Team (CAST)/mill-ICAO, fil-każ li għet iddeżinjata serje (preżempju Boeing-737-3K2 jew Boeing-777-232). It-Tassonomija CAST/ICAO hija disponibbli fuq: <http://www.intlaviationstandards.org/H>.

(7) Il-marki ta' reġistrazzjoni għandhom jew jiġu elenkati fil-Lista ta' Approvazzjonijiet Speċifiċi jew fil-Manwal tal-Operat. Fil-każ tal-aħħar il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi għandhom jirreferu għall-paġna relatata fil-manwal tal-operat.

(8) Speċifika t-tip ta' operazzjoni, pereżempju agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, "surveying", osservazzjoni u ppattuljar, riklamar bl-ajru.

(9) Elenkar taż-żona/i jew sit(i) ġeografiku/ċi ta' operazzjoni awtorizzata (permezz ta' koordinati ġeografici jew ir-reġjun tal-informazzjoni dwar it-tittira jew il-fruntieri nazzjonali jew reġjonali).

(10) Elenkar tal-limitazzjonijiet speċjali applikabbli (eż. VFR biss, Binhar biss, eċċ.).

(11) Id-data tal-hruġ tal-awtorizzazzjoni (jj-xx-ssss).

(12) It-titlu, l-isem u l-firma ta' rappreżentant tal-awtorità kompetenti. Barra minn hekk, fuq l-awtorizzazzjoni jista' jiġi applikat timbru uffiċjali."

(3) L-Anness III tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 huwa emendat kif ġej:

(a) Ir-referenzi kollha għar-Regolament (KE) Nru 1702/2003 huma sostitwiti b'referenzi għar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 ⁽¹⁾.

(b) Ir-referenzi kollha għar-Regolament (KE) Nru 290/2012 huma sostitwiti b'referenzi għar-Regolament (UE) Nru 1178/2011.

(c) It-test ta' ORO.GEN.005 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“Dan l-Anness jistabbilixxi r-rekwiżiti li għandhom jiġu segwiti minn operatur tal-ajru li jwettaq:

(a) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru (CAT)

(b) operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati;

(c) operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni.

(d) operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni.”

(d) FORO.GEN.105, il-kliem “jew awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata” jiddaħhlu wara “obbligu ta' dikjarazzjoni”.

(e) FORO.GEN.110, il-punt (a) huwa sostitwit b'dan li ġej:

“(a) L-operatur huwa responsabbli għat-thaddim tal-ingenju tal-ajru skont l-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, kif applikabbli, skont ir-rekwiżiti rilevanti ta' dan l-Anness u ċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC) jew l-awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata (awtorizzazzjoni SPO) jew id-dikjarazzjoni tiegħu.”

(f) FORO.GEN.110 (c), virgola u l-kliem “tal-awtorizzazzjoni SPO” jiddaħhlu wara l-kelma “ċertifikat”.

(g) FORO.GEN.110, jiżdied il-punt li ġej:

“(k) Minkejja (j), l-operatur ta' glajder jew ballun tal-arja jew ta' titjriet li jtilqu u jinżlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, skont il-VFR binhar, b'

(i) ajruplani b'magna waħda li jaħdmu bl-iskrejjen b'massa massima ta' tluġh iċċertifikata ta' 5 700 kg jew inqas u b'MOPSC ta' 5 jew inqas; jew

(ii) elikopters li mhumiex elikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni, b'magna waħda, b'MOPSC ta' 5 jew inqas,

għandu jiżgura li l-ekwipaġġ tat-tijira rċieva taħriġ jew struzzjonijiet xierqa biex ikun jista' jagħraf oġġetti perikolużi mhux iddikjarati mtellgħin abbord minn passiġġieri jew bhala merkanzija.”

(h) FORO.GEN.115:

(i) it-titlu huwa sostitwit b'dan li ġej: “Applikazzjoni għal AOC”;

(ii) fil-punt (a) il-kelma “ajru” tiddaħhal qabel “ċertifikat tal-operatur”.

⁽¹⁾ Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 748/2012 tat-3 ta' Awwissu 2012 li jistabbilixxi regoli ta' implimentazzjoni għaċ-ċertifikazzjoni tal-airworthiness u ambjentali ta' ingeni tal-ajru u ta' prodotti, partijiet u taġmir relatati, kif ukoll għaċ-ċertifikazzjoni ta' organizzazzjonijiet relatati mad-disinn u l-produzzjoni (ĠU L 224, 21.8.2012, p. 1).

(i) FORO.GEN.120, jiżdied il-punt li ġej:

“(d) Meta operatur soġġett għal awtorizzazzjoni SPO jkun jixtieq juża mezzi alternattivi ta’ konformità, għandu jikkonforma ma’ (b) kull meta t-tali mezzi alternattivi ta’ konformità jaffettwaw il-proċeduri operattivi standard li huma parti mill-awtorizzazzjoni u ma’ (c) għall-parti ddikjarata tal-organizzazzjoni u l-operazzjoni tiegħu.”.

(j) It-titlu ta’ ORO.GEN.125 huwa sostitwit b’dan li ġej: “Termini ta’ approvazzjoni u privileġġi ta’ detentur ta’ AOC”.

(k) It-titlu ta’ ORO.GEN.130 huwa sostitwit b’dan li ġej: “Bidliet relatati ma’ detentur ta’ AOC”.

(l) It-titlu ta’ ORO.GEN.135 huwa sostitwit b’dan li ġej: “Validità ssoktata ta’ AOC”.

(m) FORO.GEN.140 (a), virgola u l-kliem “tal-awtorizzazzjoni SPO” jiddahhlu wara l-kelma “ċertifikazzjoni”.

(n) FORO.GEN.140 (b), il-kliem “fil-każ ta’ CAT” jiddahhlu, mdawwra b’virgoli, wara l-kliem “L-aċċess għall-inġenji tal-ajru msemmi fil-punt (a) għandu”.

(o) ORO.GEN.205 huwa sostitwit b’dan li ġej:

“ORO.GEN.205 Attivitajiet ikkuntrattati

(a) (a) L-operatur għandu jiżgura li meta jikkuntratta jew jixtri xi parti tal-attività tiegħu, is-servizz jew prodott ikkuntrattat jew mixtri jikkonforma mar-rekwiżiti applikabbli.

(b) Meta l-operatur iċċertifikat jew id-detentur ta’ awtorizzazzjoni SPO jikkuntratta xi parti mill-attività tiegħu lill-organizzazzjoni li mhijiex iċċertifikata jew awtorizzata skont din il-Parti sabiex twettaq it-tali attività, l-organizzazzjoni kkuntrattata għandha taħdem bl-approvazzjoni tal-operatur. L-organizzazzjoni kontraenti għandha tiżgura li l-awtorità kompetenti tingħata aċċess għall-organizzazzjoni kkuntrattata, sabiex tara li tinżamm konformità kontinwa mar-rekwiżiti applikabbli.”.

(p) FORO.AOC.100 (a), il-kelma “tat-trasport” tiddahhal qabel il-kelma “operazzjonijiet”.

(q) FORO.AOC.100, il-punti (b) u (c) huma sostitwiti b’dan li ġej:

“(b) L-operatur għandu jipprovdi t-tagħrif li ġej lill-awtorità kompetenti:

(1) l-isem uffiċjali u l-isem kummerċjali, l-indirizz u l-indirizz tal-posta tal-applikant;

(2) deskrizzjoni tal-operazzjoni proposta, inklużi t-tip(i), u n-numru ta’ inġenji tal-ajru li se jiġu operati;

(3) deskrizzjoni tas-sistema ta’ ġestjoni, inkluża l-istruttura organizzazzjonali;

(4) l-isem tal-manixer responsabbli;

(5) l-ismijiet tal-persuni nnominati mehtieġa minn ORO.AOC.135(a) flimkien mal-kwalifiki u l-esperjenza tagħhom;

(6) kopja tal-manwal tal-operat mehtieġ minn ORO.MLR.100;

(7) dikjarazzjoni li d-dokumentazzjoni kollha mibgħuta lill-awtorità kompetenti ġiet verifikata mill-applikant u nstabet konformi mar-rekwiżiti applikabbli.

- (c) L-applikanti għandhom juru lill-awtorità kompetenti li:
- (1) jikkonformaw mar-rekwiżiti kollha applikabbli tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, ma' dan l-Anness, l-Anness IV (il-Parti-CAT) u l-Anness V (il-Parti-SPA) ta' dan ir-Regolament;
  - (2) kull inġenju tal-ajru operat għandu ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012; u
  - (3) l-organizzazzjoni u l-ġestjoni tagħhom hija xierqa u taqbel kif suppost mal-iskala u l-kamp ta' applikazzjoni tal-operazzjoni.”.
- (r) FORO.AOC.125 (a) (1) (ii), il-kliem “tat-trasport bl-ajru” jiddahhlu wara l-kelma “kummerċjali”.
- (s) FORO.DEC.100, l-ewwel sentenza hija sostitwita b'dan li ġej:
- “L-operatur ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni attiv f'operazzjonijiet mhux kummerċjali jew operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati, u l-operatur kummerċjali speċjalizzat għandhom:”.
- (t) Is-Subparti li ġejja tiddahhal wara s-SUBPARTI DEC — DIKJARAZZJONI:

“SUBPARTI SPO

OPERAZZJONIJIET KUMMERĊJALI SPEĊJALIZZATI

ORO.SPO.100 Rekwiżiti komuni għal operaturi kummerċjali speċjalizzati

- (a) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu jikkonforma wkoll ma' ORO.AOC.135, ma' ORO.AOC.140 u ma' ORO.AOC.150 minbarra ORO.DEC.100.
- (b) L-inġenju tal-ajru għandu jkollu ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 jew għandu jinkera skont (c).
- (c) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu jikseb l-approvazzjoni minn qabel mill-awtorità kompetenti u jikkonforma mal-kundizzjonijiet li ġejjin, jekk:
  - (1) Jikri inġenju tal-ajru ta' operatur ta' pajjiż terz bl-ekwipaġġ:
    - (i) L-istandards tas-sikurezza ta' operatur ta' pajjiż terz fir-rigward tal-ajrunavigabbiltà kontinwa u l-operazzjonijiet tal-ajru huma ekwivalenti għar-rekwiżiti applikabbli stabbiliti mir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 u minn dan ir-Regolament;
    - (ii) L-inġenju tal-ajru ta' operatur ta' pajjiż terz għandu CofA standard mahruġ skont l-Anness 8 tal-ICAO;
    - (iii) It-tul ta' zmien tal-kirja bl-ekwipaġġ ma jaqbiżx is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' 12-il xahar konsekuttivi; jew
  - (2) Jikri inġenju tal-ajru rreġistrat f'pajjiż terz mingħajr ekwipaġġ:
    - (i) Ġie identifikat b'żonn operazzjonali li ma jistax jiġi ssodisfat bil-kiri ta' inġenju tal-ajru rreġistrat fl-UE;
    - (ii) It-tul ta' zmien tal-kirja mingħajr ekwipaġġ ma jaqbiżx is-seba' xhur fi kwalunkwe perjodu ta' 12-il xahar konsekuttivi;
    - (iii) Il-konformità mar-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003 hija żgurata;

(iv) L-inġenju tal-ajru huwa mghammar skont l-Anness VIII [il-Parti SPO].

ORO.SPO.110 Awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati ta' riskju għoli

- (a) Operatur kummerċjali speċjalizzat għandu japplika għal awtorizzazzjoni, u jiksibha, mill-awtorità kompetenti tal-operatur qabel jibda b'operazzjoni kummerċjali speċjalizzata ta' riskju għoli:
- (1) li titwettaq fuq żona fejn is-sikurezza ta' partijiet terzi fuq l-art aktarx li tkun fil-periklu fil-każ ta' emerġenza, jew
  - (2) li, kif determinat mill-awtorità kompetenti tal-post fejn titwettaq l-operazzjoni, minhabba n-natura speċifika tagħha u l-ambjent lokali li fih titwettaq, din tkun ta' riskju għoli, b'mod partikolari għal partijiet terzi fuq l-art.
- (b) L-operatur għandu jipprovdi t-tagħrif li ġej lill-awtorità kompetenti:
- (1) l-isem uffiċjali u l-isem kummerċjali, l-indirizz u l-indirizz tal-posta tal-applikant;
  - (2) deskrizzjoni tas-sistema ta' ġestjoni, inkluża l-istruttura organizzazzjonali;
  - (3) deskrizzjoni tal-operazzjoni proposta, inklużi t-tip(i), u n-numru ta' inġenji tal-ajru li se jiġu operati;
  - (4) id-dokumentazzjoni ta' valutazzjoni tar-riskju u l-proċeduri operattivi standard relatati, meħtieġa minn SPO.OP.230;
  - (5) dikjarazzjoni li d-dokumentazzjoni kollha mibgħuta lill-awtorità kompetenti giet verifikata mill-operatur u nstabet b'konformità mar-rekwiżiti applikabbli.
- (c) L-applikazzjoni għal awtorizzazzjoni jew l-emenda tagħha għandha ssir f'forma u b'mod stabbiliti mill-awtorità kompetenti, filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni r-rekwiżiti applikabbli tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

ORO.SPO.115 Bidliet

- (a) Kwalunkwe bidla li taffettwa l-kamp ta' applikazzjoni tal-awtorizzazzjoni jew l-operazzjonijiet awtorizzati teħtieġ approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti. Kwalunkwe bidla mhux koperta mill-valutazzjoni tar-riskju inizjali teħtieġ is-sottomissjoni ta' valutazzjoni tar-riskju emendata u SOP lill-awtorità kompetenti.
- (b) L-applikazzjoni għal approvazzjoni ta' bidla għandha tkun sottomessa qabel ma ssehh kwalunkwe bidla, sabiex l-awtorità kompetenti tkun tista' tiddetermina l-konformità ssoktata mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu u sabiex, jekk ikun hemm b'żonn, temenda l-awtorizzazzjoni. L-operatur għandu jipprovdi lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe dokumentazzjoni rilevanti.
- (c) Il-bidla għandha tkun implimentata biss mal-wasla tal-approvazzjoni formali mill-awtorità kompetenti skont ARO.OPS.150.
- (d) L-operatur għandu jopera bil-kundizzjonijiet preskritti mill-awtorità kompetenti matul it-tali bidliet, skont kif ikun applikabbli.

ORO.SPO.120 Validità ssoktata

- (a) Operatur b'awtorizzazzjoni ta' operazzjoni speċjalizzata għandu jikkonforma mal-kamp ta' applikazzjoni u l-privileġġi definiti fl-awtorizzazzjoni.

- (b) L-awtorizzazzjoni tal-operatur għandha tibqa' valida soġġetta:
- (1) għaż-żamma tal-konformità mill-operatur mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu, filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni d-dispożizzjonijiet relatati mat-trattament tas-sejbiet kif speċifikat f'ORO.GEN.150;
  - (2) għall-għoti tal-aċċess lill-awtorità kompetenti għall-operatur kif definit f'ORO.GEN.140 biex din tiżgura li tinżamm konformità mar-rekwiżiti rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u r-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu; u
  - (3) għan-nuqqas ta' ċediment jew revoka tal-awtorizzazzjoni.
- (b) Mar-revoka jew iċ-ċediment, l-awtorizzazzjoni għandha tintradd lura lill-awtorità kompetenti bla dewmien.”.
- (u) ORO.MLR.100 (b) huwa sostitwit b'dan li ġej:
- “(b) Il-kontenut tal-OM għandu jirriflettu r-rekwiżiti stabbiliti f'dan l-Anness, fl-Anness IV (il-Parti-CAT), fl-Anness V (il-Parti-SPA), fl-Anness VI (il-Parti-NCC) u fl-Anness VIII (il-Parti-SPO), kif applikabbli, u ma għandux jikser il-kondizzjonijiet li hemm fl-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet mehumizmin maċ-ċertifikat tal-Operatur tal-Ajru (l-AOC), fl-awtorizzazzjoni SPO jew fid-dikjarazzjoni u l-lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi, kif applikabbli.”.
- (v) FORO.MLR.100, jiddaħhal il-punt (g1) li ġej:
- “(g1) Għall-awtorizzazzjoni ta' detenturi tal-SPO, kwalunkwe emenda assoċjata mal-proċeduri operattivi standard awtorizzati, l-approvazzjoni minn qabel għandha tinkiseb qabel ma l-emenda ssir effettiva.”
- (w) FORO.MLR.100 (h), il-kliem “u l-punt (g1)” jiddaħhlu wara “Minkejja l-punt (g)”.
- (x) FORO.MLR.101, l-ewwel sentenza hija sostitwita b'dan li ġej:
- “Hlief għal operazzjonijiet b'ajruplani b'magna waħda jahdmu bl-iskrejjen b'MOPSC ta' 5 jew elikopters mhux kumplessi b'magna waħda b'MOPSC ta' 5, li jtilqu u jinżlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, skont il-VFR binhar, u għal operazzjonijiet bi għajders u bi blalen tal-arja, l-istruttura ewlenija tal-OM għandha tkun kif ġej”.
- (y) ORO.MLR.115 (a) huwa sostitwit b'dan li ġej:
- “(a) Dawn ir-rekords għandhom jinżammu għal mill-inqas 5 snin.
- (1) għall-operaturi tal-CAT ir rekords tal-attivitajiet imsemmija fil-ORO.GEN.200;
  - (2) għal operaturi dikjarati, kopja tad-dikjarazzjoni tal-operatur, id-dettalji tal-approvazzjonijiet miżmuma u l-manwal tal-operat;
  - (3) għad-detenturi ta' awtorizzazzjoni SPO, minbarra (a)(2), ir-rekords relatati mal-valutazzjoni tar-riskju mwettqa skont SPO.OP.230 u l-proċeduri operattivi standard relatati.”
- (z) FORO.MLR.115 (b)(4), virgola u l-kliem “jekk applikabbli” jiżded wara “oġġetti perikolużi”.
- (aa) FORO.SEC.100.A it-titlu huwa sostitwit b'dan li ġej

“ORO.SEC.100 Sigurtà tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira – ajruplani”.

(ab) FORO.SEC.100.H, it-titlu huwa sostitwit b'dan li ġej

“ORO.SEC.105 Sigurtà tal-kompartment tal-ekwipaġġ tat-titjira – helikopters”.

(ac) ORO.FC.005 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“ORO.FC.005 Kamp ta' applikazzjoni

Din is-Subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti li jridu jiġu ssodisfati mill-operatur b'rabta mat-taħriġ, mal-esperjenza u mal-kwalifiki tal-ekwipaġġ tat-titjira u hija kkostitwita minn:

(a) TAQSIMA 1 li tispesifika r-rekwiżiti komuni applikabbli kemm għal operazzjonijiet mhux kummerċjali ta' inġenji tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni kif ukoll għal kwalunkwe operazzjoni kummerċjali;

(b) TAQSIMA 2 li tispesifika r-rekwiżiti addizzjonali applikabbli għal operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bl-eċċezzjoni ta':

(1) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru bi glajders u bi blalen tal-arja jew

(2) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru ta' passiġġieri li jsiru skont il-VFR binhar, li jibdew u jintemmu fl-istess ajrudorm jew sit tal-operat u fi hdan zona lokali speċifikata mill-awtorità kompetenti, bi

— ajruplani b'magna waħda li jaħdmu bl-iskrejjen b'massa massima ta' tluġh iċċertifikata ta' 5 700 kg jew inqas u b'MOPSC ta' 5; jew

— helikopters li mhumiex kumplessi u li jaħdmu bil-magni, b'magna waħda, u b'MOPSC ta' 5.

(c) TAQSIMA 3 li tispesifika r-rekwiżiti addizzjonali għal operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u għal daww imsemmija f'b(1) u (2).”.

(ad) FORO.FC.105:

(i) fil-punt (c), l-ewwel sentenza, jiddahhlu fil-bidu l-kliem “Fil-każ ta' operazzjonijiet kummerċjali ta' ajruplani u helikopters,” segwiti minn virgola;

(ii) (ii) il-punt (d) huwa sostitwit b'dan li ġej:

“(d) Il-punt (c) ma għandux japplika fil-każ ta':

(1) ajruplani bil-klassi tal-prestazzjoni B involuti f'operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru skont il-VFR binhar; u

(2) operazzjonijiet tat-trasport kummerċjali bl-ajru ta' passiġġieri li jsiru skont il-VFR binhar, li jibdew u jintemmu fl-istess ajrudorm jew sit tal-operat u fi hdan zona lokali speċifikata mill-awtorità kompetenti, b'helikopters li mhumiex kumplessi u li jaħdmu bil-magni, b'magna waħda, b'MOPSC ta' 5.”.

(ae) ORO.FC.145(c) huwa sostitwit b'dan li ġej:

“(c) Fil-każ ta' operazzjonijiet CAT, it-taħriġ u l-programmi ta' verifika, inklużi s-sillabi u l-użu ta' tagħmir individwali tat-taħriġ għas-simulazzjoni tat-titjira (FSTDs), għandhom ikunu approvati mill-awtorità kompetenti.”.

(af) Wara ORO.FC.H.250, tiżdied it-TAQSIMA li ġejja:

“TAQSIMA 3

Rekwiżiti addizzjonali għall-operazzjonijiet kummerċjali speċjalizzati u għal operazzjonijiet CAT imsemmija f'ORO.FC.005 b (1) u (2)

ORO.FC.330 Tahriġ u kontrolli perjodiċi — kontroll tal-proficjenza tal-operatur

- (a) Kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jkun għadda mill-kontrolli tal-proficjenza tal-operatur biex juri l-kompetenza tiegħu fit-twettiq ta' proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza, li jkopru l-aspetti rilevanti assoċjati mal-kompiti speċjalizzati deskritti fil-manwal tal-operat.
  - (b) Għandha tingħata kunsiderazzjoni xierqa meta l-operazzjonijiet jitwettqu skont l-IFR jew billejl.
  - (c) Il-perjodu ta' validità tal-kontroll tal-proficjenza tal-operatur għandu jkun ta' 12-il xahar tal-kalendarju. Il-perjodu ta' validità għandu jibda jghodd minn tmiem ix-xahar ta' meta sar l-aħħar kontroll. Meta l-kontroll tal-proficjenza tal-operatur isir fi żmien l-aħħar tliet xhur tal-perjodu ta' validità, il-perjodu ta' validità l-ġdid għandu jibda jghodd mid-data tal-iskadenza oriġinali.”.
- (ag) FORO.CC.100 (a) it-tieni sentenza, jiddaħhlu fil-bidu l-kliem “Hlief għal blalen tal-arja” segwiti minn virgola.
- (ah) L-Appendiċi I huwa sostitwit b'dan li ġej:

"Appendiċi I

DIKJARAZZJONI
skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 dwar l-Operazzjonijiet bl-ajru
Operatur Isem: Post li fih l-operatur huwa stabbilit jew residenti u post minn fejn l-operazzjonijiet huma ġestiti Isem u dettalji ta' kuntatt tal-manijer responsabbli:
Organizzazzjoni ta' ġestjoni tal-ajrunavigabbiltà kontinwa skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 Isem u indirizz tal-organizzazzjoni u r-referenza tal-approvazzjoni (skont il-Formola 14 tal-EASA)
Operazzjoni ta' inġenji tal-ajru
Data tal-bidu tal-operazzjoni/data tal-applikabbiltà tal-bidla:
Tip/i ta' operazzjoni: ☐ Parti-NCC: (speċifika jekk tal-passiġġieri u/jew tal-merkanzija) ☐ Parti-SPO: (speċifika liema tip ta' attività)
Tip/i ta' inġenju tal-ajru, ir-reġistrazzjoni/jiet u l-baži ewlenija:
Dettalji tal-approvazzjonijiet miżmuma (ehmeż lista ta' approvazzjonijiet speċifiċi mad-dikjarazzjoni, jekk applikabbli)
Dettalji tal-awtorizzazzjoni ta' operazzjonijiet speċjalizzati fil-pussess (ehmeż l-approvazzjonijiet, jekk applikabbli)
Lista ta' mezzi alternattivi ta' konformità b'referenzi għall-AMCs li jissostitwixxu (ehmeż mad-dikjarazzjoni)
Dikjarazzjonijiet ☐ Id-dokumentazzjoni tas-sistema ta' ġestjoni inkluż il-manwal tal-operat jirriflettu r-rekwiżiti applikabbli stipulati fil-Parti-ORO, fil-Parti-NCC fil-Parti-SPO u fil-Parti-SPA. It-titjriet kollha se jsiru skont il-proċeduri u l-istruzzjonijiet speċifikat fil-manwal tal-operat.
☐ L-inġenji tal-ajru kollha li jithaddmu għandhom ċertifikat validu tal-ajrunavigabbiltà u jikkonformaw mar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003.
☐ Il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira u l-membri tal-ekwipaġġ tal-kabina kollha, skont kif applikabbli, huma mħarrġa skont ir-rekwiżiti applikabbli.
☐ (Jekk applikabbli) L-operatur implimenta u wera konformità ma' standard tal-industrija rikonoxxut uffiċjalment. Referenza tal-istandard: Korp taċ-ċertifikazzjoni Data tal-aħħar kontroll tal-konformità:
☐ Kwalunkwe bidla fl-operazzjoni li jaffettwa l-informazzjoni żvelata f'din id-dikjarazzjoni se tiġi nnotifikata lill-awtorità kompetenti.
☐ L-operatur jikkonferma li l-informazzjoni żvelata f'din id-dikjarazzjoni hija korretta.
Data, isem, firma tal-manijer responsabbli,"

(4) L-Anness IV tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 huwa emendat kif ġej:

(a) Ir-referenzi kollha għar-Regolament (KE) Nru 1702/2003 huma sostitwiti b'referenzi għar-Regolament (UE) Nru 748/2012.

(b) Jjiddied CAT.GEN.105 li ġej:

“CAT.GEN.105 Touring motor gliders, il-glajders bil-mutur u l-blalen tal-arja mhallta

(a) Il-glajders bil-mutur, esklużi t-TMGs, għandhom jithaddmu u għandhom ikunu mghammra b'konformità mar-rekwiżiti għall-glajders.

(b) It-touring motor glajders (TMGs) għandhom jithaddmu f'konformità mar-rekwiżiti għal:

(1) ajruplani meta jithaddmu b'magna; u

(2) glajders meta jithaddmu minghajr magna.

(c) It-TMGs għandhom ikunu mghammra f'konformità mar-rekwiżiti applikabbli għall-ajruplani sakemm mhux speċifikat mod ieħor fil-CAT.IDE.A.

(d) Il-blalen tal-arja mhallta għandhom ikunu operati skont ir-rekwiżiti għall-blalen tal-arja shuna.”.

(c) CAT.GEN.MPA.180 (a) (5) u (6) huma sostitwiti b'dan li ġej:

“(5) kopja vera ċertifikata taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC), inkluża traduzzjoni fl-Ingliż meta l-AOC jinhareġ flingwa ohra;

(6) l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru, mahruġin mal-AOC, inkluża traduzzjoni fl-Ingliż meta l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet jinħarġu flingwa ohra;”.

(d) Fis-SUBPARTI A – REKWIZITI ĠENERALI, tiddaħhal it-TAQSIMA li ġejja:

“TAQSIMA 2

Inġenji tal-ajru li ma jahdmux bil-magni

CAT.GEN.NMPA.100 Responsabbiltajiet tal-kmandant

(a) Il-kmandant għandu:

(1) ikun responsabbli għas-sikurezza tal-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha abbord, malli l-kmandant jasal abbord l-inġenju tal-ajru, sa ma l-kmandant iħalli l-inġenju tal-ajru fi tmiem it-titjira;

(2) ikun responsabbli għall-operazzjoni u s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru:

(i) għall-blalen tal-ajru, mill-mument li fih jinbeda l-infiħ tal-envelopp sakemm titnehha l-arja mill-envelopp, sakemm il-kmandant ma jkunx iddelega r-responsabbiltà lil persuna ohra kkwalfikata matul il-fażi ta' mili sakemm il-kmandant jasal kif speċifikat fil-manwal tal-operat (OM);

(ii) għall-glajders, mill-mument li fih tinbeda l-proċedura ta' tluq sakemm il-glajder jieqaf fi tmiem it-titjira;

(3) ikollu l-awtorità li jagħti l-ordnijiet kollha u jiehu kwalunkwe azzjoni xierqa sabiex jiggarrantixxi s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni u/jew tal-proprjetà li jingarru fih skont 7.c. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008;

- (4) jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-garr jew l-iżbark ta' kwalunkwe persuna li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.
  - (5) ma jhallix li persuna tittella' fl-inġenju tal-ajru li tidher li tkun taht l-influwenza ta' alkohol jew drogi sal-punt li aktarx li din tkun ta' periklu għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu;
  - (6) jiżgura li l-passiġġieri kollha rċevew struzzjonijiet dwar is-sikurezza;
  - (7) jiżgura li tinzamm konformità mal-proċeduri operattivi u l-listi ta' kontroll kollha skont il-manwal tal-operat;
  - (8) jiżgura li l-ispezzjoni ta' qabel it-titjira twettqet skont ir-rekwiżiti tal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003;
  - (9) ikun issodisfat li t-tagħmir ta' emerġenza rilevanti għadu faċilment aċċessibbli biex jintuza minnufih;
  - (10) jikkonforma mar-rekwiżiti rilevanti tal-iskemi ta' rapportar tal-okkorrenzi tal-operatur;
  - (11) jikkonforma mal-limitazzjonijiet kollha tal-hinijiet tat-titjir u tas-servizz (FTL) u r-rekwiżiti tal-mistrieħ applikabbli għall-attivitajiet tiegħu;
  - (12) meta jwettaq kompiti ma' iktar minn operatur wiehed:
    - (i) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fir-rekwiżiti FTL applikabbli; u
    - (ii) jagħti lil kull operatur id-dejta mehtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.
- (b) Il-kmandant ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:
- (1) meta jkun taht l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew alkohol jew meta ma jkunx f'sikktu minhabba korriment, ghejja, mediċini, mard jew kawzi simili oħrajn;
  - (2) sakemm jgħaddi perjodu raġonevoli ta' żmien wara li jogħdos filma fond jew wara li jagħti d-demmi;
  - (3) jekk ma jissodisfax ir-rekwiżiti mediċi applikabbli;
  - (4) jekk ikollu xi dubju dwar jekk hux se jkun kapaci jwettaq id-dmirijiet assenjati lilu; jew
  - (5) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn gheja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflah, tant li t-titjira tista' tiġi pperikolata.
- (c) Il-kmandant għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li tehtieg deċiżjoni u azzjoni immedjati, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra mehtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.
- (d) Il-kmandant ta' ballun tal-arja għandu:
- (1) ikun responsabbli għall-għoti tal-informazzjoni ta' qabel it-titjira lil dawk il-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja;

- (2) jiżgura li l-ebda persuna ma hi qed tpejjep abbord jew fil-vicinanzi tal-ballun tal-arja; u
- (3) jiżgura li l-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja jilbsu lbies protettiv.

CAT.GEN.NMPA.105 Membru tal-ekwipaġġ addizzjonali tal-ballun tal-arja

- (a) Meta ballun tal-arja jgorr iktar minn 19-il passigġier, tal-inqas membru tal-ekwipaġġ addizzjonali b'es-perjenza u taħriġ xierqa għandu jkun preżenti abbord biex jassisti lill-passigġieri fil-każ ta' emerġenza.
- (b) Il-membru tal-ekwipaġġ addizzjonali ma għandux iwettaq kompiti fuq ballun tal-arja:
  - (1) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew alkoholi;
  - (2) meta ma jkunx fsiktu minhabba korriment, ghejja, medicina, mard jew kawzi simili oħrajn; jew
  - (3) sakemm jgħaddi perjodu raġonevoli ta' zmien wara li jogħdos filma fond jew wara li jagħti d-demmi.

CAT.GEN.NMPA.110 Responsabbiltà tal-kmandant

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-persuni kollha li jingarru fl-inġenju tal-ajru jobdu l-ordnijiet legali kollha mogħtija mill-kmandant sabiex tkun żgurata s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-persuni jew il-proprjetà li jingarru fih.

CAT.GEN.NMPA.115 Lingwa komuni

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

CAT.GEN.NMPA.120 Tagħmir elettroniku portabbli

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device - PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistemi u tat-tagħmir tal-ajruplan u għandu jiehu kull miżura raġonevoli biex jevita tali użu.

CAT.GEN.NMPA.125 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord

L-operatur għandu jkollu dejjem disponibbli listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jingarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

CAT.GEN.NMPA.130 Alkoholi u drogi

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma tidhol jew tkun f'inġenju tal-ajru waqt li tkun taħt l-influwenza ta' alkoholi jew drogi sal-punt li aktarx li tkun fil-periklu s-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.

CAT.GEN.NMPA.135 Periklu għas-sikurezza

L-operatur għandu jiehu l-miżuri raġonevoli kollha biex jiżgura li l-ebda persuna ma taġixxi bi traskuraġni jew negliġenza jew tonqos milli taġixxi sabiex:

- (a) tipperikola inġenju tal-ajru jew persuna fih jew fuq l-art; jew
- (b) tikkawża jew jippermetti sabiex inġenju tal-ajru jipperikola kwalunkwe persuna jew proprjetà.

CAT.GEN.NMPA.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jinġarru abbord

(a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jinġarru abbord waqt kull titjira, bhala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor:

- (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;
- (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-registrazzjoni;
- (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
- (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;
- (5) kopja taċ-ċertifikat tal-operatur tal-ajru (AOC);
- (6) l-ispeċifikazzjonijiet tal-operazzjonijiet rilevanti għat-tip ta' inġenju tal-ajru, mahruġin mal-AOC, jekk applikabbli;
- (7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
- (8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
- (9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
- (10) il-logg tekniku tal-inġenju tal-ajru, b'konformità mal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003, jekk applikabbli;
- (11) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli;
- (12) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (13) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wieħed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
- (14) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
- (15) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaž-żona tat-titjira ppjanata;
- (16) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);
- (17) l-informazzjoni meteoroloġika xierqa;
- (18) manifesti għall-passiġġieri, jekk applikabbli;
- (19) għal glajders, dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa u għal blalen tal-arja, dokumentazzjoni dwar il-massa;
- (20) il-pjan tat-titjira operazzjonali, jekk dan ikun applikabbli; u
- (21) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.

(b) Minkejja (a), id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni speċifikati hemm jistgħu jinġarru fil-vettura ta' sejbien jew jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat għal titjiriet li:

- (1) it-tluġh u l-inżul tagħhom huma ppjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew

(2) jibqgħu fi hdan zona lokali speċifikata fil-manwal tal-operat.

CAT.GEN.NMPA.145 Forniment ta' dokumentazzjoni u ta' rekords

Fi żmien raġonevoli minn meta jintalab minn persuna awtorizzata minn awtorità, il-kmandant għandu jagħmel disponibbli lil dik il-persuna d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tingarr abbord.

CAT.GEN.NMPA.150 Trasport ta' oġġetti perikolużi

(a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi ma għandux ikun permess, hlief meta:

(1) mhumiex soġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi għat-Trasport Sikur ta' Oġġetti Perikolużi bl-Ajru (Dok 9284-AN/905 tal-ICAO) skont il-Parti 1 ta' dawk l-Istruzzjonijiet; jew

(2) dawn jingarru mill-passiġġieri jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.

(b) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittiehdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi zball ta' oġġetti perikolużi abbord.

(c) L-operatur għandu jipprovdi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom.”.

(e) FCAT.OP.MPA.151, jiddahhal il-punt (a1) li ġej:

“(a1) Minkejja CAT.OP.MPA.150 (b) sa (d), għal operazzjonijiet li jitolqu u jinżlu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat b'ajruplani ELA2 skont il-VFR binhar, l-operatur għandu jispjefika l-fjuwil ta' riżerva minimu finali fl-OM. Dan il-fjuwil ta' riżerva minimu finali, ma jistax ikun inqas mill-ammont meħtieġ biex itir għal perjodu ta' 45 minuta.”

(f) Fis-SUBPARTI B – PROCEDURI OPERATTIVI, tiddahhal it-TAQSIMA li ġejja:

“TAQSIMA 2

Inġenji tal-ajru li ma jaħdmux bil-magni

CAT.OP.NMPA.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip(i) ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni(jiet) konċernata(i).

CAT.OP.NMPA.105 Proċeduri għat-tnaqqis tal-istorbju – blalen tal-arja u glajders bil-mutur

Il-kmandant għandu jqis l-effett tal-istorbju tal-inġenju tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

CAT.OP.NMPA.110 Provvista u ppjanar tal-fjuwil u tas-saborra - il-blalen tal-arja

(a) L-operatur għandu jiżgura li l-fjuwil jew is-saborra li jingarru huma biżżejjed għal kemm iddum it-titjira ppjanata b'żieda ta' riżerva ta' 30 minuta titjir.

(b) Il-kalkoli tal-fjuwil jew tas-saborra għandhom ikunu bbażati mill-anqas fuq il-kundizzjonijiet operattivi li bihom għandha titwettag it-titjira kif ġej:

(1) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-ballun tal-arja;

(2) il-mases anticipati;

- (3) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u
- (4) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur(i) tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

(c) Il-kalkoli għandhom ikunu ddokumentati fi pjan operattiv tat-titjira.

CAT.OP.NMPA.115 Ġarr ta' kategoriji speċjali ta' passigġieri (special categories of passengers - SCPs)

Il-persuni li jehtieġu kundizzjonijiet, assistenza u/jew apparati speċjali meta jingarru abbord titjira għandhom jitqiesu bhala SCPs u jingarru bil-kundizzjonijiet li jiżguraw is-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-okkupanti tiegħu skont il-proċeduri stabbiliti mill-operatur.

CAT.OP.NMPA.120 Struzzjonijiet lill-passigġieri

L-operatur għandu jiżgura li l-passigġieri jinghataw struzzjonijiet dwar is-sikurezza qabel jew, meta xieraq, matul it-titjira.

CAT.OP.NMPA.125 Preparazzjoni tat-titjira

Qabel ma jibda b'titjira, il-kmandant għandu:

- (a) jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-facilitajiet fl-art inklużi l-facilitajiet tal-komunikazzjoni u l-ghajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u mehtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operat sikur tal-inġenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettag it-titjira. u
- (b) ikun midhla tal-informazzjoni meteoroloġika disponibbli kollha xierqa għat-titjira ppjanata. Il-preparazzjoni tat-titjira lil hinn mill-vicinanza tal-post tat-tluq għandha tinkludi:
  - (1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u
  - (2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovd i għall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minhabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

CAT.OP.NMPA.130 Preżentazzjoni tal-pjan tat-titjira tal-ATS

- (a) Jekk pjan tat-titjira tal-ATS ma jkunx ippreżentat għaliex mhux mehtieġ mir-regoli tal-ajru, għandha tiġi ddepożitata informazzjoni adegwata sabiex is-servizzi ta' twissija jkunu jistgħu jiġu attivati jekk ikun hemm bżonn.
- (b) Meta ssir operazzjoni minn sit fejn huwa impossibbli li jiġi ppreżentat pjan tat-titjira tal-ATS, il-pjan tat-titjira tal-ATS għandu jintbagħat malajr kemm jista' jkun wara t-tluq mill-kmandant jew mill-operatur.

CAT.OP.NMPA.135 Għeluq sikur tal-kompartiment tal-passigġieri u tal-bdoti - blalen tal-arja

Il-kmandant għandu jiżgura li qabel it-tluq u l-inżul, u kull meta jqis li dan huwa neċessarju fl-interess tas-sikurezza:

- (a) it-tagħmir u l-bagalji kollha huma stivati b'mod sikur; u
- (b) għadu possibbli ssir evakwazzjoni f'emergenza.

CAT.OP.NMPA.140 Tipjip abbord.

Għall-ebda presuna ma hu permess it-tipjip abbord glajder jew ballun tal-arja.

CAT.OP.NMPA.145 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi

Il-kmandant għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss meta l-aktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-hin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew flivell oghla minnhom.

CAT.OP.NMPA.150 Silġ u kontaminanti oħrajn – il-proċeduri ta' fuq l-art

Il-kmandant għandu jagħti bidu għat-tluġh biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod hażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hlief hekk kif inhu permess skont l-AFM.

CAT.OP.NMPA.155 Kundizzjonijiet tat-tluġh

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-kmandant għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat mhux se jostakola tluġh u tluq sikur.

CAT.OP.NMPA.160 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir

Il-kmandant għandu jiżgura li meta jgħorr passigġieri ma jiġux simulati sitwazzjonijiet anormali jew ta' emerġenza li jehtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza.

CAT.OP.NMPA.165 Ġestjoni matul it-titjira tal-fjuwil jew tas-saborra - blalen tal-arja

Il-kmandant għandu jivverifika f'intervalli regolari li l-ammont ta' fjuwil u saborra li jistgħu jintużaw u li fadal fit-titjira mhuwiex inqas mill-fjuwil u s-saborra mehtieġa sabiex ilesti t-titjira mahsuba u r-riżerva ppjanata għall-inżul.

CAT.OP.NMPA.170 Użu ta' ossiġnu supplimentari

Il-kmandant għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jkunu qed iwettqu kompiti li jkunu essenzjali għat-thaddim sikur ta' inġenju tal-ajru waqt it-titjira, jużaw ossiġnu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni taqbeż 1-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni taqbeż it-13 000 pied.

CAT.OP.NMPA.175 Kundizzjonijiet għall-avvicinament u għall-inżul

Qabel ma jibda l-avvicinament għall-inżul, il-kmandant għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli għalih, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tal-wiċċ ippjanat li jintuża ma għandhomx jostakolaw avvicinament u nżul sikuri.

CAT.GEN.NMPA.180 Limitazzjonijiet operattivi — il-blalen tal-arja sħuna

(a) Ballun tal-arja sħuna ma għandux jinżel billejl, hlief f'sitwazzjoni ta' emerġenza.

(b) It-tluġh ta' ballun tal-arja sħuna jista' jsir billejl, sakemm jingarr biżżejjed fjuwl għall-inżul binhar.

CAT.OP.NMPA.185 Limitazzjonijiet operattivi - glajders

glajder jista' jkun operat biss binhar.”.

(g) FCAT.POLA.240 (b) (4), “ORO.OPS” huwa sostitwit b“ORO.FC”.

(h) FCAT.POLA.310, jizdied il-punt (e) li ġej:

“(e) (e) Ir-rekwiżiti f(a)(3), (a)(4), (a)(5), (b)(2) u (c)(2) ma għandhomx ikunu applikabbli għal operazzjonijiet VFR binhar.”

(i) FCAT.POLA.405 (b), ir-referenza għal “CAT.POLA.405 (b) jew (c)” hija sostitwita b'referenza għal “CAT.POLA.400 (b) jew (c)”.

- (j) Fis-SUBPARTI C – LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI U TA' PRESTAZZJONI TAL-INGENJU TAL-AJRU jiddahhlu t-TAQSIMIET 4 u 5 li ġejjin:

“TAQSIMA 4

Glajders

CAT.POLS.100 Limitazzjonijiet operattivi

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-taghbija, il-massa u l-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravià (centre of gravity - CG) tal-glajder għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat (OM), jekk dan ikun iktar restrittiv.
- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew tahlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq il-glajder.

CAT.POLS.105 Użin

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u ċ-ċentru tal-gravià tal-glajder ikunu ġew stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-kmandant. Il-glajder għandu jerġa' jintiżen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx magħruf b'mod preċiż.
- (b) L-użin għandu jsir mill-manifattur tal-glajder jew skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 skont kif ikun applikabbli.

CAT.POLS.110 Prestazzjoni

Il-kmandant għandu jhaddem il-glajder biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew is-siti tal-operat użati, billi jitqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

TAQSIMA 5

Blalen tal-arja

CAT.POL.B.100 Limitazzjonijiet operattivi

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-taghbija, il-massa tal-ballun tal-arja għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fl-AFM, jew fil-manwal tal-operat (OM), jekk dan ikun iktar restrittiv.
- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew tahlit ta' dawn kollha, li fihom dawk il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq il-ballun tal-arja.

CAT.POL.B.105 Użin

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa tal-ballun tal-arja tkun ġiet stabbilita permezz ta' użin reali qabel ma jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-kmandant. Il-ballun tal-arja għandu jerġa' jintiżen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa ma jkunx magħruf b'mod preċiż.
- (b) L-użin għandu jsir mill-manifattur tal-ballun tal-arja jew skont ir-Regolament (KE) Nru 2042/2003 skont kif ikun applikabbli.

CAT.POL.B.110 Sistema biex tiġi ddeterminata l-massa

- (a) L-operatur ta' ballun tal-arja għandu jstabilixxi sistema li tispesifika kif l-affarijiet li ġejjin huma determinati bl-eżatt għal kull titjira sabiex il-kmandant ikun jista' jivverifika li tinzamm konformità mal-limitazzjonijiet tal-AFM:

- (1) il-massa tal-ballun tal-arja bażi;

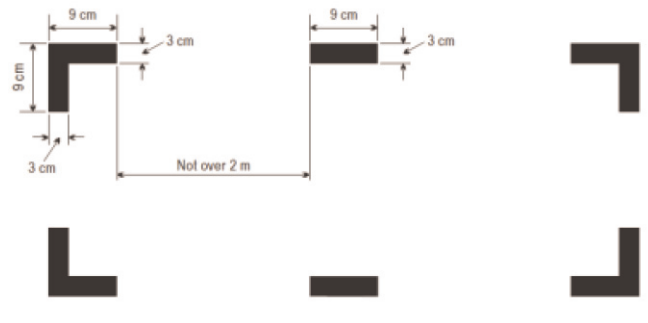
- (2) il-massa tat-tagħbija tat-traffiku (traffic load);
  - (3) il-massa tat-tagħbija ta' fjuwil jew savorra;
  - (4) il-massa tat-tluġh;
  - (5) it-tagħbija tal-ballun tal-arja ssir taħt is-supervizzjoni tal-kmandant jew persunal ikkwalifikat;
  - (6) it-thejjija u d-dispożizzjoni tad-dokumentazzjoni kollha.
- (b) Il-kalkolu tal-massa bbażat fuq kalkoli elettronici għandu jkun replikabbli mill-kmandant.
- (c) Id-dokumentazzjoni dwar il-massa għandha tithejja qabel kull titjira u tiġi ddokumentata fi pjan operattiv tat-titjira.

CAT.POL.B.115 Prestazzjoni

Il-kmandant għandu jhaddem il-ballun tal-arja biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew is-siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.”.

- (k) FCAT.IDE.A.100 (c), CAT.IDE.A.215 (d) u f'CAT.IDE.H.100 (c), il-kliem “għandu jiġi installat”, “iridu jinżammu” u “għandu jkun jista' jintuża” huma sostitwiti ma' “jiġi installat”, “jinżammu” u “għandu jintuża”.
- (l) FCAT.IDE.A.260, il-Figura 1 hija sostitwita b'din il-figura li ġejja:

Figura 1

- (m) Fis-SUBPARTI D – STRUMENTI, DEJTA U TAGHMIR jiddaħhlu t-TAQSIMIET 3 u 4 li ġejjin:

“TAQSIMA 3

Glajders

CAT.IDE.S.100 Strumenti u tagħmir – punti ġenerali

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-Regolament (UE) Nru 748/2012 fil-każ li:
  - (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' CAT.IDE.S.140;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' CAT.IDE.S.145; jew
  - (4) huma installati fil-glajder.

- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta mehtieġa minn din is-Subparti, ma jehtigux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti;
  - (2) arloġġ preċiż; u
  - (3) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex mehtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir iehor li mhuwiex mehtieġ skont Annessi ohrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-gljajder, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqieghda.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

CAT.IDE.S.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-gljajder, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm il-gljajder ma jkunx imhaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL):

CAT.IDE.S.110 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni

- (a) Il-gljajders li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) fil-każ tal-gljajders bil-mutur, id-direzzjoni manjetika;
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi;
  - (3) l-altitudni skont il-pessjoni; u
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata.
- (b) Il-gljajders li jithaddmu f'kundizzjonijiet li fihom il-gljajder ma jkunx jista' jinżamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) il-veloċità vertikali;
  - (2) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq; u
  - (3) id-direzzjoni manjetika.

CAT.IDE.S.115 Titjir fil-livell tas-shab – tagħmir tat-titjir u tan-navigazzjoni

Il-gljajders li jittajru fil-livell tas-shab għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (a) id-direzzjoni manjetika;

- (b) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi;
- (c) l-altitudni skont il-pressjoni;
- (d) il-veloċità tal-ajru indikata;
- (e) il-veloċità vertikali; u
- (f) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq.

CAT.IDE.S.120 Sits u sistemi ta' restrizzjoni

- (a) Il-glajders għandhom ikunu mgħammra:
  - (1) b'sit għal kull persuna abbord; u
  - (2) b'cinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso skont l-AFM.
- (b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetah permezz ta' molla waħda

CAT.IDE.S.125 Ossigenu supplimentari

Il-glajders li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'taġhmir tal-ossigenu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossigenu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 1-10 000 u t-13 000 pied; u
- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

CAT.IDE.S.130 Titjir fuq l-ilma

Il-kmandant ta' glajder li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-glajder fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (a) għakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduiti;
- (b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (c) taġhmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm, waqt titjira:
  - (1) fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art: jew
  - (2) fejn il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.

CAT.IDE.S.135 Taġhmir tas-sopravivenza

Il-glajders li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra b'taġhmir għas-sinjali u b'taġhmir li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaž-żona li fuqha se titwettag it-titjira.

CAT.IDE.S.140 Tagħmir tal-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

CAT.IDE.S.145 Tagħmir tan-navigazzjoni

Il-glajders għandhom ikunu mghammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarju biex jipproċedu skont:

- (a) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
- (b) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

CAT.IDE.S.150 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

TAQSIMA 4

Blalen tal-arja**CAT.IDE.B.100 Strumenti u tagħmir – punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-Regolament (KE) Nru 748/2012, fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jiddeterminaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' CAT.IDE.B.155; jew
  - (3) huma installati fil-ballun tal-arja.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti;
  - (2) arloġġ preċiż;
  - (3) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna;
  - (4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjali;
  - (5) b'sors alternattiv għall-ignixin;
  - (6) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal rezistenti għan-nar;
  - (7) ħabel għall-inżul; u
  - (8) sikkina.

- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex mehtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir iehor li mhumiex mehtieġ skont Annessi oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) L-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
  - (2) L-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ballun tal-arja, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ huwa assenjat.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

CAT.IDE.B.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet tal-ballun tal-arja mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm il-ballun ma jkunx imhaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL):

CAT.IDE.B.110 Dwal operattivi

Il-blalen tal-arja li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) bi dwal għal kontra l-kollizzjonijiet;
- (b) b'mezz li jipprovdwi dawl xieraq għall-istrumenti u għat-tagħmir kollha essenzjali għat-thaddim sikur tal-ballun tal-arja; u
- (c) b'dawl portabbli indipendenti.

CAT.IDE.B.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR – strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

Il-blalen tal-arja li jithaddmu skont il-VFR għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'mezz għall-wiri tad-direzzjoni tad-drift; u
- (b) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
  - (1) il-hin fsighat, minuti u sekondi;
  - (2) il-velocità vertikali, jekk mehtieġ skont l-AFM, u
  - (3) l-altitudni tal-perssoni, jekk mehtieġ skont l-AFM, jekk mehtieġ skont ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru jew meta l-altitudni tehtieġ li tiġi kkontrollata għall-fini tal-użu tal-ossigenu. u
  - (4) hliet fil-każ taL-blalen tal-arja tal-gass, il-perssoni ta' kull linja tal-provvista tal-gass imqabdda.

CAT.IDE.B.120 Sistemi ta' trażzin

Il-blalen tal-arja b'kompartiment separat għall-kmandant għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' trażzin għall-kmandant.

CAT.IDE.B.125 Kaxex għall-ewwel għajjnuna

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajjnuna.
- (b) Fil-vettura ta' sejbien għandha tingarr kaxxa tal-ewwel għajjnuna addizzjonali.
- (c) Il-kaxex għall-ewwel għajjnuna għandhom:
  - (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

CAT.IDE.B.130 Ossigenu supplimentari

Il-blalen tal-arja li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'taġhmira tal-ossigenu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossigenu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u
- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

CAT.IDE.B.135 Taġhmira portabbli għat-tifi tan-nar

Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mgħammra tal-inqas b'cilindru wiehed jew pompa wahda għat-tifi tan-nar, kif mehtieg skont il-kodiċi applikabbli tal-ajrunavigabbiltà.

CAT.IDE.B.140 Titjir fuq l-ilma

Il-kmandant ta' ballun tal-arja li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (a) gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, jew apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persona abbord li jkollha inqas minn 24 xahar, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mill-post tal-persuna li għaliha jkun pprovduti;
- (b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn passiġġier, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (c) taġhmira sabiex isiru s-sinjali ta' allarm.

CAT.IDE.B.145 Taġhmira tas-sopravivenza

Il-blalen tal-arja li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra b'taġhmira għas-sinjali u b'taġhmira li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaż-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

CAT.IDE.B.150 Taġhmira mixxellanju

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mgħammra b'ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ.
- (b) Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mgħammra:
  - (1) b'sors alternattiv għall-ignixin;
  - (2) b'mezz li jkejje u jindika l-kwantità tal-fjuwil;

(3) bi gverta ta' kontra n-nar jew ghata ta' materjal rezistenti ghan-nar; u

(4) b'habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 25 metru.

(c) Il-blalen tal-gass għandhom ikunu mghammra:

(1) b'sikkina; u

(2) habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 20 m magħmul minn fibra naturali jew materjal konduttiv elett-rostatiku.

CAT.IDE.B.155 Tagħmir għall-komunikazzjoni bir-radju

(a) Fejn ikun mehtieg mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju fil-post tal-bdot, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.

(b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk mehtieg skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emergenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

CAT.IDE.B.160 Transponder

Fejn ikun mehtieg mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha mehtieġa.”.

(5) L-Anness V tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 huwa emendat kif ġej:

(a) Ir-referenzi kollha għar-Regolament (KE) Nru 1702/2003 huma sostitwiti b'referenzi għar-Regolament (UE) Nru 748/2012.

(b) Fi SPA.GEN.100 (a)(1), jithassru l-kliem “tat-trasport bl-ajru”.

(c) SPA.DG.100 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“SPA.DG.100 Trasport ta' oġġetti perikolużi

Hlief kif stipulat fl-Anness IV (il-Parti-CAT), fl-Anness VI (il-Parti-NCC), l-Anness VII (il-Parti-NCO) u l-Anness VIII (il-Parti-SPO), l-operatur għandu jittrasporta biss oġġetti perikolużi bl-ajru jekk l-operatur ikun ġie approvat mill-awtorità kompetenti.”.

(6) Fl-Anness VI tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, il-punt (b) ta' NCC.POL.125 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“(b) Hlief għal ajruplan mghammra b'magni turboprop u b'massa massima tat-tluġh ta' jew inqas minn 5 700 kg, fil-każ ta' hsara fil-magna fit-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-ajruplan jista':

(1) iwaqqaf it-tluġh u jieqaf fi hdan id-distanza ta' aċċelerazzjoni u waqfien disponibbli jew ir-'runway' disponibbli; jew

(2) ikompli bit-tluġh u jevita l-ostakli kollha mnejn se tghaddi t-titjira b'marġni adegwat sakemm l-ajruplan ikun f'pożizzjoni li jikkonforma ma' NCC.POL.130.”.

(7) L-Anness VII tar-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 965/2012 huwa emendat kif ġej:

(a) Ir-referenzi kollha għar-Regolament (KE) Nru 1702/2003 huma sostitwiti b'referenzi għar-Regolament (UE) Nru 748/2012.

(b) NCO.GEN.102 huwa emendat kif ġej:

(i) it-titlu huwa sostitwit b'dan li ġej:

“Touring motor gliders (TMGs), glajders bil-mutur (powered sailplanes) u blalen tal-arja mħallta (mixed balloons)”;

(ii) jiżdied il-punt (d) li ġej:

“(d) Il-blalen tal-arja mħallta għandhom ikunu operati skont ir-rekwiżiti għall-blalen tal-arja shuna.”.

(c) Jiddaħhal il-punt NCO.GEN.103 li ġej:

“NCO.GEN.103 Titjiriet introdutturji

It-titjiriet introdutturji msemmija fl-Artikolu 6 (5)(c) ta' dan ir-Regolament meta jitwettqu skont dan l-Anness, għandhom:

(a) jibdeu u jintemmu fl-istess ajrudrom jew sit tal-operat, hliet għal blalen tal-arja u glajders;

(b) ikunu operati skont il-VFR binhar;

(c) ikunu sorvejlati minn persuna nominata responsabbli għas-sikurezza tagħhom; u

(d) jikkonformaw ma' kwalunkwe kundizzjoni ohra stipulata mill-awtorità kompetenti.”.

(d) NCO.GEN.106 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“NCO.GEN.106 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand — blalen tal-arja

Minbarra l-punt NCO.GEN.105, il-bdot fil-kmand għandu:

(a) ikun responsabbli għall-ghoti tal-informazzjoni ta' qabel it-titjira lil dawk il-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja;

(b) jiżgura li l-ebda persuna ma hi qed tpejjep abbord jew fil-viċinanzi tal-ballun tal-arja; u

(c) jiżgura li l-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja jilbsu lbies protettiv.”.

(e) FNCO.GEN.135 (a) (10), wara il-kliem “għar-rotta” jiddaħhal “għaż-żona”.

(f) FNCO.OP.110 (c), l-ewwel sentenza, il-kelma “biss” tiddaħhal wara “għandhom jintużaw”.

(g) It-titlu ta' NCO.OP.113 huwa sostitwit b'dan li ġej: “Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran fuq l-art bil-helikopters”.

(h) FNCO.OP.127 (a) u (b), jithassru l-kliem “gass” u “tal-gass”.

(i) NCO.OP.215 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“NCO.OP.215 Limitazzjonijiet operattivi — il-blalen tal-arja shuna

(a) Ballun tal-arja shuna ma għandux jinżel billejl, hliet f'emergenza.

(b) It-tluġh ta' ballun tal-arja shuna jista' jsir billejl, sakemm jingarr biżżejjed fjuwl għall-inżul binhar.”.

(j) NCO.POL.105 (b) huwa sostitwit b'dan li ġej:

“(b) L-użin għandu jitwettaq:

(1) mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata, fil-każ tal-ajruplani u tal-helikopters; u

(2) għal glajders u blalen tal-arja, mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003, skont kif applikabbli.”.

(k) NCO.IDE.B.110 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“**NCO.IDE.B.110 Dwal operattivi**

Il-blalen tal-arja li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

(a) bi dwal għal kontra l-kollizzjonijiet;

(b) b'mezz li jipprovdi dawl xieraq għall-istrumenti u għat-tagħmir kollha essenzjali għat-thaddim sikur tal-ballun tal-arja; u

(c) b'dawl portabbli indipendenti.”.

(l) NCO.IDE.B.125 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“**NCO.IDE.B.125 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar**

Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'cilindru wiehed jew pompa wahda tal-idejn għat-tifi tan-nar, jekk meħtieġ skont l-ispeċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni applikabbli.”.

(m) NCO.IDE.B.140 huwa sostitwit b'dan li ġej:

“**NCO.IDE.B.140 Tagħmir mixxellanju**

(a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ.

(b) Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mghammra:

(1) b'sors alternattiv għall-ignixin;

(2) b'mezz li jkejjel u jindika l-kwantità tal-fjuwil;

(3) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal reżistenti għan-nar; u

(4) b'habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 25 metru.

(c) Il-blalen tal-gass għandhom ikunu mghammra:

(1) b'sikkina; u

(2) habel għall-inżul tat-tul ta' mill-anqas 20 m magħmul minn fibra naturali jew materjal konduttiv elettrostatiku.”.

(n) Tiżdied is-SUBPARTI E li ġeja:

"IS-SUBPARTI E

REKWIŻITI SPECIFIĊI

TAQSIMA 1

Punti ġenerali

NCO.SPEC.100 Kamp ta' applikazzjoni

Din is-subparti tistabbilixxi r-rekwiżiti speċifiċi li għandhom jiġu segwiti mill-bdot fil-kmand li jwettaq operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'ingeni tal-ajru li mhumiex kumplessi u li jahdmu bil-magni.

NCO.SPEC.105 Lista ta' kontroll

- (a) Qabel ma jibda operazzjoni speċjalizzata, il-bdot fil-kmand għandu jwettaq valutazzjoni tar-riskji, li fiha jivvaluta l-kumplessità tal-attività biex jiddetermina l-perikli u r-riskji assoċjati inerenti fl-operazzjoni u jstabbilixxi miżuri ta' mitigazzjoni.
- (b) Operazzjoni speċjalizzata għandha ssir skont lista ta' kontroll. Fuq il-bażi tal-valutazzjoni tar-riskju, il-bdot fil-kmand għandu jstabbilixxi lista ta' kontroll xierqa għall-attività speċjalizzata u l-ingenu tal-ajru użat, filwaqt li jiehu f'kunsiderazzjoni kwalunkwe taqsima ta' din is-subparti.
- (c) Il-lista ta' kontroll li hija rilevanti għad-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandha tkun disponibbli faċilment fuq kull titjira.
- (d) Il-lista ta' kontroll għandha tkun riveduta u aġġornata regolarment, kif xieraq.

NCO.SPEC.110 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand

Kull meta membri tal-ekwipaġġ jew speċjalisti fil-kompitu jkunu involuti fl-operazzjoni, il-bdot fil-kmand

- (a) għandu jiżgura l-konformità tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu ma' NCO.SPEC.115 u NCO.SPEC.120;
- (b) li ma jibdux b'titjira fil-każ li kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
- (c) ikun responsabbli li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità ta' kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu biex iwettaq il-kompiti tiegħu hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti f'kompiti jkunu konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.
- (e) għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha jkunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni; u
- (f) għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-membri tal-ekwipaġġ jużaw ossiġenu supplimentari kontinwament kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż l-10 000 pied għal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied.

NCO.SPEC.115 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-twertiq tajjeb tal-kompiti tiegħu: Il-kompiti tal-ekwipaġġ għandhom ikunu speċifikati fil-lista ta' kontroll.

- (b) Hlief għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut fil-post assenjat lil sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-lista ta' kontroll.
- (c) Matul it-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jżomm iċ-ċinturin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.
- (d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull hin.
- (e) Il-membri tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:
- (1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn għeja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflah biex iwettaq il-kompiti tiegħu; jew
  - (2) meta jkun taħt l-influwenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkoħol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (f) Il-membri tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wiehed għandu:
- (1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fl-Anness III (il-Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, jekk ikun japplika; u
  - (2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiziti applikabbli tal-FTL.
- (g) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
- (1) kwanlunkwe hsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza. kif ukoll u
  - (2) kwalunkwe incident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

NCO.SPEC.120 Responsabbiltajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu

- (a) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun responsabbli għat-twettiq tajjeb tal-kompitu tiegħu. Id-dmirijiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandhom ikunu speċifikati fil-lista ta' kontroll.
- (b) Hlief għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, l-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun marbut fil-post assenjat lil sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fil-lista ta' kontroll.
- (c) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jiżgura li jkun marbut meta jwettaq kompiti speċjalizzati b'bibien esterni miftuhin jew imneħhija.
- (d) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
- (1) kwanlunkwe hsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza. kif ukoll u
  - (2) kwalunkwe incident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

NCO.SPEC.125 Istruzzjonijiet dwar is-sikurezza

- (a) Qabel it-tluġ, il-bdot fil-kmand għandu jagħti struzzjonijiet lill-ispeċjalisti fil-kompitu dwar:
- (1) tagħmir u proċeduri ta' emergenza;
  - (2) proċeduri operattivi assoċjati mal-kompitu speċjalizzat qabel kull titjira jew serje ta' titjiriet

- (b) L-istruzzjonijiet imsemmija f'(a)(2) jistgħu ma jkunux meħtieġa jekk l-ispeċjalisti fil-kompitu jkunu ngħataw struzzjonijiet fuq il-proċeduri operattivi qabel ma beda l-istaġun operattiv f'dik is-sena kalendarja.

NCO.SPEC.130 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR

Il-bdot fil-kmand għandu jstabbilixxi l-altitudnijiet minimi għal kull titjira li jipprovdur d-distanza meħtieġa mill-art għas-segmenti tar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandomx ikunu aktar baxxi minn daww ippubblikati mill-Istat li fuqu tkun se tghaddi t-titjira.

NCO.SPEC.135 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani

NCO.OP.125 (a)(1)(i) ma japplikax għal irmunkar ta' glajders, wirjiet tat-titjir, titjiriet ajrubatiċi jew titjiriet ta' kompetizzjoni.

NCO.SPEC.140 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — il-helikopters

Minkejja NCO.OP.126(a)(1), il-bdot fil-kmand ta' helikopter jista' jibda titjira skont il-VFR binhar biss billi jibqa' fi hdan 25 mil nawtiku mill-ajrudrom/sit tal-operat tat-tluq bi fjuwil ta' riżerva ta' mhux inqas minn 10 minuti bil-veloċità ta' awtonomija massima (best-range speed).

NCO.SPEC.145 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir

Sakemm ma jkunx hemm abbord l-inġenju tal-ajru speċjalist fil-kompitu għat-tahriġ, il-bdot fil-kmand, meta jgħorr speċjalisti fil-kompitu, ma għandux jissimula:

- (a) sitwazzjonijiet li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew
- (b) titjir f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-instrument (instrument meteorological conditions - IMC).

NCO.SPEC.150 Individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art

Jekk tkun installata, is-sistema ta' twissija tal-individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art tista' tiġi diżattivata matul daww il-kompiti speċjalizzati, li minhabba l-n-natura tagħhom jeħtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza mill-art li tkun inqas minn dik li tiskatta s-sistema ta' twissija tal-individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art.

NCO.SPEC.155 Sistema għall-prevenzjoni tal-habtiet fl-ajru (Airborne collision avoidance system - ACAS II)

Minkejja NCO.OP.200, l-ACAS II tista' tiġi diżattivata matul daww il-kompiti speċjalizzati, li minhabba n-natura tagħhom jeħtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza minn xulxin li tiskatta l-ACAS.

NCO.SPEC.160 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi

Il-bdot fil-kmand ma għandux jopera inġenju tal-ajru fuq żoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti f'kongestjoni jew fuq gēmgħa fil-miftuħ ta' persuni meta jirrilaxxa oġġetti perikolużi.

NCO.SPEC.165 Ġarr u użu ta' armi

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li, meta jinġarru armi fuq titjira għall-fini ta' kompitu speċjalizzat, dawn jinżammu b'mod sikur meta ma jkunux qed jintużaw.
- (b) L-ispeċjalist fil-kompitu li juża l-arma għandu jiehu l-miżuri kollha necessarji sabiex jevita milli jipperikola l-inġenju tal-ajru u l-persuni abbord jew fuq l-art.

NCO.SPEC.170 Prestazzjoni u kriterji operattivi — l-ajruplani

Meta jkun qed jiġi operat ajruplan f'għoli ta' inqas minn 150 m (500 pied) fuq zona mhux f'kongestjoni, għal operazzjonijiet b'ajruplani li mhumiex kapaċi jsostnu titjira flivell fil-każ ta' hsara kritika fil-magna, il-bdot fil-kmand għandu jkun:

- (a) stabbilixxa proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' hsara fil-magna; u

- (b) ta struzzjonijiet lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha abbord dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzati.

NCO.SPEC.175 Prestazzjoni u kriterji operattivi — il-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jopera inġenju tal-ajru fuq żoni f'kongestjoni diment li:

- (1) il-helikopter huwa ċertifikat fil-kategorija A jew B; u
- (2) huma stabbiliti miżuri ta' sikurezza biex jiġi evitat periklu żejjed għal persuni jew proprjetà fuq l-art

- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkun:

- (1) stabbilixxa proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' hsara fil-magna; u
- (2) ta struzzjonijiet lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha abbord dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzati.

- (c) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-massa fit-tluġh, l-inżul jew is-sospensjoni stazzjonarja ma taqbiżx il-massa massima speċifikata għal:

- (1) effett ta' sospensjoni stazzjonarja minghajr effett tal-art (HOGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa; jew
- (2) jekk jidher li se jkun hemm kundizzjonijiet li fihom aktarx li mhux se tiġi stabbilita HOGE, il-massa tal-helikopter ma għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art (HIGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa, diment li l-kundizzjonijiet attwali jippermettu sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art bil-massa massima speċifikata.

TAQSIMA 2

Operazzjonijiet ta' tagħbija esterna bi braga bil-helikopter (HESLO)

NCO.SPEC.HESLO.100 Lista ta' kontroll

Il-lista ta' kontroll għall-HESLO għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir meħtieġ;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.HESLO.105 Tagħmir speċifiku għal HESLO

Il-helikopter għandu jkun mġhammar b'tal-inqas:

- (a) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wieħed jara l-ganċ(ijiet)/it-tagħbija; u
- (b) miżien wieħed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod iehor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

SPO.SPEC.HESLO.110 Trasportazzjoni ta' oġġetti perikolużi

L-operatur li jittrasporta l-oġġetti perikolużi lejn jew minn siti bla ekwipaġġ jew żoni remoti għandu japplika mal-awtorità kompetenti għal eżenzjoni mid-dispożizzjonijiet tal-Istruzzjonijiet Tekniċi jekk ikun behsiebu ma jikkonformax mar-rekwiżiti ta' dawk l-Istruzzjonijiet.

TAQSIMA 3

Operazzjonijiet bi bnedmin bhala merkanzija esterna (human external cargo operations - HEC)**NCO.SPEC.HEC.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-HEC għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir mehtieg;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.HEC.105 Tagħmir speċifiku għall-HEC

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mġhammra:
  - (1) tagħmir għall-operazzjonijiet bil-parank jew ganċ tal-merkanzija;
  - (2) mera ta' sikurezza wahda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ; u
  - (3) mizien wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod iehor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.
- (b) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-parank u tal-ganċ tal-merkanzija u kwalunkwe modifika sussegwenti għandu jkollha approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà xierqa għall-funzjoni maħsuba.

TAQSIMA 4

Operazzjonijiet bil-paraxut (Parachute operations - PAR)**NCO.SPEC.PAR.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-PAR għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir mehtieg;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.PAR.105 Ġarr ta' membri tal-ekwipaġġ u ta' speċjalisti fil-kompitu

Ir-rekwizit stabbilit f'NCO.SPEC.120(c) ma għandux ikun applikabbli għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu qabziet bil-paraxut.

NCO.SPEC.PAR.110 Sits

Minkejja NCO.IDE.A.140 (a)(1) u NCO.IDE.H.140 (a)(1), l-art tal-ingenju tal-ajru tista' tintuża bhala sit, diment li hemm mezzi disponibbli li l-ispeċjalist fil-kompitu jista' jzomm jew jinrabat magħhom.

SPO.SPEC.PAR.115 Ossigenu supplimentari

Minkejja NCO.SPEC.110(f), ir-rekwiżit biex jintuża l-ossigenu supplimentari ma ghandux ikun applikabbli għall-membri tal-ekwipaġġ minbarra l-bdot fil-kmand u għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu dmirijiet essenzjali għall-kompitu speċjalizzat, kull meta l-altitudni tal-kabina:

- (a) taqbeż it-13 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 6 minuti; jew
- (b) taqbeż il-15 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 3 minuti.

NCO.SPEC.PAR.120 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi

Minkejja NCO.SPEC.160, dawk li jużaw il-paraxut jistgħu johorġu mill-inġenju tal-ajru għall-fini ta' wirja bil-paraxut fuq żoni f'kongestjoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti jew fuq gremgħa fil-miftuħ ta' persuni filwaqt li jgħorru apparati li jhallu d-duhhan warajhom, diment li dawn huma manifatturati għal dan l-ghan.

TAQSIMA 5

Titjiriet ajrubatiċi (Aerobatic flights - ABF)**NCO.SPEC.ABF.100 Lista ta' kontroll**

Il-lista ta' kontroll għall-ABF għandu jkun fiha:

- (a) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza;
- (b) id-dejta rilevanti dwar il-prestazzjoni;
- (c) it-tagħmir mehtieg;
- (d) kwalunkwe limitazzjoni; u
- (e) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-bdot fil-kmand, u, jekk applikabbli, il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu.

NCO.SPEC.ABF.105 Dokumenti u informazzjoni

Id-dokumenti u l-informazzjoni li ġejjin elenkati f'NCO.GEN.135 (a) ma hemmx bżonn li jinġarru matul titjiriet ajrubatiċi:

- (a) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun gie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (b) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/ghaž-żona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira; u
- (c) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru intercettati u ta' inġenji tal-ajru ta' intercettazzjoni.

NCO.SPEC.ABF.110 Tagħmir

Ma hemmx għaliex jiġu applikati r-rekwiżiti li ġejjin dwar it-tagħmir għal titjiriet ajrubatiċi:

- (a) kaxxa tal-ewwel għajjnuna kif stabbilit f'NCO.IDE.A.145 u f'NCO.IDE.H.145;
- (b) apparati portabbli tat-tifi tan-nar kif stabbilit f'NCO.IDE.A.160 u f'NCO.IDE.H.180; u
- (c) trażmettituri għas-sejbien waqt emerġenza jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacons) kif stabbilit f'NCO.IDE.A.170 u NCO.IDE.H.170.”.

ANNEX II

"ANNEX VIII

OPERAZZJONIJIET SPEĊJALIZZATI**[PARTI-SPO]****SPO.GEN.005 Kamp ta' applikazzjoni**

- (a) Dan l-Anness japplika għal kwalunkwe operazzjoni speċjalizzata li fiha l-inġenju tal-ajru jintuża għall-attivitajiet speċjalizzati bħal agrikoltura, kostruzzjoni, fotografija, sħarriġ, osservazzjoni u pattulja, riklamar fl-ajru.
- (b) Minkejja (a), operazzjonijiet mhux kummerċjali speċjalizzati b'ingeni tal-ajru li mhumiex ingeni tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni għandhom jikkonformaw mal-Anness VII (il-Parti-NCO).
- (c) Minkejja (a), l-operazzjonijiet li ġejjin b'ingeni tal-ajru li mhumiex ingeni tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni jistgħu jsiru skont l-Anness VII (Parti-NCO):
- (1) titjiriet ta' kompetizzjoni jew wirjiet tat-titjir, bil-kundizzjoni li r-remunerazzjoni jew kwalunkwe kunsiderazzjoni ta' valur mogħtija għat-tali titjiriet tkun limitata għall-irkupru tal-ispejjeż diretti u kontribuzzjoni proporzjonata għall-ispejjeż annwali, kif ukoll premji ta' mhux iktar minn valur speċifikat mill-awtorità kompetenti.
  - (2) qbiż bil-paraxut, irmunkar ta' glajders jew titjiriet ajrubatiċi mwettqa jew minn organizzazzjoni tat-tahriġ bis-sede prinċipali tagħha fi Stat Membru u approvata skont ir-Regolament (UE) Nru 1178/2011, jew inkella minn organizzazzjoni mahluqa bil-għan li tippromwovi sport tal-ajru jew avjazzjoni ta' divertiment, bil-kundizzjoni li l-inġenju tal-ajru jkun operat mill-organizzazzjoni fuq il-bażi ta' sjieda jew kiri mingħajr ekwipaġġ, li t-titjira ma tiġġenerax profitti distribwiti barra l-organizzazzjoni, u li kull meta jkunu involuti nies li mhumiex membri tal-organizzazzjoni, it-tali titjiriet ikunu jirrapprezentaw biss attività marginali tal-organizzazzjoni.

IS-SUBPARTI A

REKWIŻITI ĠENERALI**SPO.GEN.100 Awtorità kompetenti**

L-awtorità kompetenti għandha tkun l-awtorità mahtura mill-Istat Membru li fih l-operatur għandu l-post prinċipali tan-negozju tiegħu.

SPO.GEN.101 Mezzi ta' konformità

Operatur jista' juża mezzi alternattivi ta' konformità minn dawk adottati mill-Aġenzija biex jistabbilixxi l-konformità mar-Regolament (KE) Nru 216/2008 u mar-Regoli ta' Implimentazzjoni tiegħu.

SPO.GEN.102 Touring motor glajders, glajders bil-mutur u blalen tal-arja mħallta

(a) It-TMGs għandhom jithaddmu f'konformità mar-rekwiżiti għal:

- (1) ajruplani meta jithaddmu b'magna; u
- (2) glajders meta jithaddmu mingħajr magna.

(b) It-TMGs għandhom ikunu mghammra f'konformità mar-rekwiżiti applikabbli għall-ajruplani sakemm mhux speċifikat mod ieħor fis-Subparti D.

- (c) Il-glajders bil-mutur, esklużi t-TMGs, għandhom jithaddmu u għandhom ikunu mghammra f'konformità mar-rekwiżiti għall-glajders.
- (d) Il-blalen tal-arja mhallta għandhom ikunu operati skont ir-rekwiżiti għal blalen tal-arja shuna.

SPO.GEN.105 Responsabbiltajiet tal-ekwipaġġ

- (a) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun responsabbli għat-tweqqif tajjeb tal-kompiti tiegħu: Id-dmirijiet tal-ekwipaġġ għandhom ikunu speċifikati fil-proċeduri operattivi standard (SOP) u, fejn xieraq, fil-manwal tal-operat.
- (b) Hlief għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, il-membri tal-ekwipaġġ għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-SOP.
- (c) Matul it-titjira, il-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jzomm iċ-ċintorin tas-sigurtà tiegħu/tagħha maqful waqt li jkun f'postu.
- (d) Matul it-titjira, mill-inqas membru ikkwalifikat wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jibqa' fil-kmand tal-inġenju tal-ajru f'kull hin.
- (e) Il-membri tal-ekwipaġġ ma għandux iwettaq kompiti fuq inġenju tal-ajru:
  - (1) jekk ikun jaf jew jissuspetta li qed ibati minn gheja kbira, kif imsemmi fil-punt 7.f. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew jekk ma jkunx jiflah biex iwettaq il-kompiti tiegħu; jew
  - (2) meta jkun taht l-influenza ta' sustanzi psikoattivi jew ta' alkohol jew għal raġunijiet oħra kif imsemmi fil-punt 7.g. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (f) Il-membri tal-ekwipaġġ li jwettaq kompiti ta' aktar minn operatur wiehed għandu:
  - (1) iżomm rekords individwali tiegħu rigward il-hinijiet tat-titjir u tas-servizz u l-perjodi tal-mistrieħ kif imsemmija fl-Anness III (il-Parti-ORO), is-Subparti FTL tar-Regolament (UE) Nru 965/2012, jekk ikun japplika; u
  - (2) jagħti lil kull operatur id-dejta meħtieġa sabiex jiskeda l-attivitajiet skont ir-rekwiżiti applikabbli tal-FTL.
- (g) Il-membri tal-ekwipaġġ għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
  - (1) kwanlunkwe hsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-thaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza. kif ukoll u
  - (2) kwalunkwe incident li kien qed ipoġġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

SPO.GEN.106 Responsabbiltajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu

- (a) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun responsabbli għat-tweqqif tajjeb fil-kompitu tiegħu. Id-dmirijiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu għandhom ikunu speċifikati fl-SOP.
- (b) Hlief għal blalen tal-arja, matul il-fażijiet kritiċi tat-titjira jew kull meta dan jitqies neċessarju mill-bdot fil-kmand fl-interess tas-sikurezza, l-ispeċjalist fil-kompitu għandu jkun marbut fil-post assenjat lilu sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor fl-SOP.

- (c) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jiżgura li jkun marbut meta jwettaq kompiti speċjalizzati b'bibien esterni miftuhin jew imnehhija.
- (d) L-ispeċjalist fil-kompitu għandu jirrapporta lill-bdot fil-kmand:
- (1) kwanlunkwe hsara, nuqqas, nuqqas ta' funzjonament jew difett li jemmen li jista' jaffettwa l-ajrunavigabbiltà jew it-tħaddim sikur tal-inġenju tal-ajru, inklużi s-sistemi tal-emergenza. kif ukoll u
  - (2) kwalunkwe incident li kien qed ipogġi fil-periklu, jew li jista' jpoġġi fil-periklu, is-sikurezza tal-operat.

SPO.GEN.107 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jkun responsabbli:

- (1) għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru u tal-membri kollha tal-ekwipaġġ, l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-merkanzija abbord matul l-operazzjonijiet tal-inġenju tal-ajru;
- (2) għall-bidu, għall-kontinwazzjoni, għat-terminazzjoni jew għad-devjazzjoni ta' titjira fl-interess tas-sikurezza;
- (3) għall-iżgurar li tinżamm konformità mal-proċeduri operattivi kollha u mal-listi ta' kontroll skont il-manwal xieraq;
- (4) li jibda b'titjira biss jekk hu jkun sodisfatt li l-limitazzjonijiet operattivi kollha msemmija f'2.a.3. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 huma mharsa, kif ġej:
  - (i) l-ajruplan huwa ajrunavigabbli;
  - (ii) l-inġenju tal-ajru huwa rreġistrat kif dovut;
  - (iii) l-istrumenti u t-tagħmir meħtieġa għall-eżekuzzjoni ta' dik it-titjira huma installati fuq l-inġenju tal-ajru u huma operattivi, sakemm mhix permessa l-operazzjoni b'tagħmir mhux operattiv bil-lista ta' tagħmir minimu (MEL) jew b'dokument ekwivalenti, kif mitlub fil-punt SPO.IDE.A.105, SPO.IDE.H.105, SPO.IDE.S.105 jew SPO.IDE.B.105;
  - (iv) il-massa tal-inġenju tal-ajru u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-punt taċ-ċentru tal-gravità huma tali li t-titjira tista' tiġi eżegwita fil-limiti preskritti fid-dokumentazzjoni tal-ajrunavigabbiltà;
  - (v) it-tagħmir u l-bagalji kollha tghabbew u ġew stivati kif suppost; u
  - (vi) il-limitazzjonijiet operattivi tal-inġenju tal-ajru kif speċifikat fil-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (aircraft flight manual - AFM) fl-ebda ħin ma huma se jinqabżu matul it-titjira;
- (5) li ma jibdix b'titjira fil-każ li hu, jew kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew speċjalist fil-kompitu ma jkunx jista' jwettaq il-kompiti tiegħu għal kwalunkwe raġuni bħal dannu, mard, gheja jew minhabba l-effetti ta' kwalunkwe sustanza psikoattiva;
- (6) li ma jkomplix b'titjira li tmur lil hinn mill-eqreb ajrudrom jew sit tal-operat funzjonali li jista' jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, meta l-kapaċità tiegħu biex iwettaq il-kompiti hija mnaqqsa b'mod sinifikanti għal raġunijiet bħal gheja, mard jew nuqqas ta' ossiġnu;
- (7) li jiddeciedi li jaċċetta l-inġenju tal-ajru li jkollu hsrat li ma jippermettulux li jaħdem tajjeb, skont il-lista ta' devjazzjonijiet tal-konfigurazzjoni (configuration deviation list/CDL) jew il-lista ta' tagħmir minimu (MEL), jekk applikabbli;

- (8) għar-reġistrazzjoni tad-dejta tal-utilizzazzjoni u tad-difetti kollha magħrufa jew suspettati fl-inġenju tal-ajru fit-tmiem tat-titjira, jew serje ta' titjiriet, fir-reġistru tekniku tal-inġenju tal-ajru jew fil-ġurnal tal-vjaġġ għall-inġenju tal-ajru; u
- (9) li jiżgura li r-reġistraturi tat-titjira, meta jkunu installati:
- (i) ma jiġux dizattivati jew mitfija matul it-titjira; u
  - (ii) fil-każ ta' aċċident jew ta' incident li jkun suġġett għar-rappurtar obbligatorju:
    - (A) li dawn ma jithassrux apposta;
    - (B) li dawn jiġu dizattivati minnufih wara li titlesta t-titjira; u
    - (C) li dawn jerġghu jiġu attivati biss bil-qbil mal-awtorità li tkun qed twettaq l-investigazzjoni;
- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jkollu l-awtorità li jirrifjuta l-ġarr jew l-iżbark ta' kwalunkwe persuna jew merkanzija li tista' tirrappreżenta periklu potenzjali għas-sikurezza tal-inġenju tal-ajru jew tal-okkupanti tiegħu.
- (c) Il-bdot fil-kmand għandu, malajr kemm jista' jkun, jirrapporta lill-unità xierqa tas-servizzi tat-traffiku tal-ajru (ATS) dwar kwalunkwe kundizzjoni perikoluża tat-temp jew tat-titjira li magħha huwa ltaqa' u li x'aktarx taffettwa s-sikurezza ta' inġenji tal-ajru oħrajn.
- (d) Minkejja d-dispożizzjoni (a)(6), l-operazzjoni ta' aktar minn ekwipaġġ wiehed, immexxija l-bdot fil-kmand jista' jkompli titjira lil hinn mill-eqreb ajrudrom funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali meta jkunu fis-sehh proċeduri ta' mitigazzjoni adegwati.
- (e) Il-bdot fil-kmand għandu, f'sitwazzjoni ta' emerġenza li teħtieġ deċiżjoni u azzjoni immedjati, jiehu kwalunkwe azzjoni li huwa jikkunsidra meħtieġa fiċ-ċirkostanzi skont il-punt 7.d. tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008. F'dawn il-każijiet, huwa jista' jiddevja mir-regoli u mill-proċeduri operattivi u mill-metodi stabbiliti fl-interess tas-sikurezza.
- (f) Il-bdot fil-kmand għandu minghajr dewmien jissottometti rapport ta' att ta' interferenza illegali lill-awtorità kompetenti u għandu jinforma lill-awtorità lokali maħtura.
- (g) Il-bdot fil-kmand għandu jinnotifika lill-eqreb awtorità xierqa bil-mezzi disponibbli l-aktar rapidi dwar kull aċċident li jinvolvi l-inġenju tal-ajru li jirriżulta f'dannu serju jew fil-mewt ta' xi persuna jew fil-hsara sostanzjali tal-inġenju tal-ajru jew ta' proprjetà.

SPO.GEN.108 Responsabbiltajiet u awtorità tal-bdot fil-kmand — il-blalen tal-arja

Minbarra l-punt SPO.GEN.107, il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja għandu:

- (a) ikun responsabbli għall-ghoti tal-informazzjoni ta' qabel it-titjira lil dawk il-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja;
- (b) jiżgura li l-ebda persuna ma hi qed tpejjep abbord jew fil-vicinanzi tal-ballun tal-arja; u
- (c) jiżgura li l-persuni li jassistu fl-infazzjoni u fid-deflazzjoni tal-istruttura tal-ballun tal-arja jilbsu lbies protettivi.

SPO.GEN.110 Konformità mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri

Il-bdot fil-kmand għandu jkun konformi mal-liġijiet, mar-regolamenti u mal-proċeduri ta' dawk l-Istati fejn l-operazzjonijiet isiru.

SPO.GEN.115 Lingwa komuni

L-operatur għandu jiżgura li l-membri tal-ekwipaġġ ikunu jistgħu jikkomunikaw ma' xulxin b'lingwa komuni.

SPO.GEN.120 "Taxiing" tal-ajruplani

L-operatur għandu jiżgura li ajruplan jinsaq biss fiż-żona tal-moviment ta' ajrudrom jekk il-persuna fil-post tal-kontroll:

- (a) tkun bdot ikkwalifikat b'mod xieraq; jew
- (b) tkun inhatret mill-operatur u:
  - (1) tkun imharrġa biex issuq l-inġenju tal-ajru;
  - (2) tkun imharrġa biex tuża t-telefonija bir-radju, fil-każ li komunikazzjonijiet bir-radju huma meħtieġa;
  - (3) tkun irċeviet struzzjonijiet dwar it-tqassim tal-ajrudrom, ir-rotot, is-sinjali, il-marki, id-dwal, is-sinjali u l-istruzzjonijiet tal-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC), il-lingwaġġ u l-proċeduri; u
  - (4) tkun kapaċi tikkonforma mal-istandards operattivi meħtieġa għall-moviment sikur tal-ajruplan fl-ajrudrom.

SPO.GEN.125 Użu tar-rotor

Ir-rotor tal-helikopter għandu jitqabbad bil-magni biss għall-għanijiet ta' titjira li fiha jkun hemm bdot ikkwalifikat fil-post tal-kontroll.

SPO.GEN.130 Tagħmir elettroniku portabbli

L-operatur ma għandu jippermetti l-ebda persuna milli tuża tagħmir elettroniku portabbli (portable electronic device - PED) abbord inġenju tal-ajru li jista' jaffettwa b'mod negattiv il-prestazzjoni tas-sistem u tagħmir tal-ajruplan.

SPO.GEN.135 Informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord

L-operatur għandu jkollu listi bl-informazzjoni dwar it-tagħmir tal-emerġenza u tas-sopravivenza li jinġarr abbord kwalunkwe inġenju tal-ajru tiegħu, li għandhom ikunu dejjem disponibbli sabiex jiġu kkomunikati minnufih liċ-ċentri tal-koordinazzjoni tas-salvataġġ (RCCs).

SPO.GEN.140 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jinġarru abbord

- (a) Id-dokumenti, il-manwali u l-informazzjoni li ġejjin għandhom jinġarru abbord waqt kull titjira, bhala oriġinali jew kopji, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor hawn taht:
  - (1) il-manwal tat-titjir tal-inġenju tal-ajru (AFM), jew dokument/i ekwivalenti;
  - (2) iċ-ċertifikat oriġinali tar-registrazzjoni;
  - (3) iċ-ċertifikat oriġinali tal-ajrunavigabbiltà (CofA);
  - (4) iċ-ċertifikat tal-istorbju, jekk applikabbli;
  - (5) kopja tad-dikjarazzjoni kif speċifikat f'ORO.DEC.100 u, jekk applikabbli, kopja tal-awtorizzazzjoni kif speċifikat f'ORO.SPO.110;

- (6) il-lista tal-approvazzjonijiet speċifiċi, jekk applikabbli;
  - (7) il-liċenzja oriġinali tar-radju tal-inġenju tal-ajru, jekk ikun applikabbli;
  - (8) iċ-ċertifikat(i) tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà fil-konfront ta' terzi persuni;
  - (9) il-ġurnal tal-vjaġġ tal-inġenju tal-ajru, jew dokument ekwivalenti;
  - (10) il-logg tekniku tal-inġenju tal-ajru, b'konformità mal-Anness I (il-Parti-M) tar-Regolament (KE) Nru 2042/2003, jekk applikabbli;
  - (11) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun ġie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
  - (12) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/ghaż-zona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
  - (13) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naha ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni;
  - (14) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaż-zona tat-titjira pjanata;
  - (15) il-partijiet attwali tal-manwal tal-operatu/jew tal-SOP jew tal-AFM li huma rilevanti għall-kompiti tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu, li għandhom ikunu aċċessibbli b'mod faċli għalihom;
  - (16) il-MEL jew is-CDL, jekk applikabbli;
  - (17) l-avviżi xierqa lill-membri tal-ekwipaġġ tal-inġenju tal-ajru (NOTAMs) u d-dokumentazzjoni għall-ghoti ta' informazzjoni dwar is-servizzi ta' informazzjoni ajrunawtika (AIS);
  - (18) l-informazzjoni meteoroloġika xierqa, jekk applikabbli;
  - (19) l-eleki tal-merkanzija, jekk applikabbli; u
  - (20) kwalunkwe dokument ieħor li jista' jkun rilevanti għat-titjira jew li huwa meħtieġ mill-Istati li għandhom x'jaqsmu mat-titjira.
- (b) Minkejja (a), id-dokumenti u l-informazzjoni f'(a)(2) sa (a)(11) u (a)(14), (a)(17), (a)(18) u (a)(19) jistgħu jinżammu fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat għat-titjiriet:
- (1) li t-tluġ u l-inżul tagħhom huma pjanati fl-istess ajrudrom/sit tal-operat; jew
  - (2) li jibqgħu f'distanza jew f'żona kif determinata mill-awtorità kompetenti, skont ARO.OPS.210.
- (c) Minkejja l-punt (a), għal titjiriet f'blalen tal-arja jew fuq glajders, eskluzi t-TMGs, id-dokumenti u l-informazzjoni fil-punti (a)(1) sa (a)(10) u (a)(13) sa (a)(19) jistgħu jinġarru fuq il-vettura li tiġbor kolloxx lura.
- (d) F'każ ta' telf jew ta' serq tad-dokumenti speċifikati fil-punt (a)(2) sal-punt (a)(8), l-operazzjoni tista' titkompla sakemm it-titjira tilhaq id-destinazzjoni tagħha jew post fejn ikunu jistgħu jinġataw dokumenti ta' sostituzzjoni.
- (e) Fi żmien raġonevoli minn meta jintalab mill-awtorità kompetenti, l-operatur għandu jagħmel disponibbli d-dokumentazzjoni meħtieġa li għandha tingarr abbord.

SPO.GEN.145 Preservazzjoni, produzzjoni u użu tar-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tat-titjiriet — operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) Wara aċċident jew incident li jkun suġġett għar-rappurtar obligatorju, l-operatur ta' ingenu tal-ajru għandu jipp-reserva d-dejta originali li tkun ġiet irreġistrata għal perjodu ta' 60 jum, sakemm l-awtorità li tkun qed twettaq l-investigazzjoni ma tkunx ordnatu jagħmel mod ieħor.
- (b) L-operatur għandu jwettaq kontrolli u evalwazzjonijiet operattivi fuq ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR), ir-reġistrazzjonijiet tar-reġistratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (CVR) u r-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta biex jiżgura l-funzjonament tajjeb kontinwu tar-reġistraturi.
- (c) L-operatur għandu jahżen ir-reġistrazzjonijiet għall-perjodu ta' hin operattiv tal-FDR, hekk kif mitlub mill-punt SPO.IDE.A.145 jew mill-punt SPO.IDE.H.145, hlief għall-fatt li, għall-ittestjar u l-manutenzjoni tal-FDR, jista' jithassar sa siegħa (1) mill-eqdem materjal li jkun ġie rreġistrat waqt il-hin tal-ittestjar.
- (d) L-operatur għandu jahżen u jzomm aġġornata d-dokumentazzjoni li tippreżenta l-informazzjoni meħtieġa sabiex id-dejta tal-FDR li ma tkunx ipprocessata tinqaleb f'parametri espressi f'unitajiet tal-inginerija.
- (e) L-operatur għandu jqiegħed għad-dispożizzjoni kwalunkwe reġistrazzjoni tar-reġistratur tat-titjira li tkun ġiet ippreservata, jekk l-awtorità kompetenti tiddeċiedi hekk.
- (f) ir-reġistrazzjonijiet tas-CVR għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn, għajr għall-investigazzjoni dwar aċċident jew incident li jkun suġġett għar-rappurtar obligatorju, biss jekk il-membri tal-ekwipaġġ u l-persunal tal-manutenzjoni kkonċernati kollha jkunu taw il-kunsens tagħhom.
- (g) ir-reġistrazzjonijiet tal-FDR jew ir-reġistrazzjonijiet tal-kollegamenti bejn id-dejta għandhom jintużaw għal finijiet oħrajn, għajr għall-investigazzjoni dwar aċċident jew incident li jkun suġġett għar-rappurtar obligatorju jekk dawn ir-reġistrazzjonijiet:

(1) jintużaw mill-operatur għall-finijiet tal-ajrunavigabbiltà jew tal-manutenzjoni biss;

(2) ikun tneħħilhom kull sors ta' identifikazzjoni; jew

(3) ikunu żvelati skont proċeduri sikuri.

SPO.GEN.150 Trasport ta' oġġetti perikolużi

- (a) It-trasport ta' oġġetti perikolużi bl-ajru għandu jitwettaq skont l-Anness 18 għall-Konvenzjoni ta' Chicago, kif emendata l-aħhar u estiża bil-“Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air” (id-dokument 9284-AN/905 tal-ICAO), inklużi l-annessi, is-supplimenti tagħha u kwalunkwe addenda jew rettifika oħra għaliha.
- (b) L-oġġetti perikolużi għandhom jingarru biss mill-operatur approvat skont l-Anness V (il-Parti-SPA), is-Subparti G, tar-Regolament (UE) Nru 965/2012 hlief meta:
  - (1) dawn ma jkunux suġġetti għall-Istruzzjonijiet Tekniċi skont il-Parti 1 ta' daww l-Istruzzjonijiet;
  - (2) dawn jingarru mill-ispeċjalisti fil-kompitu jew mill-membri tal-ekwipaġġ, jew ikunu f'bagalja li ġiet isseparata mis-sid, skont il-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
  - (3) ikunu meħtieġa abbord l-ingenu tal-ajru għal skopijiet speċjalizzati skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi;
  - (4) jintużaw biex iħaffu s-sikurezza tat-titjira fejn it-trasport abbord l-ingenu tal-ajru jkun raġonevoli biex tiġi żgurata d-disponibbiltà fil-hin tagħhom għal skopijiet operattivi, kemm jekk dawn l-oġġetti u s-sustanzi huma meħtieġa jew le li jingarru jew maħsubin sabiex jintużaw b'rabta ma' titjira partikolari.

- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li bihom jiżgura li jittieħdu l-miżuri raġonevoli kollha sabiex jiġi evitat il-garr bi zball ta' oġġetti perikolużi abbord.
- (d) L-operatur għandu jipprovi lill-persunal bl-informazzjoni meħtieġa biex huma jkunu jistgħu jwettqu r-responsabbiltajiet tagħhom, kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (e) Skont l-Istruzzjonijiet Tekniċi, l-operatur għandu jirrapporta minghajr dewmien lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità kompetenti u lill-awtorità xierqa tal-Istat tal-okkorrenza fil-każ ta':
- (1) kwalunkwe aċċident jew incident marbut ma' oġġetti perikolużi.
  - (2) sejbien ta' oġġetti perikolużi li jinġarru minn speċjalisti fil-kompitu jew mill-ekwipaġġ, jew fil-bagalji tagħhom, meta ma jkunux konformi mal-Parti 8 tal-Istruzzjonijiet Tekniċi.
- (f) L-operatur għandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu jingħataw informazzjoni dwar l-oġġetti perikolużi.
- (g) L-operatur għandu jiżgura li fil-postijiet tal-aċċettazzjoni tal-merkanzija jingħataw avvizi b'informazzjoni dwar it-trasport tal-oġġetti perikolużi kif meħtieġ mill-Istruzzjonijiet Tekniċi.

SPO.GEN.155 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi

L-operatur ma għandux jopera inġenju tal-ajru fuq żoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti f'kongestjoni jew fuq ġemgħa fil-miftuħ ta' nies meta jirrilaxxa oġġetti perikolużi.

SPO.GEN.160 Ġarr u użu ta' armi

- (a) L-operatur għandu jiżgura li, meta jinġarru armi fuq titjira għall-fini ta' kompitu speċjalizzat, dawn jinżammu b'mod sikur meta ma jkunux qed jintużaw.
- (b) L-ispeċjalist fil-kompitu li juża l-arma għandu jiehu l-miżuri kollha neċessarji sabiex jevita milli jipperikola l-inġenju tal-ajru u l-persuni abbord jew fuq l-art.

SPO.GEN.165 Ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira

Il-bdot fil-kmand għandu jiehu d-deċiżjoni finali dwar l-ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u għandu jiżgura li:

- (a) ammissjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira ma tikkawżax tfixkil jew xkiel fit-thaddim tat-titjira; u
- (b) il-persuni kollha li jinġarru fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira saru midhla tal-proċeduri rilevanti dwar is-sikurezza.

IS-SUBPARTI B

PROCĊEDURI OPERATTIVI

SPO.OP.100 Użu ta' ajrudromi u ta' siti tal-operat

L-operatur għandu juża biss ajrudromi u siti tal-operat li jkunu xierqa għat-tip ta' inġenju tal-ajru u ta' operazzjoni kkonċernata.

SPO.OP.105 Speċifikazzjoni ta' ajrudromi iżolati — l-ajruplani

Għall-għażla ta' ajrudromi alternattivi u l-politika tal-fjuwil, l-operatur għandu jikkunsidra ajrudrom bħala ajrudrom iżolat jekk il-hin tat-titjira lejn l-ajrudrom alternattiv fl-eqreb destinazzjoni xierqa hija aktar minn:

- (a) għall-ajruplani b'magni bil-pistuni, 60 minuta; jew

(b) għall-ajruplani b'magni bit-turbina, 90 minuta.

SPO.OP.110 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — l-ajruplani u l-helikopters

(a) Għat-titjiriet li jsiru skont ir-regoli tat-titjir bl-istrumenti (IFR) l-operatur jew il-bdot fil-kmand għandu jistabbilixxi l-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom għal kull tluq, destinazzjoni jew ajrudrom alternattiv li għandu jintuża. Dawn il-valuri minimi:

(1) ma għandhomx ikunu aktar baxxi minn dawk stabbiliti mill-Istat li fihom l-ajrudrom ikun jinstab, hlief meta dawn jiġu approvati speċifikament minn dak l-Istat; u

(2) għal operazzjonijiet b'viżibilità baxxa, għandhom jiġu approvati mill-awtorità kompetenti skont l-Anness V (il-Parti SPA), is-Subparti E tar-Regolament (UE) Nru 965/2012.

(b) Huwa u jagħżel il-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom, l-operatur jew il-bdot fil-kmand għandu jqis dawn li ġejjin:

(1) it-tip, il-prestazzjoni u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tal-inġenju tal-ajru;

(2) il-kompetenza u l-esperjenza tal-ekwipaġġ tat-titjira u, jekk applikabbli, il-kompożizzjoni tiegħu;

(3) id-dimensjonijiet u l-karatteristiċi tar-runways jew taż-żoni ta' tluġh u ta' avvicinament finali (FATOs) li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw;

(4) l-adeqwatezza u l-prestazzjoni tal-ghajnuna viżwali u mhux viżwali li tkun disponibbli fuq l-art;

(5) it-tagħmir disponibbli fl-inġenju tal-ajru għall-fini tan-navigazzjoni u/jew tal-kontroll tal-passaġġ tat-titjira matul it-tluġh, l-avvicinament, il-flare, l-inżul, ir-roll-out u l-avvicinament mhux milhuq;

(6) l-ostakli fl-avvicinament, l-avvicinament mhux milhuq u ż-żoni tat-tluġh inizjali (climb-out areas) meħtieġa għat-twettiq tal-proċeduri ta' kontinġenza;

(7) l-altitudni/l-gholi tad-distanza mill-ostakli għall-proċeduri ta' avvicinament bi strument;

(8) il-mezzi biex jiġu stabbiliti u rrapportati l-kundizzjonijiet meteoroloġiċi; u

(9) it-teknika ta' titjir li għandha tintuża matul l-avvicinament finali.

(c) Il-valuri minimi għal tip speċifiku ta' proċedura ta' avvicinament u ta' nżul għandhom jintużaw biss jekk:

(1) it-tagħmir ta' fuq l-art meħtieġ għall-proċedura maħsuba jkun qed jahdem;

(2) is-sistemi tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa għat-tip ta' avvicinament ikunu qed jahdmu;

(3) il-kriterji tal-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru li jkunu meħtieġa jkunu ntlahqu; u

(4) l-ekwipaġġ tat-titjira jkun ikkwalifikat kif xieraq.

SPO.OP.111 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet NPA, APV, CAT I

(a) L-gholi tad-deċizzjoni (DH) biex jintuża għall-avvicinament mhux ta' preċiżjoni (NPA) li jsir bit-teknika tal-avvicinament finali bi nżul kontinwu (CDFA), il-proċedura ta' avvicinament bi gwida vertikali (APV) jew operazzjoni tal-kategorija I (CAT I) ma għandhomx ikunu anqas mill-oghla kejl ta':

(1) l-gholi minimu li għalih tista' tintuża l-ghajnuna tal-avvicinament mingħajr ir-referenza viżwali meħtieġa;

- (2) l-gholi tad-distanza mill-ostakli (obstacle clearance height - OCH) għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
- (3) id-DH tal-proċedura ta' avvicinament ippubblikata fejn applikabbli;
- (4) Il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1 jew
- (5) id-DH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat jew dokument ekwivalenti.
- (b) L-gholi minimu ta' nżul (MDH) għal operazzjoni NPA li tittajar minghajr it-teknika CDFA ma għandux ikun aktar baxx mill-oghla kejl ta':
- (1) l-OCH għall-kategorija ta' inġenji tal-ajru;
- (2) Il-valur minimu tas-sistema speċifikat fit-Tabella 1 jew
- (3) il-MDH minimu speċifikat fl-AFM, jekk ikun iddikjarat.

Tabella 1

Valuri minimi tas-sistema

Facilità	DH/MDH minimu (f'piedi)
Sistema għall-inżul bl-istrumenti (Instrument landing system - ILS)	200
Sistema bis-satellita għan-navigazzjoni globali (global navigation satellite system/ GNSS)/sistema ta' awmentazzjoni bbażata fuq is-satelliti (satellite-based augmentation system/SBAS) (Preċiżjoni laterali b'avvicinament bi gwida vertikali (lateral precision with vertical guidance approach/LPV))	200
GNSS (Navigazzjoni Laterali (LNAV))	250
Navigazzjoni GNSS/Barovertikali (VNAV) (LNAV/VNAV)	250
Lokalizzatur (LOC) b'tagħmir għall-kejl tad-distanza (DME) jew minghajru	250
Avvicinament b'radar ta' sorveljanza (SRA) (jintemm f'½ NM))	250
SRA (jintemm f'1 NM)	300
SRA (li jintemm f'2 NM jew iżjed)	350
Firxa tar-radju VHF omnidirezzjonali (VOR)	300
VOR/DME	250
Stazzjon tas-sinjalar bir-radju nondirezzjonali (Non Directional Beacon - NDB).	350
NDB/DME	300
Radjugonjometru VHF (VDF) (VHF direction finder/VDF)	350

SPO.OP.112 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom – Operazzjonijiet ta' dawran b'ajruplani

- (a) L-MDH għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani ma jistgħux ikunu anqas mill-oghla ta':
- (1) L-OCH/l-OCL tad-dawran ippubblikat għall-kategorija tal-ajruplan;
- (2) l-gholi minimu tad-dawran imnizzel fit-Tabella 1; jew
- (3) id-DH/l-MDH tal-proċedura ta' avvicinament bi strument preċedenti.

(b) Il-viżibilità minima għal operazzjoni ta' dawran b'ajruplani għandu jkun l-ogħla minn:

- (1) il-viżibilità tad-dawran għall-kategorija tal-ajruplan, jekk tkun ippubblikata;
- (2) il-viżibilità minima mnizzla fit-Tabella 2; jew
- (3) il-medda viżwali tar-runway/il-viżibilità meteoroloġika kkonvertita (RVR/CMV) tal-proċedura tal-avvicinament bi strument preċedenti.

Tabella 1

L-MDH u l-viżibilità minima għad-dawran vs. il-kategorija tal-ajruplan

	Kategorija tal-ajruplan			
	A	B	C	D
L-MDH (f'piedi)	400	500	600	700
Il-viżibilità meteoroloġika minima (m)	1 500	1 600	2 400	3 600

SPO.OP.113 Valuri minimi operattivi tal-ajrudrom — operazzjonijiet ta' dawran fuq l-art (onshore circling operations) bil-helikopters

L-MDH għal operazzjoni ta' dawran fuq l-art bil-helikopters ma għandux ikun inqas minn 250 pied u l-viżibilità meteoroloġika mhux inqas minn 800 m.

SPO.OP.115 Proċeduri tat-tluq u tal-avvicinament— l-ajruplani u l-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu juża l-proċeduri tat-tluq u tal-avvicinament stabbiliti mill-Istat tal-ajrudrom, jekk dawn il-proċeduri ġew ippubblikati għar-runway jew għall-FATO li għandu jintuża.
- (b) Il-bdot fil-kmand jista' jiddevja minn rotta tat-tluq ippubblikata, minn rotta tal-wasla ppubblikata jew minn proċedura ta' avvicinament ippubblikata:
  - (1) sakemm ikunu jistgħu jitharsu l-kriterji tad-distanza mill-ostakli, sakemm jitqiesu b'mod shih il-kundizzjonijiet operattivi u sakemm tkun rispettata kull awtorizzazzjoni mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC); jew
  - (2) meta jkun qed jiġi "radar-vectored" minn unità tal-ATC.
- (c) Fil-każ tal-operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru kumplessi li jaħdmu bil-magni, is-segment tal-avvicinament finali għandu jittajjar b'mod viżwali jew skont il-proċeduri ta' avvicinament ippubblikati.

SPO.OP.120 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju ppubblikati sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tal-ingenu tal-ajru filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

SPO.OP.121 Proċeduri tat-tnaqqis tal-istorbju — il-blalen tal-arja

Il-bdot fil-kmand għandu jqis il-proċeduri operattivi sabiex jiġi minimizzat l-effett tal-istorbju tas-sistema tat-tishin filwaqt li jiżgura li s-sikurezza jkollha prijorità fuq it-tnaqqis tal-istorbju.

SPO.OP.125 Altitudnijiet minimi tad-distanza mill-ostakli — titjiriet IFR

- (a) L-operatur għandu jispeċifika metodu li jstabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-tijira li jipprovdi d-distanza mehtieġa mill-art għar-rotot kollha li għandhom jiġu koperti b'IFR.

- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jstabbilixxi l-altitudnijiet minimi tat-titjira għal kull titjira bbażata fuq dan il-metodu. L-altitudnijiet minimi tat-titjira ma għandomx ikunu aktar baxxi minn daww ipubblikati mill-Istat li fuqu tkun se tghaddi t-titjira.

SPO.OP.130 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — l-ajruplani

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk l-ajruplan iġorr fjuwil u żejt suffiċjenti għal dawn li ġejjin:

- (1) għal titjiriet bir-regoli tat-titjir viżwali (VFR):

- (i) għal titjira binhar, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 30 minuta f'altitudni regolari normali; jew
- (ii) għal titjira billejl, lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali;

- (2) għal titjiriet skont l-IFR:

- (i) meta ma jkun meħtieġ l-ebda destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali; jew
- (ii) meta tkun meħtieġa destinazzjoni alternattiva, għal titjira lejn l-ajrudrom tal-inżul ippjanat, u wara dan għal titjira ta' mill-inqas 45 minuta f'altitudni regolari normali.

- (b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil meħtieġ inkluz biex jipprovdu għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:

- (1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;
  - (2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) anticipati u d-dewmien tat-traffiku
  - (3) il-proċeduri għat-telf tal-pressjoni jew għall-ħsara f'magna waħda tul ir-rotta, fejn applikabbli; u
  - (4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.
- (c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-rekwiżiti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid

SPO.OP.131 Provvista ta' fjuwil u ta' żejt — il-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk il-helikopter ikun qed iġorr biżżejjed fjuwil u żejt kif ġej:

- (1) għal titjiriet skont il-VFR:

- (i) biex itir lejn l-ajrudrom/is-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u mbagħad biex itir għal mill-anqas 20 minuta bil-velocità ta' awtonomija massima (best-range speed); jew
- (ii) għal titjiriet skont il-VFR binhar, fjuwil ta' riżerva ta' 10 minuti bil-velocità ta' awtonomija massima (best-range speed) diment li jibqa' fi hda 25 mil nawtiku mill-ajrudrom/sit tal-operat tat-tluq u

- (2) għal titjiriet skont l-IFR:

- (i) meta ma jkun meħtieġ l-ebda sit alternattiv jew meta ma jkunx hemm id-disponibbiltà ta' ajrudrom/sit tal-operat funzjonali li jista' jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, u mbagħad biex itir għal 30 minuta b'velocità regolari normali fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat tad-destinazzjoni f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javvicina u jinżel; jew

(ii) meta ma jkun mehtieg l-ebda sit alternattiv, biex itir lejn u jwettaq avvicinament u avvicinament interrott fl-ajrudrom/fis-sit tal-operat għall-inżul ippjanat, u mbagħad:

(A) biex itir lejn is-sit alternattiv speċifikat; u

(B) biex itir għal 30 minuta bil-veloċità normali tal-istennija biex imissu jillandja (holding speed) fi 450 m (1 500 pied) 'il fuq mill-ajrudrom/mis-sit tal-operat f'kundizzjonijiet tat-temperatura standard u javviċina u jinżel

(b) Fil-komputazzjoni tal-fjuwil mehtieg inkluż biex jipprovd u għal kontingenza, dan li ġej għandu jittiehed f'kunsiderazzjoni:

(1) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mbassra;

(2) ir-rotot mill-kontroll tat-traffiku tal-ajru (ATC) anticipati u d-dewmien tat-traffiku

(3) hsara f'magna wahda matul it-titjira, fejn applikabbli; u

(4) kwalunkwe kundizzjoni oħra li tista' ttawwal l-inżul tal-ajruplan jew li żżid il-konsum tal-fjuwil u/jew taż-żejt.

(c) Xejn ma għandu jipprekludi emenda fi pjan ta' titjira waqt titjira, sabiex it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid lejn destinazzjoni oħra, sakemm ir-reqwiziti kolha jkunu jistgħu jitharsu mill-punt mnejn it-titjira tiġi ippjanata mill-ġdid

SPO.OP.132 Provvista u ppjanar tal-fjuwil u tas-saborra — il-blalen tal-arja

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira biss jekk ikun qed igorr riżerva ta' fjuwil jew ta' saborra suffiċjenti għal titjira ta' 30 minuta.

(b) Il-kalkoli tal-fjuwil jew tas-saborra għandhom ikunu bbażati mill-anqas fuq il-kundizzjonijiet operattivi li bihom għandha titwettaq it-titjira kif ġej:

(1) id-dejta mogħtija mill-manifattur tal-ballun tal-arja;

(2) il-mases anticipati;

(3) il-kundizzjonijiet meteoroloġiċi mistennija; u

(4) il-proċeduri u r-restrizzjonijiet tal-fornitur tas-servizzi tan-navigazzjoni bl-ajru.

SPO.OP.135 Struzzjonijiet dwar is-sikurezza

(a) L-operatur għandu jiżgura li, qabel it-tluġh, l-ispeċjalisti fil-kompitu jingħataw struzzjonijiet dwar:

(1) tagħmir u proċeduri ta' emergenza;

(2) proċeduri operattivi assoċjati mal-kompitu speċjalizzat qabel kull titjira jew serje ta' titjiriet

(b) L-istruzzjonijiet imsemmija f'(a)(2) jistgħu jiġu sostitwiti ma' programm ta' tahrig inizjali u rikorrenti. F'dan il-każ, l-operatur għandu jiddefinixxi wkoll rekwiżiti aġġornati.

SPO.OP.140 Preparazzjoni tat-titjira

(a) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura b'kull mezz raġonevoli disponibbli li l-facilitajiet fl-art u/jew fl-ilma inklużi l-facilitajiet tal-komunikazzjoni u l-ghajnuniet għan-navigazzjoni disponibbli u mehtieġa b'mod dirett fuq tali titjira, għall-operazzjoni sikura tal-ingenju tal-ajru, huma adegwati għat-tip ta' operazzjoni li għaliha se titwettaq it-titjira.

(b) Qabel ma jibda b'titjira, il-bdot fil-kmand ghandu jkun familjari mal-informazzjoni meteoroloġika kollha disponibbli xierqa ghat-titjira pplanata. Il-preparazzjoni tat-titjira lil hinn mill-viċinanza tal-post tat-tluq, u ghal kull titjira skont l-IFR, ghandha tinkludi:

(1) studju tar-rapporti u tat-tbassir tat-temp attwali disponibbli; u

(2) l-ippjanar ta' azzjoni alternattiva li tipprovdni ghall-possibbiltà li t-titjira ma tkunx tista' tintemm kif kienet ippjanata, minhabba l-kundizzjonijiet tat-temp.

SPO.OP.145 Ajrudromi alternattivi ghat-tluġh — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

(a) Ghal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand ghandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali wiehed ghat-tluġh fil-każ li l-kundizzjonijiet tat-temp attwali fl-ajrudrom tat-tluq ikunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom operattivi applikabbli jew anqas jew fil-każ li ma jkunx possibbli li l-ajruplan jirritorna lejn l-ajrudrom tat-tluq minhabba raġunijiet oħrajn.

(b) L-ajrudrom alternattiv ghat-tluġh ghandu jkun jinsab fid-distanza li ġejja mill-ajrudrom tat-tluq:

(1) ghal ajruplani b'żewġ magni, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza li tkun ekwivalenti ghal siegħa ta' titjir (1) f'veloċità normali b'magna wahda u f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma; u

(2) ghal ajruplani bi tliet magni jew aktar, f'distanza li ma tkunx aktar mid-distanza ekwivalenti ghal sagħtejn titjir (2) f'veloċità normali b'magna wahda (OEI) u skont l-AFM f'kundizzjonijiet standard ta' arja kalma.

(c) Sabiex ajrudrom jintagħżel bhala ajrudrom alternattiv ghat-tluġh, l-informazzjoni disponibbli ghandha tindika li, fil-hin tal-użu stmat, il-kundizzjonijiet se jkunu fil-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom jew ahjar ghal dik l-operazzjoni.

SPO.OP.150 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — l-ajruplani

Ghal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand ghandu jispeċifika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jintlahaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

(a) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika li, għall-perjodu ta' minn siegħa (1) qabel sa siegħa (1) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa siegħa (1) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu, l-avviċinament u l-inżul jistgħu jsiru f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi viżwali (VMC); jew

(b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:

(1) proċedura tal-avviċinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inzul ippjanat; u

(2) l-informazzjoni meteoeroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li ġejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu:

(i) bażi tas-shab ta' mill-anqas 300 metru (1 000 pied) 'l fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avviċinament bi strument; u

(ii) viżibilità ta' mill-anqas 5,5 km jew ta' 4 km aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura.

SPO.OP.151 Ajrudromi alternattivi ta' destinazzjoni — il-helikopters

Għal titjiriet skont l-IFR, il-bdot fil-kmand għandu jispjefika fil-pjan tat-titjira mill-anqas ajrudrom alternattiv funzjonali ta' destinazzjoni wiehed li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali, sakemm:

(a) proċedura ta' avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat u l-informazzjoni meteoroloġika attwali tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li għejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, jew mill-hin reali tat-tluq sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla, liema minnhom ikun l-iqsar perjodu

(1) bażi tas-shab ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument; u

(2) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u jew

(b) il-post tal-inzul ippjanat ma jkunx iżolat u:

(1) proċedura tal-avvicinament bi strument ma jkunx preskritt għall-ajrudrom tal-inżul ippjanat;

(2) l-informazzjoni meteoroloġika attwali disponibbli ma tkunx tindika l-eżistenza tal-kundizzjonijiet meteoroloġiċi li għejjin minn sagħtejn (2) qabel sa sagħtejn (2) wara l-hin stmat tal-wasla:

(i) il-baży tas-shab tkun ta' mill-anqas 120 metru (400 pied) 'il fuq mill-minimu assoċjat mal-proċedura tal-avvicinament bi strument;

(ii) il-viżibilità tkun ta' mill-anqas 1 500 metru jew aktar mill-minimu assoċjat mal-proċedura. u u

(3) ma jkunx stabbilit punt tal-ebda ritorn (point of no return – PNR) f'każ ta' destinazzjoni lil hinn mill-kosta.

SPO.OP.155 Mili tal-fjuwil waqt li l-persuni jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw

(a) L-inġenju tal-ajru m'għandux jingħatalu jew jitnehhilu fjuwil tat-tip "AVGAS" (gazożina tal-avjazzjoni) jew tat-tip "wide-cut" jew tahlita ta' dawn it-tipi ta' fjuwils, meta l-persuni jkunu qed jitilgħu abbord, meta dawn ikunu abbord jew meta jkunu qed jiżbarkaw.

(b) Għat-tipi ta' fjuwils l-oħra kollha, għandhom jittiehdu l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa u l-inġenju tal-ajru għandu jkun mghammar b'persunal ikkwalfikat li jkunu lesti jibdew u jidderieġu evakwazzjoni tal-inġenju tal-ajru bl-iktart mod Prattiku u effettiv disponibbli.

SPO.OP.160 Użu tal-kuffji tal-widna

Hlief għal blalen tal-arja, kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira li huwa meħtieġ li jkun fis-servizz fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira għandu jilbes kuffji tal-widna b'mikrofonu boom, jew ekwivalenti, u jużah bhala l-apparat primarju biex jikkomunika mal-ATS, ma' membri oħrajn tal-ekwipaġġ u mal-ispeċjalisti fil-kompitu.

SPO.OP.165 Tipjip

Il-bdot fil-kmand ma għandux jippermetti tipjip abbord jew matul ir-riforniment jew it-tnehhija ta' fjuwil tal-inġenju tal-ajru.

SPO.OP.170 Kundizzjonijiet meteoroloġiċi

(a) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha biss meta l-aktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun turi li fil-hin mistenni tal-użu, il-kundizzjonijiet tat-temp tul ir-rotta u fid-destinazzjoni ppjanata se jkunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi applikabbli tal-VFR jew flivell oghla minnhom.

- (b) Il-bdot fil-kmand għandu jibda b'titjira skont il-VFR jew għandu jkompli biha lejn l-ajrudrom tad-destinazzjoni ppjanat biss meta l-iktar informazzjoni meteoroloġika riċenti disponibbli tkun tindika li, fil-hin mistenni tal-wasla, il-kundizzjonijiet tat-temp fid-destinazzjoni, jew tal-inqas f'ajrudrom alternattiv tad-destinazzjoni wiehed, ikunu fil-livell tal-valuri minimi operattivi tal-ajrudrom applikabbli jew flivell oghla minnhom.
- (c) Fil-każ li titjira jkun fiha segmenti VFR u IFR, l-informazzjoni meteoroloġika msemmija fil-punti (a) u (b) għandha tkun applikabbli safejn dan ikun rilevanti.

SPO.OP.175 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri ta' fuq l-art

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għat-tluġh biss jekk l-inġenju tal-ajru ma jkollu l-ebda depożitu fuqu li jista' jaffettwa b'mod hażin il-prestazzjoni tal-inġenju tal-ajru jew is-setgħa tal-kontroll tiegħu, hlief hekk kif inhu permess skont l-AFM.
- (b) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni, l-operatur għandu jistabbilixxi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti meta jkun hemm bżonn isiru l-proċeduri ta' fuq l-art għat-tneħħija tas-silġ u għal kontra l-formazzjoni tas-silġ fuq inġenju tal-ajru, u l-ispezzjonijiet relatati magħhom, sabiex l-inġenju tal-ajru jkun jista' jithaddem b'mod sikur.

SPO.OP.176 Silġ u kontaminanti oħrajn — il-proċeduri waqt it-titjir

- (a) Il-bdot fil-kmand għandu jagħti bidu għal titjira jew għandu jtajjar l-ajruplan intenzjonalment f'kundizzjonijiet ta' silġ mistennija jew reali biss jekk l-inġenju tal-ajru jkun iċċertifikat għal dan u jkun mghammar biex ilahhaq ma' kundizzjonijiet bhal dawn kif imsemmi fil-punt 2.a.5 tal-Anness IV tar-Regolament (KE) Nru 216/2008.
- (b) Jekk il-formazzjoni tas-silġ taqbeż l-intensità tal-formazzjoni ta' silġ li għaliha jkun iċċertifikat l-inġenju tal-ajru, jew jekk inġenju tal-ajru li ma jkunx iċċertifikat għat-titjir f'kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ magħrufa jiltaqa' mal-formazzjoni tas-silġ, il-bdot fil-kmand għandu johroġ l-inġenju tal-ajru minn dawk il-kundizzjonijiet ta' formazzjoni tas-silġ minnufih, billi jibdel il-livell u/jew ir-rota, u jekk ikun neċessarju billi jiddikjara stat ta' emerġenza lill-ATC.
- (c) Fil-każ ta' operazzjonijiet b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni, l-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri għal titjiriet f'kundizzjonijiet mistennija jew attwali ta' silġ.

SPO.OP.180 Kundizzjonijiet tat-tluġh — l-ajruplani u l-helikopters

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmanda għandu jkun issodisfat li:

- (a) skont l-informazzjoni li jkollu għad-dispożizzjoni tiegħu, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-“runway” jew tal-FATO ppjanat li jintuza mhux se jostakolaw tluġh u tluq sikur; u
- (b) se jitharsu l-valuri minimi operattivi applikabbli tal-ajrudrom.

SPO.OP.181 Kundizzjonijiet tat-tluġh — il-blalen tal-arja

Qabel ma jagħti bidu għat-tluġh, il-bdot fil-kmanda għandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat mhux se jostakola tluġh u tluq sikur.

SPO.OP.185 Sitwazzjonijiet simulati waqt it-titjir

Sakemm ma jkunx hemm abbord l-inġenju tal-ajru speċjalist fil-kompitu għat-tahriġ, il-bdot fil-kmand, meta jgħorri speċjalisti fil-kompitu, ma għandux jissimula:

- (a) sitwazzjonijiet li jeħtieġu l-applikazzjoni ta' proċeduri anormali jew ta' emerġenza; jew
- (b) titjir f'kundizzjonijiet meteoroloġiċi bl-instrument (IMC).

SPO.OP.190 Ġestjoni tal-fjuwil matul it-titjira

- (a) L-operatur ta' inġenju tal-ajru kumpless li jahdem bil-magni għandu jistabbilixxi proċedura biex jiżgura li waqt it-titjira jitwettqu kontrolli tal-ammont tal-fjuwil u tal-ġestjoni tal-fjuwil.

- (b) F'intervalli regolari l-bdot fil-kmand ghandu jikkontrolla li l-ammont ta' fjuwil li jista' jintuza li jkun ghad fadal ghal waqt it-titjira, mhuwiex anqas mill-fjuwil mehtieg biex jipproċedi lejn ajrudorm jew lejn sit tal-operat funzjonali li jista' jintlaħaq fil-kundizzjonijiet tat-temp attwali u li r-rizerva tal-fjuwil ippjanata hija skont kif mehtieg fil-punti SPO.OP.130 u SPO.OP.131.

SPO.OP.195 Użu ta' ossiġnu supplimentari

- (a) L-operatur ghandu jiżgura li l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-membri tal-ekwipaġġ jużaw ossiġenu supplimentari b'mod kontinwu kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż l-10 000 pied ghal perjodu ta' iktar minn 30 minuta u kull meta l-altitudni tal-kabina taqbeż it-13 000 pied, sakemm ma jkunx approvat mod iehor mill-awtorità kompetenti u b'konformità mal-SOPs.
- (b) Minkejja (a) u hlief ghall-operazzjonijiet bil-paraxut, titjiriet qosra ta' tul ta' żmien speċifiku u 'l fuq minn 13 000 pied mingħajr l-użu tal-ossiġenu supplimentari f'ajruplani u f'helikopters li mhumiex kumplessi u li jahdmu bil-magni, jistgħu jsiru bl-approvazzjoni minn qabel tal-awtorità kompetenti fuq il-bażi tal-kunsiderazzjoni ta' dan li ġej:
- (1) it-tul ta' żmien tat-titjira oghla minn 13 000 pied mhuwiex ta' iktar minn 10 minuti jew, jekk ikun hemm bżonn ghal perjodu itwal, il-hin strettament neċessarju għat-twettiq tal-kompitu speċjalizzat;
  - (2) it-titjira ma ssirx f'għoli ta' iktar minn 16 000 pied;
  - (3) l-istruzzjonijiet dwar is-sikurezza skont SPO.OP.135 jinkludu informazzjoni adegwata għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu dwar l-effetti tal-ipossija;
  - (4) l-SOPs għall-operazzjoni kkonċernata li jirriflettu (1), (2) u (3);
  - (5) l-esperjenza preċedenti tal-operatur fit-twettiq ta' operazzjonijiet oghla minn 13 000 pied bla ma jintuza ossiġenu supplimentari;
  - (6) l-esperjenza individwali tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu u l-adattament fiżjoloġiku tagħhom għal altitudnijiet għoljin; u
  - (7) l-altitudni tal-bażi fejn l-operatur huwa stabbilit jew mnejn isiru l-operazzjonijiet.

SPO.OP.200 Individwazzjoni tal-qrubija lejn l-art

- (a) Meta qrubija eċċessiva lejn l-art tiġi nnutata minn membru tal-ekwipaġġ tat-titjira jew permezz ta' sistema ta' twissija ta' qrubija lejn l-art, il-bdot tat-titjira ghandu jiehu azzjoni korrettiva minnufih biex ikunu stabbiliti kundizzjonijiet sikuri tat-titjir.
- (b) Is-sistema ta' twissija tal-qrubija lejn l-art tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li min-natura tagħhom jehtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza mill-art inqas minn dik li tiskatta s-sistema ta' twissija tal-qrubija lejn l-art.

SPO.OP.205 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (Airborne collision avoidance system - ACAS)

- (a) L-operatur ghandu jstabbilixxi proċeduri operattivi u programmi tat-taħriġ meta fl-inġenju tal-ajru tkun installata ACAS u din tkun tista' tintuza. Meta tintuza ACAS tat-tip II, it-tali proċeduri u taħriġ għandhom ikunu skont ir-Regolament (UE) Nru 1332/2011.
- (b) L-ACAS II tista' tiġi diżattivata matul dawk il-kompiti speċjalizzati, li minħabba n-natura tagħhom jehtieġu li l-inġenju tal-ajru jkun operat fi hdan distanza minn xulxin li tiskatta l-ACAS.

SPO.OP.210 Kundizzjonijiet għall-avvicinament u għall-inżul — l-ajruplani u l-helikopters

Qabel ma jibda l-avvicinament għall-inżul, il-bdot fil-kmand ghandu jkun issodisfat li, skont l-informazzjoni disponibbli, it-temp fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat u l-kundizzjoni tar-runway jew tal-FATO ppjanat li jintuza m'għandhomx jostakolaw avvicinament, inżul jew avvicinament mhux milhuq, sikuri.

SPO.OP.215 Bidu u kontinwazzjoni tal-avviċinament — l-ajruplani u l-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jibda avviċinament bi strument minkejja l-valuri minimi tal-medda viżwali tar-runway/viżibilità (RVR/VIS) rrappurtati.
- (b) Jekk l-RVR/il-VIS irrappurtata tkun inqas mill-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament ma għandux jtkompla:
- (1) taht l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom; jew
  - (2) fis-segment tal-avviċinament finali f'każijiet fejn l-altitudni/l-għoli tad-deċizjoni (DA/H) jew l-altitudni minima tal-inżul/l-għoli (MDA/H) ikunu iktar minn 1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom,
- (c) Fejn l-RVR ma tkunx disponibbli, il-valuri tal-RVR jistgħu jinkisbu billi wiehed jaqleb il-viżibilità rrappurtata.
- (d) Jekk, wara li jinqabzu l-1 000 pied 'il fuq mill-ajrudrom, il-RVR/il-VIS irrappurtata taqa' taht il-valuri minimi applikabbli, l-avviċinament jista' jtkompla sad-DA/H jew sal-MDA/H.
- (e) L-avviċinament jista' jtkompla taht id-DA/H jew l-MDA/H u l-inżul jista' jintemm, sakemm ir-referenza viżwali x-xierqa għat-tip ta' operazzjoni ta' avviċinament u għar-runway ipplanata tkun giet stabbilita fid-DA/H jew fl-MDA/H u tibqa' tinzamm.
- (f) L-RVR fiż-zona ta' kuntatt mal-art dejjem għandha tkun waħda li torbot.

SPO.OP.225 Limitazzjonijiet operattivi — il-blalen tal-arja shuna

- (a) Ballun tal-arja shuna ma għandux jinżel billejl, hlief f'sitwazzjonijiet ta' emerġenza.
- (b) It-tluġ ta' ballun tal-arja shuna jista' jsir billejl, sakemm jinġarr biżżejjed fjuwl għall-inżul binhar.

SPO.OP.230 Proċeduri operattivi standard

- (a) Qabel ma jibda operazzjoni speċjalizzata, l-operatur għandu jwettaq valutazzjoni tar-riskji, li fiha jivvaluta l-kumplesità tal-attività biex jiddetermina l-perikli u r-riskji assoċjati inerenti fl-operazzjoni u jistabbilixxi miżuri ta' mitigazzjoni.
- (b) Fuq il-baži tal-valutazzjoni tar-riskji, l-operatur għandu jstabbilixxi proċeduri operattivi standard (SOP) xierqa għall-attività speċjalizzata u l-inġenju tal-ajru użat filwaqt li jittiehdu f'kunsiderazzjoni r-rekwiżiti tas-subparti E. L-SOP għandhom ikunu parti mill-manwal tal-operat jew dokument separat. L-SOP għandhom ikunu riveduti u agġornati b'mod regolari, kif xieraq.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li l-operazzjonijiet speċjalizzati jsiru skont l-SOP.

IS-SUBPARTI C

PRESTAZZJONI TAL-INGENJI TAL-AJRU U LIMITAZZJONIJIET OPERATTIVI**SPO.POL.100 Limitazzjonijiet operattivi — l-inġenji tal-ajru kollha**

- (a) Matul kull fażi tal-operazzjoni, it-tagħbija, il-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità (CG) tal-inġenju tal-ajru għandhom ikunu konformi ma' kwalunkwe limitazzjoni speċifikata fil-manwal korrispondenti.
- (b) Kartelluni, elenki, immarkar ta' strumenti, jew taħlit ta' dawn kollha, li fihom daww il-limitazzjonijiet operattivi preskritti mill-AFM bl-iskop ta' preżentazzjoni viżwali, għandhom jintwerew fuq l-inġenju tal-ajru.

SPO.POL.105 Massa u bilanċ

- (a) L-operatur għandu jiżgura li l-massa u, għajr fil-każ tal-blalen tal-arja, iċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru jiġu stabbiliti permezz ta' użin reali qabel ma jintuża għall-ewwel darba. L-effetti akkumulati tal-modifiki u t-tiswijiet fuq il-massa u l-bilanċ għandhom jitqiesu u jiġu ddokumentati kif xieraq. It-tali informazzjoni għandha ssir disponibbli għall-bdot fil-kmand. L-inġenju tal-ajru għandu jerġa' jintizen jekk l-effett tal-modifiki fuq il-massa u l-bilanċ ma jkunx maghruf b'mod preċiż.
- (b) L-użin għandu jsir:
- (1) mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew minn organizzazzjoni tal-manutenzjoni approvata, fil-każ tal-ajruplani u tal-helikopters. u
  - (2) għal glajders u għal blalen tal-arja, mill-manifattur tal-inġenju tal-ajru jew skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 2042/2003, skont kif applikabbli.

SPO.POL.110 Sistema ta' massa u bilanċ — operazzjonijiet kummerċjali b'ajruplani u helikopters u operazzjonijiet mhux kummerċjali b'inġenji tal-ajru kumplessi u li jahdmu bil-magni

- (a) L-operatur għandu jistabbilixxi sistema ta' massa u bilanċ għal kull titjira jew serje ta' titjiriet:
- (1) il-massa operattiva tal-inġenju tal-ajru minghajr taghbija ta' ekwipaġġ, ta' merkanzija u passiġġieri u ta' fjuwil (DOM);
  - (2) il-massa tat-taghbija skont il-piż (traffic load);
  - (3) il-massa tat-taghbija tal-fjuwil;
  - (4) it-taghbija tal-inġenju tal-ajru u d-distribuzzjoni tat-taghbija;
  - (5) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inżul u l-massa meta ma jkun hemm l-ebda fjuwil; u
  - (6) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-inġenju tal-ajru, u
- (b) L-ekwipaġġ tat-titjira għandu jinghata mezzi biex jirrepeti u jivverifika kwalunkwe kalkolu tal-massa u l-bilanċ fuq il-bażi ta' kalkoli elettronici.
- (c) L-operatur għandu jistabbilixxi proċeduri li jippermettu lill-bdot fil-kmand jiddetermina l-massa tat-taghbija tal-fjuwil billi juża d-densità reali jew, jekk din ma tkunx maghrufa, billi juża d-densità kkalkulata skont metodu speċifikat fil-manwal tal-operat.
- (d) Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura:
- (1) li l-inġenju tal-ajru tiegħu jitgħabba taht is-supervizjoni ta' persunal ikkwalifikat; u
  - (2) li t-taghbija tat-traffiku (traffic load) titgħabba b'tali mod li jkun konsistenti mad-dejta użata għall-kalkolu tal-massa u tal-bilanċ tal-inġenju tal-ajru.
- (e) Fil-manwal tal-operat, l-operatur għandu jispeċifika l-prinċipji u l-metodi involuti fit-taghbija u fis-sistema tal-massa u l-bilanċ li jissodisfaw ir-rekwiżiti mogħtija fil-punti (a) sa (i). Din is-sistema għandha tkopri t-tipi kollha ta' operazzjonijiet previsti.

SPO.POL.115 Deġta u dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ — operazzjonijiet kummerċjali b'ajruplani u elikopters u operazzjonijiet mhux kummerċjali b'ingeni tal-ajru kumplessi u li jaħdmu bil-magni

(a) L-operatur għandu jistabbilixxi d-deġta tal-massa u tal-bilanċ u għandu jipproduċi d-dokumentazzjoni dwar il-massa u l-bilanċ qabel kull titjira li tispesifika t-tagħbija u d-distribuzzjoni tagħha b'tali mod li l-limitu tal-massa u tal-bilanċ tal-ingenju tal-ajru ma jinqabżux. Id-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa għandu jkun fiha l-informazzjoni li ġejja:

- (1) ir-registrazzjoni u t-tip ta' ingenju tal-ajru;
- (2) l-identifikazzjoni, in-numru u d-data tat-titjira, kif applikabbli;
- (3) l-isem tal-bdot fil-kmand;
- (4) l-isem tal-persuna li jkun hejja d-dokument,
- (5) il-massa operattiva mingħajr tagħbija (DOM) u ċ-ċentru tal-gravità korrispondenti tal-ingenju tal-ajru,
- (6) il-massa tal-fjuwil fit-tluġh u l-massa tal-fjuwil tal-vjaġġ;
- (7) il-massa tal-oġġetti tal-konsum, minbarra l-fjuwil, jekk dan ikun applikabbli,
- (8) il-komponenti tat-tagħbija;
- (9) il-massa waqt it-tluġh, il-massa tal-inżul u l-massa meta ma jkun hemm l-ebda fjuwil;
- (10) il-pożizzjonijiet applikabbli taċ-ċentru tal-gravità tal-ingenju tal-ajru, u u
- (11) il-valuri tal-limitu tal-massa u taċ-ċentru tal-gravità.

(b) F'kazijiet fejn id-dokumentazzjoni u d-deġta dwar il-bilanċ u l-massa jiġu ġġenerati permezz ta' sistema kkomputerrizzata għall-bilanċ u l-massa, l-operatur għandu jivverifika l-integrità tad-deġta prodotta.

SPO.POL.116 Deġta u dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa — mitigazzjonijiet

Minkejja l-punt SPO.POL.115 (a)(5), il-pożizzjoni taċ-ċentru tal-gravità ma għandhiex għalfejn titniżżel fid-dokumentazzjoni dwar il-bilanċ u l-massa jekk, pereżempju, id-distribuzzjoni tat-tagħbija ssegwi tabella tal-bilanċ ikkalkulata minn qabel jew jekk ikun jista' jintwera li għall-operazzjonijiet previsti jista' jiġi żgurat bilanċ korrett, tkun xi tkun it-tagħbija reali;

SPO.POL.120 Prestazzjoni — punti ġenerali

Il-bdot fil-kmand għandu jopera l-ingenju tal-ajru biss jekk il-prestazzjoni tkun adegwata biżżejjed biex tikkonforma mar-regoli applikabbli tal-ajru u ma' kwalunkwe restrizzjoni oħra applikabbli għat-titjira, għall-ispazju tal-ajru jew għall-ajrudromi jew siti tal-operat użati, billi titqies il-preċiżjoni fl-immappjar ta' kwalunkwe ċart jew mappa użata.

SPO.POL.125 Limitazzjonijiet tal-massa tat-tluġh — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni

L-operatur għandu jiżgura li:

(a) il-massa tal-ajruplan fil-bidu tat-tluġh ma għandhiex taqbeż il-limitazzjonijiet fuq il-massa:

- (1) fit-tluġh kif meħtieġ fil-punt SPO.POL.130;
- (2) waqt ir-rotta b'magna wahda wieqfa (OEI) kif meħtieġ fil-punt SPO.POL.135; u

(3) fl-inżul kif mehtieg fil-punt SPO.POL.140,

filwaqt li jistghu jitqiesu wkoll it-tnaqqis mistenni fil-massa hija u tipproċedi t-titjira u r-rimi tal-fjuwil;

- (b) il-massa fil-bidu tat-tluġh ma għandha qatt taqbeż il-massa massima waqt it-tluġh speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pessjoni adegwata għall-elevazzjoni, tal-ajrudrom jew tas-sit tal-operat, u jekk dan jintuża baħala parametru għad-determinazzjoni tal-massa tat-tluġh massima, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra; u
- (c) il-massa stmata għall-hin mistenni tal-inżul fl-ajrudrom jew fis-sit tal-operat tal-inżul ippjanat u fi kwalunkwe ajrudrom alternattiv ta' destinazzjoni ma għandha qatt taqbeż il-massa massima tal-inżul speċifikata fl-AFM għall-altitudni tal-pessjoni adegwata għall-elevazzjoni, ta' dawk l-ajrudromi jew is-siti tal-operat, u jekk dan jintuża baħala parametru għad-determinazzjoni tal-massa massima tal-inżul, kwalunkwe kundizzjoni atmosferika lokali oħra.

SPO.POL.130 Tluġh — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni

(a) Meta jiddetermina l-massa massima waqt it-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jqis dan li ġej:

- (1) id-distanza tat-tluġh ma għandhiex taqbeż id-distanza disponibbli għat-tluġh, u d-distanza tal-mogħdija tal-ikklerjar ma għandhiex taqbeż nofs il-ġirja tat-tluġh disponibbli;
- (2) il-ġirja tat-tluġh ikkalkulata ma għandhiex taqbeż il-ġirja tat-tluġh disponibbli;
- (3) valur wiehed ta' V1 għandu jintuża għat-tluġh interrott u għal dak issoktat, meta V1 ikun speċifikat fl-AFM; u
- (4) fuq runway imxarrba jew ikkontaminata, il-massa waqt it-tluġh ma għandhiex taqbeż dik awtorizzata għat-tluġh fuq runway xotta mwettaq bl-istess kundizzjonijiet.

(b) Hlief għal ajruplan mgħammar b'magni "turboprop" u b'massa massima tat-tluġh ta' jew inqas minn 5 700 kg, fil-każ ta' hsara fil-magna waqt it-tluġh, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li l-ajruplan jista':

- (1) iwaqqaf it-tluġh u jieqaf fi hdan id-distanza ta' accelerazzjoni u waqfien disponibbli jew ir-"runway" disponibbli; jew
- (2) ikompli bit-tluġh u jevita l-ostakli kollha mnejn se tghaddi t-titjira b'marġni adegwat sakemm l-ajruplan ikun f'pożizzjoni li jikkonforma ma' SPO.POL.135.

SPO.POL.135 Tul ir-rotta — magna waħda inoperattiva — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni

Il-bdot fil-kmand għandu jiżgura li f'każ fejn magna tieqaf taħdem fi kwalunkwe punt tul ir-rotta, ajruplan b'magni multipli għandu jkun jista' jkompli t-titjira lejn ajrudrom jew sit tal-operat adegwat mingħajr ma jtir fi kwalunkwe punt, taht l-altitudni tad-distanza minima mill-ostakli.

SPO.POL.140 Nżul — l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni

Fi kwalunkwe ajrudrom jew sit tal-operat, il-bdot fil-kmand għandu jiżgura, wara li jkun ikklerja b'marġni sikura l-ostakli kollha fil-passaġġ tal-avviċinament, li l-ajruplan ikun jista' jinżel u jieqaf, jew fil-każ ta' idroplan li dan jikseb velocità baxxa b'mod sodisfacenti, fid-distanza li jkun hemm disponibbli biex l-art tkun tista' tintlahaq. Għandhom jitqiesu wkoll b'mod xieraq il-varjazzjonijiet mistennija fit-tekniki tal-avviċinament u tal-inżul, jekk it-tali kalkolu ma sarx fil-iskedar tad-dejta tal-prestazzjoni.

SPO.POL.145 Prestazzjoni u kriterji operattivi — l-ajruplani

Meta jopera ajruplan f'għoli ta' inqas minn 150 m (500 pied) fuq zona mhux f'kongestjoni, għal operazzjonijiet ta' ajruplani li mhumiex kapaci jsostnu titjira flivell fil-każ ta' hsara kritika fil-magna, l-operatur għandu:

(a) jistabbilixxi proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' hsara fil-magna;

- (b) jistabbilixxi programm ta' tahrig għall-membri tal-ekwipaġġ; u
- (c) jiżgura li l-membri kollha tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu abbord jingħataw struzzjonijiet dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzati.

SPO.POL.146 Prestazzjoni u kriterji operattivi — il-helikopters

- (a) Il-bdot fil-kmand jista' jopera inġenju tal-ajru fuq żoni f'kongestjoni diment li:
  - (1) il-helikopter huwa ċertifikat fil-kategorija A jew B; u
  - (2) huma stabbiliti miżuri ta' sikurezza biex jiġi evitat periklu żejjed għal persuni jew proprjetà fuq l-art u għall-operazzjoni u l-SOP tagħha huma awtorizzati.
- (b) L-operatur għandu:
  - (1) jistabbilixxi proċeduri operattivi biex inaqqas kemm jista' jkun il-konsegwenzi ta' ħsara fil-magna;
  - (2) jistabbilixxi programm ta' tahrig għall-membri tal-ekwipaġġ; u
  - (3) jiżgura li l-membri kollha tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu abbord jingħataw struzzjonijiet dwar il-proċeduri li għandhom jitwettqu fil-każ ta' nżul sfurzati.
- (c) L-operatur għandu jiżgura li l-massa fit-tluġħ, fl-inżul jew fis-sospensjoni stazzjonarja ma taqbiżx il-massa massima speċifikata għal:
  - (1) effett ta' sospensjoni stazzjonarja mingħajr effett tal-art (HOGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa; jew
  - (2) jekk jidher li se jkun hemm kundizzjonijiet li fihom aktarx li mhux se tiġi stabbilita HOGE, il-massa tal-helikopter ma għandhiex taqbeż il-massa massima speċifikata għal sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art (HIGE) bil-magni kollha li joperaw bil-grad xieraq ta' qawwa, diment li l-kundizzjonijiet attwali jippermettu sospensjoni stazzjonarja b'effett tal-art bil-massa massima speċifikata.

IS-SUBPARTI D

STRUMENTI, DEJTA U TAGĦMIR

TAQSIMA 1

Ajruplani

SPO.IDE.A.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma mehġtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
  - (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.A.215;
  - (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.A.220; jew
  - (4) huma installati fil-helikopter.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta mehġtieġa minn din is-Subparti, ma jehtigux approvazzjoni ta' tagħmir:
  - (1) il-fjusis ta' fuq ir-riħ;

- (2) id-dwal portabbli indipendenti,
  - (3) arloġġ preciz,
  - (4) il-kontenitur tal-mapep,
  - (5) il-kaxxi tal-ewwel għajnnuna.
  - (6) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar, u
  - (7) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex mehtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex mehtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti SPO.IDE.A.215 u SPO.IDE.A.220;
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ajruplan, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' viżjoni li huwa normalment jassumi meta jħares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

SPO.IDE.A.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wieħed mill-istrumenti tal-ajruplan, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) l-ajruplan ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita;
- (b) l-operatur ma jkunx approvat mill-awtorità kompetenti sabiex jopera l-ajruplan fi hdan limiti il-lista ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL) għal ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni u kwalunkwe ajruplan użat f'operazzjonijiet kummerċjali; jew
- (c) l-ajruplan ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwizit tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.A.110 Fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ

L-ajruplani għandhom ikunu mġammra bi fjusis tal-elettriku ta' fuq ir-riħ, li jkunu tar-rata ta' qawwa mehtieġa għal ħarsien shiħ taċ-ċirkwit, sabiex ikunu jistgħu jinbidlu daww il-fjusis li jistgħu jinbidlu waqt it-titjira.

SPO.IDE.A.115 Dwal operattivi

L-ajruplani li jithaddmu billejl għandhom ikunu mġammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-ħabtiet;
- (b) bi dwal tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;

- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dawl fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-ajruplan;
- (e) bi dawl fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-ajruplan biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-kabina;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dawl biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Bahar) jekk l-ajruplan jithaddem bhala idroplan.

SPO.IDE.A.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

- (a) L-ajruplani li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-pressjoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
  - (5) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jinghataw bhala numri "Mach";
  - (6) iż-żliq għall-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni.
- (b) Minbarra (a), l-ajruplani li joperaw skont il-VMC billejl għandhom ikunu mghammrin:
  - (1) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:
    - (i) id-dawran u ż-żliq,
    - (ii) il-pożizzjoni tal-helikopter,
    - (iii) il-veloċità vertikali; u
    - (iv) id-direzzjoni stabbilizzata;
  - (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed.
- (c) Minbarra (a) u (b), l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni li joperaw skont il-VMC fuq l-ilma u 'l bogħod mill-art għandhom ikunu mghammrin b'mezz li jevita malfunzjoni tas-sistema ta' indikazzjoni tal-veloċità tal-ajru minhabba kondensazzjoni jew silġ.
- (d) L-ajruplanli li jithaddmu fkundizzjonijiet fejn ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.

(e) Kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) l-altitudni skont il-persjoni,
- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) iż-żliq, jew id-dawran u ż-żliq, kif applikabbli,
- (4) il-pożizzjoni tal-helikopter, jekk applikabbli
- (5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli, u
- (7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bhala numri "Mach", jekk applikabbli.

SPO.IDE.A.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mghammra:

(a) b'mezz għall-kejl u l-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
- (3) l-altitudni skont il-persjoni,
- (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (5) il-veloċità vertikali,
- (6) id-dawran u ż-żliq,
- (7) il-pożizzjoni tal-helikopter,
- (8) id-direzzjoni stabbilizzata;
- (9) it-temperatura tal-arja ta' barra, u
- (10) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-veloċità jingħataw bhala numri "Mach";

(b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopici ma tkunx biżżejjed.

(c) kull meta għall-operazzjoni jkunu mehtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għat-tieni bdot għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) l-altitudni skont il-persjoni,
- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) il-veloċità vertikali,

- (4) id-dawran u ż-żliq,
  - (5) il-pożizzjoni tal-helikopter,
  - (6) id-direzzjoni stabbilizzata; u
  - (7) in-numru "Mach" kull meta l-limitazzjonijiet tal-velocità jinghataw bhala numri "Mach", jekk applikabbli;
- (d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin fis-sistemi li jindikaw il-velocità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (h)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ; u
- (e) minbarra (a), (b), (c) u (d), l-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni meta operati skont l-IFR għandhom ikunu mghammrin:
- (1) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika;
  - (2) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.
  - (3) b'mezz indipendenti iehor għall-kejl u l-wiri tal-altitudni sakemm ma jkunx diġà installat biex tinzamm konformità ma' (e)(1); u
  - (4) bi provvista tal-enerġija tal-emergenza, li tkun indipendenti mis-sistema tal-generazzjoni tal-elettriku prinċipali għall-finijiet tat-thaddim u tal-illuminazzjoni tas-sistema tal-wiri tal-pożizzjoni tal-ajruplan għal perjodu minimu ta' 30 minuta. Il-provvista tal-enerġija tal-emergenza għandha tkun operattiva awtomatikament wara s-sistema prinċipali li tiġġenera l-elettriku tieqaf taħdem għalkollox u għandha tinghata indikazzjoni ċara fuq l-istrument li l-indikatur tal-altitudni qed jithaddem mill-provvista tal-enerġija tal-emergenza.

SPO.IDE.A.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

L-ajruplani kumplessi li jaħdmu bil-magni u li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u l-modalità tad-direzzjoni.

SPO.IDE.A.130 Sistema ta' twissija u ta' għarfien tat-terren (Terrain awareness warning system - TAWS)

L-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM (maximum certified take-off mass) ta' iktar minn 5 700 kilogramma jew b'MOPSC ta' iktar minn disa' sits għandhom ikunu mghammra b'TAWS li tissodisfa r-rekwiżiti għal:

- (a) tagħmir tal-kategorija A, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) wara l-1 ta' Jannar 2011; jew
- (b) tagħmir tal-kategorija B, kif speċifikat fi standard aċċettabbli, fil-każ ta' ajruplani li għalihom ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) fl-1 ta' Jannar 2011 jew qabel dik id-data;

SPO.IDE.A.131 Sistema għall-prevenzjoni tal-ħabtiet fl-ajru (ACAS II)

Sakemm ma jkunx previst mod iehor bir-Regolament (UE) Nru 1332/2011, l-ajruplani li jaħdmu b'magna b'turbina u li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mghammra b'ACAS II.

SPO.IDE.A.132 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord — helikopters kumplessi li jaħdmu bil-magni

L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta jithaddmu billejl jew f'IMC f'żoni fejn, tul ir-rotta, ikunu mistennija maltempati bir-raqhad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bhala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord:

- (a) l-ajruplani bi pressjoni;

(b) L-ajruplani minghajr pressjoni li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma.

SPO.IDE.A.133 Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet f'kundizzjonijiet tas-silġ billejl — l-ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni

(a) L-ajruplani li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mgħammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.

(b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi fil-kompitu tagħhom.

SPO.IDE.A.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

L-ajruplani li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mgħammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.A.140 Registratur tal-vuċi fil-kabina tal-pilota (cockpit voice recorder - CVR)

(a) L-ajruplani li għejjin għandhom ikunu mgħammra b'registratur tal-vuċi (CVR):

(1) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 27 000 kilogramma u li jkun inharġilhom ċertifikat tal-ajruna-vigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data; u

(2) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 2 250 kilogramma;

(i) iċċertifikati biex joperaw b'ekwipaġġ minimu ta' mill-inqas żewġ bdoti;

(ii) mgħammra b'magna(i) turbojet jew iktar minn magna turboprop wahda; u

(iii) u li jkun inharġilhom ċertifikat tat-tip għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data.

(b) Is-CVR għandu jkun kapaċi li jikseb id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn ta' qabel (2).

(c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-hin:

(1) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;

(2) il-komunikazzjonijiet tal-vuċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;

(3) l-ambjent tas-smiġh tal-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira, inkluż, minghajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslu minn kull mikrofonu tal-kuffja jew tal-maskra and mask li jkun qed jintuża; u

(4) is-sinjali tal-vuċi jew akustiċi li jidentifikaw l-għajjuniet għan-navigazzjoni jew għall-avvicinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.

(d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni awtomatikament qabel ma l-ajruplan jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-ajruplan ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.

(e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtgħel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.

(f) Is-CVR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

SPO.IDE.A.145 Reġistratur tad-dejta tat-titjira (flight data recorder)

- (a) L-ajruplani li għandhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data, għandhom ikunu mġhamra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-ajruplan u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 25 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-ajruplan li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta qabel ma l-ajruplan ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf awtomatikament meta l-ajruplan ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) L-FDR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

SPO.IDE.A.150 Reġistrazzjoni tal-kollegament tad-dejta (data link recording)

- (a) L-ajruplani li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mġhamra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq reġistratur, fejn ikun applikabbli:
  - (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-ajruplan u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
    - (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
  - (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-ajruplan; u
  - (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-reġistratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jaħžen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.
- (c) Ir-reġistratur għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt SPO.IDE.A.140.
- (d) Ir-reġistratur għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

- (e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tar-reġistratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbli għal-loġika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti SPO.IDE.A.140 (d) u (e).

SPO.IDE.A.155 Reġistratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlahaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u mar-rekwiżiti tal-FDR permezz ta':

- (a) reġistratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jehtieg li jkun mgħammar b'CVR jew b'FDR; jew
- (b) żewġ reġistraturi kkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota, fil-każ li l-ajruplan jehtieg li jkun mgħammar b'CVR jew b'FDR;

SPO.IDE.A.160 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni

L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra:

- (a) b'sit jew post għal kull membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu abbord;
- (b) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit u b'apparat ta' restrizzjoni għal kull post;
- (c) għall-ajruplani li mhumiex kumplessi u li jaħdmu bil-magni, b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira, li jkun jinfetah permezz ta' molla wahda.
- (d) għall-ajruplani kumplessi u li jaħdmu bil-magni, b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-velocità:
- (1) f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira u f'kull sit li jkun hdejn is-sit tal-bdot; u
- (2) f'kull sit tal-osservatur li jkun jinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.A.165 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mgħammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:
- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
- (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

SPO.IDE.A.170 Ossiġnu supplimentari — l-ajruplani bi pressjoni

- (a) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossiġenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mgħammra b'taġħmir tal-ossiġnu li jkun jista' jaħžen u jqassam il-provvisti tal-ossiġnu meħtieġa.
- (b) L-ajruplani mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-kabina hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossiġnu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi mill-anqas il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti f'kompiti kollha:
- (1) għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tal-kabina tkun taqbeż il-15 000 pied, iżda fl-ebda każ inqas minn provvista għal 10 minuti.
- (2) għal kwalunkwe perjodu li matulu, f'każ ta' telf ta' pressjoni u meta wiehed iqis iċ-ċirkostanzi tat-titjira, l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira u tal-kabina se tkun bejn 14 000 u 15 000 pied;

(3) għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 10 000 u 14 000 pied; u

(4) għal mhux anqas minn 10 minuti, fil-każ ta' ajruplani li jithaddmu f'altitudnijiet 'il fuq minn 25 000 pied, jew taht dik l-altitudni, iżda f'kundizzjonijiet li ma jippermettilhomx jinżlu b'mod sikur għal altitudni tal-pressjoni ta' 13 000 pied f'temp ta' 4 minuti.

(c) Minbarra dan, l-ajruplani bi pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni tal-pressjoni 'l fuq minn 25 000 pied għandhom ikunu mghammra:

(1) b'apparat li jwissi lill-ekwipaġġ tat-titjira dwar kwalunkwe telf fil-pressjoni; u

(2) fil-każ ta' ajruplani kumplessi u li jahdmu bil-magni, b'maskli ta' użu immedjat għall-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.A.175 Ossigenu supplimentari — l-ajruplani minghajn pressjoni

(a) L-ajruplani minghajn pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossigenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'taġħmir tal-ossigenu li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossigenu meħtieġa.

(b) L-ajruplani minghajn pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossigenu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

(1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

(2) il-persuni kollha abbord għal kwalunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-passiġġieri tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

(c) Minkejja (b), titjiriet b'tul ta' żmien speċifikat bejn 13 000 pied u 16 000 pied jistgħu jsiru bla provvisti tal-ossigenu, skont SPO.OP.195(b).

SPO.IDE.A.180 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

(a) L-ajruplani, għajn għall-glajders bil-mutur li jistgħu jintużaw għal distanzi twal (touring motor glajder - TMG) u l-ajruplani ELA1, għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'cilindru wieħed jew pompa tal-idejn wahda għat-tifi tan-nar:

(1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u

(2) f'kull kompartiment tal-kabina li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira, għajn jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ tat-tijira.

(b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar meħtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jiżviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuża ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-koncentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

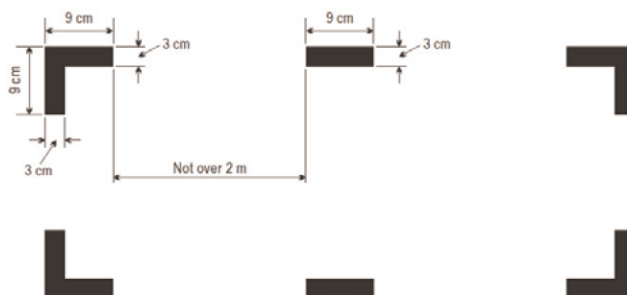
SPO.IDE.A.181 Immanar tas-salvataġġ u skarpellini

L-ajruplani li jkollhom MCTOM ta' iktar minn 5 700 kilogramma għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'mannara wahda tas-salvataġġ jew bi skarpellina wahda li tkun tinsab fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira.

SPO.IDE.A.185 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dħul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-ajruplan li jkunu adattati għad-dħul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emergenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

Figura 1

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul**SPO.IDE.A.190 Trażmettitur ghas-sejbien waqt emerġenza (Emergency locator transmitter - ELT)**

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'trażmettitur ghas-sejbien waqt emerġenza (ELT) ta' kwalunkwe tip, li għalih ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008;
- (2) b'ELT awtomatiku wiehed li għalih ikun inhareġ ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà (CofA) individwali għall-ewwel darba wara l-1 ta' Lulju 2008; jew
- (3) ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)) jew apparat ta' sinjalar personalizzat ghas-sejbien (personal locator beacon - PLB) li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu, meta l-ajruplan ikun iċċerifikat għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits jew anqas.

(b) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

SPO.IDE.A.195 Titjir fuq l-ilma

(a) L-ajruplani li ġejjin għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna abbord, li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

(1) L-ajruplani tal-art b'magna wahda:

(i) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew

(ii) li jtitlqu jew jinzlu f'ajrudrom jew f'sit tal-aoperat li fih, skont l-opinjoni tal-bdot fil-kmand, il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza;

(2) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma; u

(3) L-ajruplani li jithaddmu minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'velocità regolari normal jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas.

(b) Kull gakketta tas-salvataġġ għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.

(c) L-idroplani li jithaddmu fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:

(1) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir iehor meħtieġ sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-idroplan fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immaniġġjar tiegħu; u

- (2) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss kif preskritt fl-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Ħabtiet Fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.
- (d) Il-bdot fil-kmand ta' ajruplan li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza li tkun akbar mid-distanza li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-bażi ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':
- (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jingarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffacilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
- (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

SPO.IDE.A.200 Tagħmir tas-sopravivenza

- (a) L-ajruplani li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:
- (1) b'tagħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (2) tal-inqas ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)); u
- (3) b'tagħmir ieħor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.
- (b) It-tagħmir l-ieħor tas-sopravivenza speċifikat fil-punt (a)(3) m'hemmx għalfejn jingarr abbord meta l-ajruplan:
- (1) jibqa' f'distanza 'l bogħod miż-żona fejn it-tiftix u s-salvataġġ ma jkunux partikularment diffiċli li tkun tikkorrispondi għal:
- (i) 120 minuta ta' titjir f'veloċità regolari b'magna waħda wieqfa (OEL), għall-ajruplani li jistgħu jkomplu jtiru lejn ajrudrom, f'każ li l-magna/l-magni kritika/kritiċi tkun waqfet taħdem/ikunu waqfu jaħdmu fi kwalunkwe punt tul ir-rotta jew ir-rotot ta' devjazzjoni previsti; jew
- (ii) 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari għall-ajruplani l-oħra kollha; jew
- (2) jibqa' f'distanza li ma tkunx akbar minn dik li tikkorrispondi għal 90 minuta ta' titjir f'veloċità regolari minn żona li tkun adattata għal inżul ta' emerġenza, għall-ajruplani ċċertifikati skont l-istandard tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.A.205 Tagħmir protettiv individwali

Kull persuna abbord għandha tilbes tagħmir protettiv individwali li huwa adegwat għat-tip ta' operazzjoni li tkun qed issir.

SPO.IDE.A.210 Kuffji tal-widna

- (a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira fil-post assenjat lilhom fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira.
- (b) L-ajruplani li jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema manwali għall-kontroll tal-"pitch" u r-"roll" għal kull membru tal-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġ.

SPO.IDE.A.215 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

(a) L-ajruplani li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun mehtieġ mir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista':

(1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom

(2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika fi kwalunkwe hin matul it-titjira;

(3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u

(4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emergenza ajrunawtika 121,5 MHz.

(b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-ohrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirriżultax fil-hsara tal-iehor jew tal-ohrajn.

SPO.IDE.A.220 Tagħmir tan-navigazzjoni

(a) L-ajruplani għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffaċilita li jipproċedu skont:

(1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u

(2) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

(b) L-ajruplani għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumplement tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontingenza xierqa, titwettaq b'mod sikur.

(c) L-ajruplani li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa ppjanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

SPO.IDE.A.225 Transponder

Fejn ikun mehtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, l-ajruplani għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha mehtieġa.

TAQSIMA 2

Helikopters**SPO.IDE.H.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

(a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma mehġtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:

(1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;

(2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.H.215;

(3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.H.220; jew

(4) huma installati fil-helikopter.

- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż,
  - (3) il-kontenitur tal-mapep,
  - (4) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna,
  - (5) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar, u
  - (6) l-ankri tal-wiċċ u t-tagħmir għall-irmigġ.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir ieħor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew minn dawn l-aċċessorji m'għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008 jew mal-punti SPO.IDE.H.215 u SPO.IDE.H.220; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir m'għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-helikopter, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jeħtiġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) Dawk l-istrumenti li jintużaw minn kwalunkwe membru tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu organizzati b'tali mod li jippermettu lill-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira jara l-indikazzjonijiet faċilment mill-post tiegħu, bl-inqas devjazzjoni Prattika mill-pożizzjoni u mil-linja ta' vizjoni li huwa normalment jassumi meta jhares 'il quddiem fid-direzzjoni tal-passaġġ tat-titjira.
- (f) It-tagħmir tal-emergenza kollu meħtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

SPO.IDE.H.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-helikopter, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet meħtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira m'għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-helikopter qed jithaddem skont il-lista ta' tagħmir minimu (MEL), jekk stabbilita;
- (b) l-operatur mhuwiex approvat mill-awtorità kompetenti sabiex jopera l-helikopter fi hdan il-lista ta' tagħmir minimu ta' referenza (MMEL) għal helikopters kumplessi u li jahdmu bil-magni, u għal kwalunkwe helikopter użat f'operazzjonijiet kummerċjali; jew
- (c) il-helikopter ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.H.115 Dwal operattivi

Il-helikopters li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'sistema ta' dwal għal kontra l-habtiet;

- (b) bi dawl tan-navigazzjoni/tal-pożizzjoni;
- (c) b'dawl għall-inżul;
- (d) bi dawl fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl xieraq għall-istrumenti kollha u t-tagħmir kollu li huma essenzjali għat-thaddim sikur tal-helikopter;
- (e) bi dawl fornuti mis-sistema tal-elettriku tal-helikopter biex jipprovdu dawl fil-kompartimenti kollha tal-kabina;
- (f) b'dawl portabbli indipendenti għall kull post tal-membri tal-ekwipaġġ; u
- (g) bi dawl biex jitharsu l-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet Fil-Baħar) jekk il-helikopter ikun wiehed anfibju.

SPO.IDE.H.120 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjati magħhom

- (a) Il-helikopters li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) id-direzzjoni manjetika,
  - (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
  - (3) l-altitudni skont il-pressjoni,
  - (4) il-veloċità tal-ajru indikata, u
  - (5) iż-żliq.
- (b) Il-helikopters operati skont il-VMC fuq l-ilma u lil hinn mill-art jew skont il-VMC billejl, minbarra (a), għandhom ikunu mghammrin:
  - (1) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
    - (i) il-pożizzjoni tal-helikopter,
    - (ii) il-veloċità vertikali; u
    - (iii) id-direzzjoni stabbilizzata;
  - (2) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopici ma tkunx biżżejjed; u
  - (3) b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;
- (c) Il-helikopters li jithaddmu meta l-viżibilità tkun anqas minn 1 500 m, jew f'kundizzjonijiet fejn ma jkunx jistgħu jinżammu fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a) u (b), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-prevenzjoni ta' funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punt (a)(4) minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ.
- (d) Kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'mezz separat addizzjonali għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
  - (1) l-altitudni skont il-pressjoni,

- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) iż-żliq,
- (4) il-pożizzjoni tal-helikopter, jekk applikabbli
- (5) il-veloċità vertikali; jekk applikabbli, u
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata, jekk applikabbli.

SPO.IDE.H.125 Operazzjonijiet ta' titjir skont l-IFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjat magħhom

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR għandhom ikunu mgħammra:

(a) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':

- (1) id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-hin f'sighat, minuti u sekondi,
- (3) l-altitudni skont il-perssoni,
- (4) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (5) il-veloċità vertikali,
- (6) iż-żliq,
- (7) il-pożizzjoni tal-helikopter,
- (8) id-direzzjoni stabbilizzata; u
- (9) it-temperatura tal-arja ta' barra;

(b) b'mezz biex ikun indikat meta l-provvista ta' qawwa għall-istrumenti ġiroskopiċi ma tkunx biżżejjed;

(c) kull meta għall-operazzjoni jkunu meħtieġa żewġ bdoti, b'mezz separat addizzjonali għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (1) l-altitudni skont il-perssoni,
- (2) il-veloċità tal-ajru indikata,
- (3) il-veloċità vertikali,
- (4) iż-żliq,
- (5) il-pożizzjoni tal-helikopter; u
- (6) id-direzzjoni stabbilizzata;

(d) b'mezz għall-prevenzjoni ta' kwalunkwe funzjonament hażin fis-sistema li tindika l-veloċità tal-ajru meħtieġa skont il-punti (a)(4) u (c)(2), minhabba l-kondensazzjoni jew is-silġ;

- (e) b'mezz addizzjonali għall-kejl u għall-wiri tal-pożizzjoni tal-helikopter bhala strument "stand-by"; u
- (f) dawn li ġejjin għal-helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni:
  - (1) b'sors alternattiv ta' pressjoni statika; u
  - (2) b'kontenitur tal-mapep li jkun jinsab f'pożizzjoni li minnha wiehed ikun jista' jaqra l-mapep faċilment u li jkun jista' jiddawwal għall-operazzjonijiet li jitwettqu billejl.

SPO.IDE.H.126 Tagħmir addizzjonali għall-operazzjonijiet bi bdot wiehed imwettqin skont l-IFR

Il-helikopters li jithaddmu skont l-IFR bi bdot wiehed għandhom ikunu mghammra b'awtobdot li jkun kapaċi jzomm tal-inqas l-altitudni u d-direzzjoni.

SPO.IDE.H.132 Tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord — helikopters kumplessi li jaħdmu bil-magni

Il-helikoptersli jithaddmu skont l-IFR jew billejl għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord meta r-rapporti attwali tat-temp ikunu jindikaw li, tul ir-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, ikunu mistennija maltempati bir-raghad jew kundizzjonijiet tat-temp oħrajn li jistgħu jkunu perikolużi, u li huma meqjusa bhala kundizzjonijiet li jistgħu jiġu identifikati mit-tagħmir għall-identifikazzjoni tat-temp abbord.

SPO.IDE.H.133 Tagħmir addizzjonali għal operazzjonijiet f'kundizzjonijiet ta' silġ billejl — il-helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl f'kundizzjonijiet ta' silġ mistenni jew attwali għandhom ikunu mghammra b'mezzi li jdawlu jew jidentifikaw il-formazzjoni tas-silġ.
- (b) Il-mezzi li jdawlu l-formazzjoni tas-silġ ma għandhom jikkawżaw l-ebda dija jew riflessjoni li tista' tfixkel lill-membri tal-ekwipaġġ fil-qadi fil-kompitu tagħhom.

SPO.IDE.H.135 Sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira

Il-helikopters li jithaddmu minn iżjed minn membru wiehed tal-ekwipaġġ tat-titjira għandhom ikunu mghammra b'sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira, li tinkludi kuffji tal-widna u mikrofonu għall-użu mill-membri kollha tal-ekwipaġġ tat-titjira.

SPO.IDE.H.140 Reġistratur tal-voċi fil-kabina tal-pilota (cockpit voice recorder - CVR)

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 7 000 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'CVR.
- (b) Is-CVR għandu jkun kapaċi li jikseb id-dejta rreġistrata matul mill-inqas is-sagħtejn ta' qabel (2).
- (c) Is-CVR għandu jirreġistra, b'referenza għal skala tal-ħin:
  - (1) il-komunikazzjonijiet tal-voċi trażmessi bir-radju mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-titjira jew li jkunu waslu bir-radju f'dak il-kompartiment;
  - (2) il-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-membri tal-ekwipaġġ tat-titjira li jsiru permezz tas-sistema ta' telefonija interna u tas-sistema għall-avviżi lill-pubbliku, jekk dawn ikunu installati;
  - (3) L-ambjent tas-smiġh tal-kabina tal-pilota, inkluż mingħajr interruzzjoni, is-sinjali akustiċi li jkunu waslui minn kull mikrofonu tal-ekwipaġġ; u
  - (4) is-sinjali tal-voċi jew akustiċi li jidentifikaw l-ghajnuniet għan-navigazzjoni jew għall-avviċinament introdotti fil-kuffji tal-widna jew fuq lawdspiker.
- (d) Is-CVR għandu jibda r-reġistrazzjoni qabel ma l-helikopter jibda jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jkompli bir-reġistrazzjoni sa tmiem it-titjira meta l-helikopter ma jkunx għadu jista' jkompli jimxi bil-qawwa tiegħu stess.

- (e) Minbarra l-punt (d), skont id-disponibbiltà tal-enerġija elettrika, is-CVR għandu jibda r-reġstrazzjoni malajr kemm jista' jkun waqt il-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota qabel ma tinxtgħel il-magna fil-bidu tat-titjira u sal-kontrolli li jsiru fil-kabina tal-pilota immedjatament wara li l-magna tintefa fi tmiem it-titjira.
- (f) Is-CVR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

SPO.IDE.H.145 Reġistratur tad-dejta tat-titjira (flight data recorder)

- (a) Il-helikopters b'MCTOM ta' aktar minn 3 175 kg u li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali (CofA) għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara dik id-data għandhom jiġu mghammra b'reġistratur tad-dejta tat-titjira (FDR) li juża metodu diġitali biex jirreġistra u jahżen id-dejta kif ukoll li għalih huwa disponibbli metodu biex tinstab minnufih dik id-dejta mill-mezz tal-ħażna.
- (b) L-FDR għandu jirreġistra l-parametri meħtieġa biex jiġu stabbiliti b'mod preċiż il-passaġġ tat-titjira, il-veloċità, il-pożizzjoni, il-qawwa tal-magna, il-konfigurazzjoni u l-operazzjoni tal-helikopter u għandu jkun kapaċi jzomm id-dejta rreġistrata tal-anqas matul l-aħħar 10 sigħat.
- (c) Id-dejta għandha tinkiseb minn sorsi tal-helikopter li jippermettu korrelazzjoni eżatta mal-informazzjoni murija lill-ekwipaġġ tat-titjira.
- (d) L-FDR għandu jibda jirreġistra d-dejta b'mod awtomatiku qabel ma l-helikopter ikun jista' jimxi bil-qawwa tiegħu stess u għandu jieqaf b'mod awtomatiku meta l-helikopter ma jkunx jista' jimxi iktar bil-qawwa tiegħu stess.
- (e) L-FDR għandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.

SPO.IDE.H.150 Reġistrazzjoni tal-kollegament tad-dejta (data link recording)

- (a) Il-helikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba fl-1 ta' Jannar 2016 jew wara, li għandhom il-kapaċità jwettqu komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li jridu jkunu mghammra b'CVR, għandhom jirreġistraw fuq reġistratur, fejn ikun applikabbli:
  - (1) il-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta marbutin mal-komunikazzjonijiet tal-ATS lill-helikopter u minnu, inklużi l-messaġġi li japplikaw għall-applikazzjonijiet li ġejjin:
    - (i) il-bidu tal-kollegament tad-dejta;
    - (ii) il-komunikazzjonijiet bejn il-bdot u l-kontrollur;
    - (iii) is-sorveljanza indirizzata;
    - (iv) l-informazzjoni dwar it-titjira;
    - (v) is-sorveljanza tax-xandir tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
    - (vi) id-dejta tal-kontroll operattiv tal-inġenju tal-ajru, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema; u
    - (vii) il-grafika, safejn dan ikun possibbli minhabba l-arkitettura tas-sistema;
  - (2) l-informazzjoni li tippermetti l-korrelazzjoni ma' kull rekord assoċjat li huwa marbut mal-komunikazzjonijiet ta' kollegament tad-dejta u li huwa maħżun f'post differenti mill-helikopter; u
  - (3) l-informazzjoni dwar il-hin u l-prijorità tal-messaġġi ta' komunikazzjoni ta' kollegament tad-dejta, filwaqt li titqies l-arkitettura tas-sistema.
- (b) Ir-reġistratur għandu juża metodu diġitali biex jirreġistra u jahżen id-dejta u l-informazzjoni, u għandu juża metodu biex tiġi estratta faċilment dik id-dejta. Il-metodu tar-reġistrazzjoni għandu jkun tali li jippermetti li d-dejta tkun taqbel mad-dejta rreġistrata fuq l-art.

- (c) Ir-reġistratur ghandu jkun kapaci jzomm id-dejta rreġistrata mill-inqas għall-istess tul ta' hin stabbilit għas-CVRs fil-punt SPO.IDE.H.140.
- (d) Ir-reġistratur ghandu jkollu apparat li jgħin biex dan jinstab meta jkun fl-ilma.
- (e) Ir-rekwiżiti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tar-reġistratur huma l-istess bħar-rekwiżiti applikabbli għal-logika tal-bidu u tal-waqfien tas-CVR mogħtija fil-punti SPO.IDE.H.140 (d) u (e).

SPO.IDE.H.155 Reġistratur ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota

Tista' tintlaħaq konformità mar-rekwiżiti tas-CVR u tal-FDR billi abbord jingarr reġistratur wiehed ikkombinat għad-dejta tat-titjira u għall-komunikazzjonijiet tal-voċi tal-kabina tal-pilota.

SPO.IDE.H.160 Sits, ċinturini tas-sikurezza u sistemi ta' restrizzjoni

(a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra:

- (1) sit jew post għal kull membru tal-ekwipaġġ jew speċjalist fil-kompitu abbord;
- (2) b'ċinturin tas-sikurezza f'kull sit u b'apparat ta' restrizzjoni għal kull post;
- (3) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għal kull sit, fil-każ ta' helikopters li jkun inħarġilhom ċertifikat tal-ajrunavigabbiltà individwali għall-ewwel darba wara l-31 ta' Dicembru 2012; u
- (4) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso li jkun fih apparat li jzomm, b'mod awtomatiku, lit-torso tal-okkupant f'każ ta' tnaqqis rapidu tal-veloċità f'kull sit tal-ekwipaġġ tat-titjira.

(b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetħ permezz ta' molla wahda

SPO.IDE.H.165 Kaxex għall-ewwel għajnuna

(a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.

(b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:

- (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
- (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

SPO.IDE.H.175 Ossigenu supplimentari — il-helikopters mingħajr pressjoni

(a) Il-helikopters mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni fejn hija meħtieġa l-provvista tal-ossigenu skont il-punt (b) għandhom ikunu mghammra b'taġhmira tal-ossigenu li jkun jista' jahżen u jqassam il-provvisti tal-ossigenu meħtieġa.

(b) Il-helikopters mingħajr pressjoni li jithaddmu f'livelli tal-altitudni ta' titjira fejn l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartimenti tal-passiġġieri hija 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikollhom ossigenu suffiċjenti li jkun jista' jissupplixxi:

- (1) il-membri tal-ekwipaġġ kollha għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u
- (2) il-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu kollha għal kwalunkwe perjodu meta l-altitudni tal-pressjoni fil-kompartiment tal-kabina tkun 'il fuq minn 13 000 pied.

- (c) Minkejja (b), titjiriet b'tul ta' żmien speċifikat ta' bejn 13 000 pied u 16 000 pied jistgħu jitwettqu bla provvisti tal-ossigenu, skont SPO.OP.195(b).

SPO.IDE.H.180 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

- (a) Il-helikopters, għajr għall-helikopters ELA2 għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda għat-tifi tan-nar:

- (1) fil-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira; u
- (2) f'kull kompartiment tal-kabina li huwa separat mill-kompartiment tal-ekwipaġġ tat-tijira, għajr jekk il-kompartiment huwa aċċessibbli faċilment għall-ekwipaġġ tat-tijira.

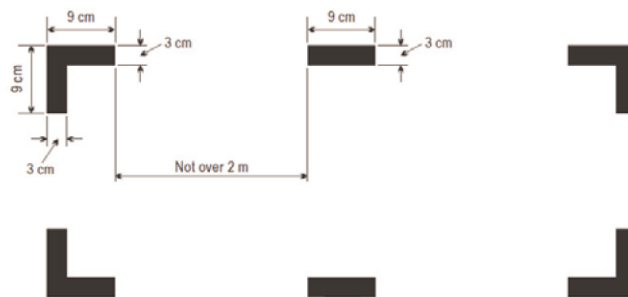
- (b) It-tip ta' sustanza tat-tifi tan-nar użata fiċ-ċilindri jew fil-pompi għat-tifi tan-nar mehtieġa u l-kwantità tagħha għandhom ikunu xierqa għat-tipi ta' nirien li jistgħu jizviluppaw fil-kompartiment fejn ikun maħsub li jintuza ċ-ċilindru jew il-pompa għat-tifi tan-nar u għandhom inaqqsu l-periklu tal-konċentrazzjoni ta' gassijiet tossiċi fil-kompartimenti li fihom ikun hemm in-nies.

SPO.IDE.H.185 Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

Jekk iż-żoni tal-qafas tal-helikopter li jkunu adattati għad-dhul mill-ekwipaġġi tas-salvataġġ waqt emerġenza jkunu mmarkati, dawn iż-żoni għandhom jiġu mmarkati hekk kif inhu muri fil-Figura 1.

Figura 1

Immarkar tal-postijiet minn fejn jista' jkun hemm dhul

SPO.IDE.H.190 Trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT)

- (a) Il-helikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' aktar minn sitt sits għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'ELT awtomatiku; u
- (2) ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)) f'ċattra tas-salvataġġ jew f'gakketta tas-salvataġġ meta l-helikopter jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti hin ta' titjir b'veloċità regolari normali.

- (b) Il-helikopters li huma ċċertifikati għal konfigurazzjoni massima ta' sitt sits jew anqas għandhom ikunu mghammra b'trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew b'apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB) li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu:

- (c) ELTs ta' kwalunkwe tip u PLBs għandhom ikunu jistgħu jittrażmettu b'mod simultanju kemm fuq il-frekwenza 121,5 MHz kif ukoll fuq il-frekwenza 406 MHz.

SPO.IDE.H.195 Titjir fuq l-ilma — il-helikopters li mhumiex kumplessi u li jaħdmu bil-magni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;

- (1) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew

- (2) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell; jew
- (3) waqt tlugh jew inżul f'ajrudrom jew fsit tal-operat li fih il-passaġġ tat-tlugh jew tal-avvicinament ikun qiegħed fuq l-ilma.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.
- (c) Il-bdot fil-kmand ta' helikopter li jithaddem minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal 30 minuta ta' titjir f'veloċità regolari normali jew ta' 50 mil nawtiku, skont liema minnhom tkun l-anqas, għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-persuni abbord l-ajruplan f'każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':
- (1) tagħmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;
- (2) biżżejjed ċattri tas-salvataġġ sabiex fihom jinġarru l-persuni kollha abbord, li għandhom ikunu stivati b'tali mod li jiffaċilita l-użu fil-pront tagħhom f'każ ta' emerġenza; u
- (3) tagħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-mezzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.
- (d) The pilot-in-command shall determine the risks to survival of the occupants of the helicopter in the event of a ditching, when deciding if the life-jackets required in (a) shall be worn by all occupants.

SPO.IDE.H.197 Ġakketti tas-salvataġġ — il-helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovvduti;
- (1) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell;
- (2) fuq titjira fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir f'livell; jew
- (3) fejn il-passaġġ tat-tlugh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.
- (b) Kull gakketta tas-salvataġġ għandu jkun mghammar b'mezz ta' tidwil elettriku sabiex il-persuni jkunu jistgħu jinstabu b'mod faċli.

SPO.IDE.H.198 Lbies tas-sopravivenza — il-helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni

Kull persuna abbord għandha tilbes libsa ta' sopravvivenza meta topera:

- (a) fuq titjira b'appoġġ għal operazzjonijiet lil hinn mill-kosta fuq l-ilma, minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir f'livell u meta:
- (1) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-bahar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira; jew
- (2) il-hin stmat għas-salvataġġ ikun jaqbez il-hin stmat ta' sopravvivenza; jew

(b) jekk jiddeciedi hekk il-bdot fil-kmand fuq il-baži ta' valutazzjoni tar-riskju billi jqis il-kundizzjonijiet li ġejjin

(1) titjiriet fuq l-ilma lil hinn mid-distanza awtorotazzjonali mill-art jew inżul ta' emerġenza sikur, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir flivell; u

(2) ir-rapport jew it-tbassir tat-temp għad-disponibbiltà tal-bdot fil-kmand jindikaw li t-temperatura tal-baħar se tkun taħt il-plus 10 °C matul it-titjira.

SPO.IDE.H.199 Ċattri ta' salvataġġ, ELTs tas-sopravivenza u tagħmir tas-sopravivenza fuq titjiriet estiżi fuq l-ilma — il-helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni

Il-helikopters li jithaddmu:

(a) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ikun jista' jzomm titjir flivell; jew

(b) fuq titjira fuq l-ilma minn distanza 'l bogħod mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 3 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali, fejn fil-każ ta' hsara fil-magna kritika, il-helikopter ma jkunx jista' jzomm titjir flivell, u jekk jiddeciedi hekk il-bdot fil-kmand permezz ta' valutazzjoni tar-riskju, għandhom ikunu mghammra:

(1) b'tal-inqas ċattra waħda tas-salvataġġ b'kapacità mkejla ta' mhux inqas mill-għadd massimu ta' persuni abbord, li għandha tkun stivata b'tali mod li jiffacilita l-użu fil-pront tagħha f'każ ta' emerġenza;

(2) b'tal-inqas ELT tas-sopravivenza (ELT(S)) wiehed għal kull ċattra tas-salvataġġ meħtieġa; u

(3) b'taġħmir li jsalva l-hajja, inklużi l-meżzi għall-manteniment tal-hajja, skont kif ikun xieraq għat-titjira li tkun se titwettaq.

SPO.IDE.H.200 Taġħmir tas-sopravivenza

Il-helikopters li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra:

(a) b'taġħmir għas-sinjali sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm;

(b) b'tal-inqas ELT tas-sopravivenza wiehed (ELT(S)); u

(c) b'taġħmir iehor tas-sopravivenza għar-rotta li minnha għandu jittajjar il-helikopter, filwaqt li jitqies l-għadd ta' persuni abbord.

SPO.IDE.H.201 Rekwiżiti addizzjonali għal helikopters li jaġhmlu operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona ostili tal-baħar — il-helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni

Il-helikopters li jithaddmu f'operazzjonijiet lil hinn mill-kosta f'żona tal-baħar ostili f'distanza li tkun tikkorrispondi għal iktar minn 10 minuti ta' titjir f'veloċità regolari normali 'l bogħod mill-art, għandhom jikkonformaw mal-affarijiet li ġejjin:

(a) Meta r-rapporti tat-temp jew it-tbassir tat-temp li l-bdot fil-kmand ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu jkun jindikaw li, matul it-titjira, it-temperatura tal-baħar se tkun inqas minn + 10 °C, jew meta l-hin stmat ta' salvataġġ ikun jaqbeż il-hin ikkalkulat ta' sopravivenza, jew meta t-titjira hi ppjanata li ssir billejl, il-persuni kollha abbord għandhom jilbsu lbies ta' sopravivenza.

(b) Iċ-ċattri tas-salvataġġ kollha li jkun qed jingarru abbord skont il-punt SPO.IDE.H.199 għandhom ikunu installati b'tali mod li jkun jistgħu jintużaw fil-kundizzjonijiet tal-baħar li fihom ikunu ġew evalwati l-karatteristiċi tal-inżul ta' emerġenza, tal-għawm f'wiċċ l-ilma u tat-"trim" tal-helikopter sabiex ikun hemm konformità mar-rekwiżiti tal-inżul ta' emerġenza għaċ-ċertifikazzjoni.

(c) il-helikopter għandu jkun mghammar b'sistema ta' dawl tal-emerġenza li jkollha provvista tal-enerġija indipendenti, sabiex tipprovi sors ta' tidwil ġenerali tal-kabina ħalli tithaffef l-evakwazzjoni tal-helikopter;

- (d) Il-hruġ kollu tal-emerġenza, inkluż il-hruġ tal-emerġenza tal-ekwipaġġ, u l-mezzi biex jinfethu bihom, għandhom ikunu mmarkati b'mod evidenti biex jipprovdu gwida lill-okkupanti li jkunu qed jużawhom fid-dawl tax-xemx jew fid-dlam. Dawn il-marki għandhom ikunu ddisinjati b'tali mod li jibqgħu jidhru f'każ li l-helikopter jinqaleb ta' taht fuq u l-kabina tkun taht wiċċ il-baħar.
- (e) Il-bibien kollha li ma jkunux jistgħu jintremew u li jkunu ddisinjati bhala hruġ ta' emerġenza f'każ ta' nżul ta' emerġenza għandhom ikollhom mezz biex jinżammu miftuħin, sabiex ma jfixklux il-hruġ tal-okkupanti fil-kundizzjonijiet kollha tal-baħar, sal-punt massimu mehtieg għall-ewalwazzjoni tal-inżul ta' emerġenza u tal-ghawm f'wiċċ l-ilma;
- (f) Il-bibien u t-twieqi kollha jew il-ftuħ l-iehor kollu fil-kompartiment tal-passiġġieri intenzjonati għall-iskop ta' evakwazzjoni taht l-ilma, għandhom ikunu mghammra b'tali mod li jkunu jistgħu jintużaw f'emerġenza.
- (g) Il-ġkieket tas-salvataġġ għandhom jintlibsu l-hin kollu, sakemm l-ispeċjalist fil-kompitu jew il-membru tal-ekwipaġġ ma jkunx liebes ilbies ta' sopravivenza integrat li jkun jissodisfa r-rekwiziti kkombinati tal-ilbies ta' sopravivenza u tal-ġkieket tas-salvataġġ.

SPO.IDE.H.202 Helikopters iċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma — tagħmir mixxellanju

Il-helikopters li jkunu ċċertifikati biex joperaw fuq l-ilma għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'ankra tal-wiċċ u tagħmir ieħor mehtieg sabiex jiffaċilita l-irmigġ, l-ankrar jew l-immanuvrar tal-helikopter fuq l-ilma, li jkunu adattati għad-daqs, il-piż u l-karatteristiċi tal-immanigġjar tiegħu; u
- (b) b'tagħmir biex jagħmel is-sinjali tal-hoss preskritti fil-International Regulations for Preventing Collisions at Sea (ir-Regolamenti Internazzjonali għall-Prevenzjoni tal-Habtiet fil-Baħar), fejn dan ikun applikabbli.

SPO.IDE.H.203 Il-helikopters kollha li jkunu qed iwettqu titjriet fuq l-ilma — nżul ta' emerġenza

Helikopters kumplessi u li jaħdmu bil-magni li jithaddmu fuq titjira fuq l-ilma f'ambjent ostili b'distanza mill-art li tikkorrispondi għal aktar minn 10 minuti ta' titjir b'veloċita regoli normali u helikopters li mhumiex kumplessi u li jaħdmu bil-magni li jtiru fuq l-ilma f'ambjent ostili lil hinn mid-distanza ta' 50 mil nawtiku mill-art għandhom ikunu:

- (a) iddizinjati għall-inżul fuq l-ilma skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti;
- (b) iċċertifikati għall-inżul ta' emerġenza skont il-kodiċi tal-ajrunavigabbiltà rilevanti; jew
- (c) mghammra b'tagħmir ta' emerġenza li jzomm f'wiċċ l-ilma.

SPO.IDE.H.205 Tagħmir protettiv individwali

Kull persuna abbord għandha tilbes tagħmir protettiv individwali li huwa adegwat għat-tip ta' operazzjoni li tkun qed issir.

SPO.IDE.H.210 Kuffji tal-widna

Kull meta tkun mehtieġa sistema ta' komunikazzjoni permezz tar-radju u/jew sistema tan-navigazzjoni bir-radju, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'kuffji tal-widna li jkollhom mikrofonu tal-kuffja jew apparat ekwivalenti u buttuna ta' trażmissjoni fuq il-kontrolli tat-titjira għal kull bdot, membru tal-ekwipaġġ u/jew speċjalist fil-kompitu mehtieg fil-post assenjat lilu.

SPO.IDE.H.215 Tagħmir tal-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Il-helikopters li jithaddmu billejl jew skont l-IFR, jew meta jkun mehtieg mir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli, għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju li jkun jista':
  - (1) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet għall-finijiet tal-kontroll tal-ajrudrom
  - (2) jirċievi informazzjoni meteoroloġika.

- (3) jwettaq komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet fi kwalunkwe hin matul it-titjira ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi u fuq dawk il-frekwenzi preskritti mill-awtorità xierqa; u
- (4) jipprovdi komunikazzjoni fuq il-frekwenza tal-emergenza ajrunawtika 121,5 MHz.
- (b) Meta jkun hemm il-htieġa ta' aktar minn tagħmir wiehed ta' komunikazzjoni, kull wiehed għandu jkun indipendenti mill-iehor jew mill-oħrajn sal-punt li l-hsara f'wiehed ma jirriżultax fil-hsara tal-iehor jew tal-oħrajn.
- (c) Meta jkun hemm il-htieġa ta' sistema ta' komunikazzjoni bir-radju, u minbarra s-sistema ta' telefonija interna għall-ekwipaġġ tat-titjira meħtieġa fil-punt SPO.IDE.H.135, il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'buttuna ta' trażmissjoni fuq is-sistema tal-kontroll ta' kull bdot u membru tal-ekwipaġġ meħtieġ fil-posta assenjat tiegħu.

SPO.IDE.H.220 Tagħmir tan-navigazzjoni

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni li jiffacilita li jipprocedu skont:
- (1) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
- (2) ir-rekwiziti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.
- (b) Il-helikopters għandu jkollhom biżżejjed tagħmir tan-navigazzjoni sabiex jiġi żgurat li, f'każ li tiżviluppa hsara f'apparat minnhom matul kwalunkwe fażi tat-titjira, il-kumpliment tat-tagħmir jippermetti li n-navigazzjoni sikura skont il-punt (a), jew skont azzjoni ta' kontinġenza xierqa titwettaq b'mod sikur.
- (c) Il-helikopters li jintużaw f'titjiriet li fihom ikun previst inżul f'IMC għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tan-navigazzjoni adattat li jkun jista' jipprovdi gwida sa punt li minnu jkun jista' jitwettaq inżul viżwali. Dan it-tagħmir għandu jkun jista' jipprovdi tali gwida għal kull ajrudrom li għalih huwa pplanat l-inżul f'IMC u għal kull ajrudrom alternattiv magħżul.

SPO.IDE.H.225 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-helikopters għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

TAQSIMA 3

Glajders

SPO.IDE.S.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jikkontrollaw il-passaġġ tat-titjira;
- (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.S.145;
- (3) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.S.150; jew
- (4) huma installati fil-glajder.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti,

- (2) arloġġ preċiż, u
- (3) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar.
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex mehtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir iehor li mhuwiex mehtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jingarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, minn dan it-tagħmir jew aċċessorji ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
- (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-glajder, anki f'każ li jkollhom xi hsara jew li ma jahdmux tajjeb.
- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ li jużah jinsab bilqiegħda.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

SPO.IDE.S.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-glajder, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jahdem jew ikun nieqes, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-glajder ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) il-glajder ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir maħruġ skont ir-rekwiziti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.S.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni

- (a) Il-glajders li jithaddmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) fil-każ tal-glajders bil-mutur, id-direzzjoni manjetika,
- (2) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
- (3) l-altitudni skont il-pressure, u
- (4) il-velocità tal-ajru indikata.
- (b) Il-glajders li jithaddmu f'kundizzjonijiet li fihom il-glajder ma jkunx jista' jinzamm fil-passaġġ tat-titjira mixtieq mingħajr referenza għal strument addizzjonali wiehed jew aktar, minbarra (a), għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:
- (1) il-velocità vertikali,
- (2) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq, u
- (3) id-direzzjoni manjetika.

SPO.IDE.S.120 Titjir fil-livell tas-shab — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni

Il-glajders li jittajru fil-livell tas-shab għandhom ikunu mghammra b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta' dawn li ġejjin:

- (a) id-direzzjoni manjetika,

- (b) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi,
- (c) l-altitudni skont il-pressjoni,
- (d) il-velocità tal-ajru indikata,
- (e) il-velocità vertikali; u
- (f) il-pożizzjoni jew id-dawran u ż-żliq.

SPO.IDE.S.125 Sits u sistemi ta' restrizzjoni

- (a) Il-glajders għandhom ikunu mgħammra:
  - (1) b'sit għal kull persuna abbord; u
  - (2) b'ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso skont l-AFM.
- (b) Iċ-ċinturin tas-sikurezza li jkollu sistema ta' restrizzjoni għan-naħa ta' fuq tat-torso għandu jkun jinfetħ permezz ta' molla waħda

SPO.IDE.S.130 Ossigenu supplimentari

Il-glajders li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pressjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mgħammra b'taġhmir tal-ossigenu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossigenu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbeż it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun bejn 1-10 000 u t-13 000 pied; u
- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

SPO.IDE.S.135 Titjir fuq l-ilma

Il-bdot fil-kmand ta' glajder li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-glajder fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta'

- (a) gakketta tas-salvataġġ jew apparat ekwivalenti li jzomm f'wiċċ l-ilma għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment aċċessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
- (b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jingarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu, li jkun jista' jittrażmetti simultanjamment fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (c) taġhmir sabiex ikunu jistgħu jsiru s-sinjali ta' allarm, waqt titjira:
  - (1) li jtiru fuq l-ilma lil hinn mid-distanza ta' gglajdjar mill-art; jew
  - (2) fejn il-passaġġ tat-tluġh jew tal-avvicinament ikun qiegħed b'tali mod fuq l-ilma li f'każ ta' aċċident x'aktarx ikun se jkun hemm inżul ta' emerġenza.

SPO.IDE.S.140 Taġhmir tas-sopravivenza

Il-glajders li jithaddmu fuq zoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mgħammra b'taġhmir għas-sinjali u b'taġhmir li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaž-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

SPO.IDE.S.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jitrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru
- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

SPO.IDE.S.150 Tagħmir tan-navigazzjoni

Il-glajders għandhom ikunu mghammra bi kwalunkwe tagħmir tan-navigazzjoni neċessarju biex jipproċedu skont:

- (a) il-pjan tat-titjira tal-ATS, jekk dan ikun applikabbli; u
- (b) ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru applikabbli.

SPO.IDE.S.155 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-glajders għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

TAQSIMA 4

Blalen tal-arja**SPO.IDE.B.100 Strumenti u tagħmir — punti ġenerali**

- (a) L-istrumenti u t-tagħmir li huma meħtieġa skont din is-Subparti għandhom jiġu approvati skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli fil-każ li:
- (1) jintużaw mill-ekwipaġġ tat-titjira biex jiddeterminaw il-passaġġ tat-titjira;
  - (2) jintużaw biex jikkonformaw ma' SPO.IDE.B.145; jew
  - (3) huma installati fil-ballun tal-arja.
- (b) L-oġġetti li ġejjin, meta meħtieġa minn din is-Subparti, ma jeħtiġux approvazzjoni ta' tagħmir:
- (1) id-dawl portabbli indipendenti,
  - (2) arloġġ preċiż,
  - (3) il-kaxxa tal-ewwel għajnuna, u
  - (4) it-tagħmir tas-sopravivenza u għas-sinjalar,
- (c) L-istrumenti u t-tagħmir li mhumiex meħtieġa skont din is-Subparti kif ukoll kull tagħmir iehor li mhuwiex meħtieġ skont Annessi applikabbli oħrajn, iżda li jinġarr fuq it-titjira, għandhom jikkonformaw ma' dawn li ġejjin:
- (1) l-informazzjoni pprovduta minn dawn l-istrumenti, jew minn dan it-tagħmir ma għandhiex tintuża mill-ekwipaġġ tat-titjira, sabiex jikkonforma mal-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 216/2008; u
  - (2) l-istrumenti u t-tagħmir ma għandhomx jaffettwaw l-ajrunavigabbiltà tal-ballun tal-arja, anki f'każ li jkollhom xi ħsara jew li ma jahdmux tajjeb.

- (d) L-istrumenti u t-tagħmir għandhom ikunu operabbli jew aċċessibbli fil-pront minn dak il-post fejn il-membri tal-ekwipaġġ li jehtieġ huwa assenjat.
- (e) It-tagħmir tal-emergenza kollu mehtieġ għandu jkun faċilment aċċessibbli għall-użu immedjat.

SPO.IDE.B.105 Tagħmir minimu għat-titjira

Meta kwalunkwe wiehed mill-istrumenti tal-ballun tal-arja, mill-oġġetti tat-tagħmir jew mill-funzjonijiet mehtieġa għat-titjira prevista ma jkunx qed jaħdem, it-titjira ma għandhiex tinbeda, sakemm:

- (a) il-ballun tal-arja ma jkunx qed jithaddem skont il-MEL, jekk stabbilita; jew
- (b) il-ballun tal-arja ma jkunx soġġett għal permess għat-titjir mahruġ skont ir-rekwiżiti tal-ajrunavigabbiltà applikabbli.

SPO.IDE.B.110 Dwal operattivi

Il-blalen tal-arja li jithaddmu billejl għandhom ikunu mghammra:

- (a) bi dwal għal kontra l-kollizjonijiet;
- (b) b'mezz li jipprovdi dawl xieraq għall-istrumenti u għat-tagħmir kollha essenzjali għat-thaddim sikur tal-ballun tal-arja;
- (c) b'dawl portabbli indipendenti.

SPO.IDE.B.115 Operazzjonijiet ta' titjir skont il-VFR — strumenti tat-titjir u tan-navigazzjoni u tagħmir assoċjati magħhom

Il-blalen tal-arja li jaħdmu skont il-VFR binhar għandhom ikunu mghammra:

- (a) b'mezz għall-wiri tad-direzzjoni tad-drift; u
- (b) b'mezz għall-kejl u għall-wiri ta':
  - (1) il-hin f'sigħat, minuti u sekondi;
  - (2) il-velocità vertikali, jekk mehtieġ skont l-AFM, u u
  - (3) l-altitudni tal-pessjoni, jekk mehtieġ skont l-AFM, jekk mehtieġ skont ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru jew meta l-altitudni tehtieġ li tiġi kkontrollata għall-fini tal-użu tal-ossigenu.

SPO.IDE.B.120 Kaxex għall-ewwel għajnuna

- (a) Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'kaxex għall-ewwel għajnuna.
- (b) Il-kaxex għall-ewwel għajnuna għandhom ikunu:
  - (1) ikunu faċilment aċċessibbli għall-użu; u
  - (2) jinżammu f'kundizzjoni tajba.

SPO.IDE.B.121 Ossigenu supplimentari

Il-blalen tal-arja li jithaddmu f'altitudnijiet tal-pessjoni 'l fuq minn 10 000 pied għandhom ikunu mghammra b'tagħmir tal-ossigenu li jkun jista' jaħżen u jqassam ossigenu suffiċjenti biex jissupplixxi:

- (a) il-membri tal-ekwipaġġ għal kwalunkwe perjodu li jaqbez it-30 minuta li matulu l-altitudni tal-pessjoni tkun bejn l-10 000 u t-13 000 pied; u

- (b) il-membri tal-ekwipaġġ u l-passiġġieri kollha għal kwalunkwe perjodu li matulu l-altitudni tal-pressjoni tkun taqbeż it-13 000 pied.

SPO.IDE.B.125 Ċilindri jew pompi tal-idejn għat-tifi tan-nar

Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra tal-inqas b'ċilindru wiehed jew pompa wahda għat-tifi tan-nar, jekk mehtieg skont l-ispeċifikazzjonijiet ta' ċertifikazzjoni applikabbli.

SPO.IDE.B.130 Titjir fuq l-ilma

Il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta':

- (a) gakketta tas-salvataġġ għal kull persuna li tkun abbord, li għandhom jintlibsu jew ikunu stivati f'pożizzjoni li tkun faċilment accessibbli mis-sit jew mill-post tal-persuna li għaliha jkunu pprovduti;
- (b) trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (PLB), li jinġarr minn membru tal-ekwipaġġ jew minn speċjalist fil-kompitu, li jkun jista' jittrażmetti simultanjament fuq il-frekwenzi 121,5 MHz u 406 MHz; u
- (c) tagħmir sabiex isiru s-sinjali ta' allarm.

SPO.IDE.B.135 Tagħmir tas-sopravivenza

Il-blalen tal-arja li jithaddmu fuq żoni li fihom it-tiftix u s-salvataġġ ikunu partikularment diffiċli, għandhom ikunu mghammra b'tagħmir għas-sinjali u b'tagħmir li jsalva l-hajja, skont kif ikun xieraq għaž-żona li fuqha se titwettaq it-titjira.

SPO.IDE.B.140 Tagħmir mixxellanju

Il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra b'ingwanti protettivi għal kull membru tal-ekwipaġġ.

- (a) Il-blalen tal-arja shuna għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'sors alternattiv għall-ignixin;
- (2) b'mezz li jkejjel u jindika l-kwantità tal-fjuwil;
- (3) bi gverta ta' kontra n-nar jew għata ta' materjal rezistenti għan-nar; u
- (4) b'habel għall-inzul tat-tul ta' mill-anqas 25 metru.

- (b) Il-blalen tal-gass għandhom ikunu mghammra:

- (1) b'sikkina; u
- (2) habel għall-inzul tat-tul ta' mill-anqas 20 m magħmul minn fibra naturali jew materjal konduttiv elettrostatiku.

SPO.IDE.B.145 Tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju

- (a) Fejn ikun mehtieg mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra bit-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, li jkun jista' jittrażmetti komunikazzjoni fiż-żewġ direzzjonijiet ma' dawk l-istazzjonijiet ajrunawtiċi jew f'dawk il-frekwenzi biex jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-ispazju tal-ajru.

- (b) It-tagħmir għall-komunikazzjoni permezz tar-radju, jekk meħtieġ skont (a), għandu jippermetti l-komunikazzjoni fuq il-frekwenza għall-emerġenzi ajrunawtiċi 121,5 MHz.

SPO.IDE.B.150 Transponder

Fejn ikun meħtieġ mill-ispazju tal-ajru fejn jittajru, il-blalen tal-arja għandhom ikunu mghammra bi transponder ta' radar sekondarju ta' sorveljanza (SSR) bil-kapaċitajiet kollha meħtieġa.

SUBPARTI E

REKWIŻITI SPEĊIFIĊI

TAQSIMA 1

Operazzjonijiet ta' tagħbija esterna bi braga bil-helikopter (HESLO)

SPO.SPEC.HESLO.100 Proċeduri operattivi standard

Il-proċeduri operattivi standard għall-HESLO għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet ta' HESLO;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

SPO.SPEC.HESLO.105 Tagħmir speċifiku għal HESLO

Il-helikopter għandu jkun mghammar b'tal-inqas:

- (a) mera ta' sikurezza wahda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ(ijiet)/it-tagħbija; u
- (b) miter wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

SPO.SPEC.HESLO.110 Trasportazzjoni ta' oġġetti perikolużi

L-operatur li jittrasporta l-oġġetti perikolużi lejn jew minn siti bla ekwipaġġ jew żoni remoti għandu japplika mal-awtorità kompetenti għal eżenzjoni mid-dispożizzjonijiet tal-Istruzzjonijiet Tekniċi jekk ikun behsiebu ma jikkonformax mar-rekwiżiti ta' dawk l-Istruzzjonijiet.

TAQSIMA 2

Operazzjonijiet bi bnedmin bhala merkanzija esterna (HEC)

SPO.SPEC.HEC.100 Proċeduri operattivi standard

Il-proċeduri operattivi standard għall-HEC għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inklużi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;

- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet ta' HEC;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

SPO.SPEC.HEC.105 Tagħmir speċifiku għall-HEC

- (a) Il-helikopters għandhom ikunu mġhammra:

- (1) tagħmir għall-operazzjonijiet bil-parank jew ganċ tal-merkanzija;
- (2) mera ta' sikurezza waħda għall-merkanzija jew mezz alternattiv biex wiehed jara l-ganċ; u
- (3) miter wiehed tat-tagħbija, sakemm ma jkunx hemm mod ieħor kif jiġi ddeterminat il-piż tat-tagħbija.

- (b) L-installazzjoni tat-tagħmir kollu tal-parank u tal-ganċ tal-merkanzija u kwalunkwe modifika sussegwenti għandu jkollha approvazzjoni tal-ajrunavigabbiltà xierqa għall-funzjoni mahsuba.

TAQSIMA 3

Operazzjonijiet bil-paraxut (PAR)

SPO.SPEC.PAR.100 Proċeduri operattivi standard

Il-proċeduri operattivi standard għall-PAR għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-rekwiżiti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru operazzjonijiet bil-paraxut;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

SPO.SPEC.PAR.105 Ġarr ta' membri tal-ekwipaġġ u ta' speċjalisti fil-kompitu

Ir-rekwiżit għar-responsabilitajiet tal-ispeċjalisti fil-kompitu kif stabbilit f'SPO.GEN.106(c) ma għandux ikun applikabbli għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu qabziet bil-paraxut.

SPO.SPEC.PAR.110 Sits

Minkejja SPO.IDE.A.160 (a) u SPO.IDE.H.160 (a)(1), l-art tal-ingenju tal-ajru tista' tintuża bhala sit, diment li hemm mezzi disponibbli li l-ispeċjalist fil-kompitu jista' jzomm jew jintrabat magħhom.

SPO.SPEC.PAR.115 Ossigenu supplimentari

Minkejja SPO.OP.195 (a), ir-reqwizit biex jintuza l-ossigenu supplimentari ma ghandux ikun applikabbli għall-membri tal-ekwipaġġ minbarra l-bdot fil-kmand u għall-ispeċjalisti fil-kompitu li jwettqu dmirijiet essenzjali għall-kompitu speċjalizat, kull meta l-altitudni tal-kabina:

- (a) taqbeż it-13 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 6 minuti.
- (b) taqbeż il-15 000 pied, għal perjodu ta' mhux iktar minn 3 minuti.

SPO.SPEC.PAR.120 Titjir fuq l-ilma

Meta jkun qed iġorr aktar minn 6 persuni, il-bdot fil-kmand ta' ballun tal-arja li jithaddem fuq l-ilma għandu jiddetermina r-riskji għas-sopravivenza tal-okkupanti tal-ballun tal-arja fil-każ ta' nżul ta' emerġenza, u fuq il-baži ta' dan huwa għandu jiddetermina l-garr ta' trażmettitur għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) li jkun kapaċi jittrażmetti simultanjament fuq 121,5 MHz u fuq 406 MHz.

SPO.SPEC.PAR.125 Rilaxx ta' oġġetti perikolużi

Minkejja SPO.GEN.155, dawk li jużaw il-paraxut jistgħu johorġu mill-inġenju tal-ajru għall-fini ta' wirja bil-paraxut fuq żoni f'kongestjoni ta' bliet, irhula jew insedjamenti jew fuq għemgħa fil-miftuh ta' persuni filwaqt li jgħorru apparati li jhallu d-duhhan warajhom, diment li dawn huma manifatturati għal dan l-għan.

TAQSIMA 4

Titjiriet ajrubatiċi (ABF)**SPO.SPEC.ABF.100 Proċeduri operattivi standard**

Il-proċeduri operattivi standard għall-ABF għandhom jispeċifikaw:

- (a) it-tagħmir li għandu jingarr, inkluzi l-limitazzjonijiet operattivi u l-entrati xierqa tiegħu fl-MEL, kif applikabbli;
- (b) il-kompożizzjoni tal-ekwipaġġ u r-reqwiziti tal-esperjenza tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (c) it-taħriġ rilevanti għall-membri tal-ekwipaġġ u għall-ispeċjalisti fil-kompitu biex iwettqu dmirijiethom u l-kwalifika u n-nomina ta' persuni li jipprovdu t-tali taħriġ lill-membri tal-ekwipaġġ u l-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (d) ir-responsabilitajiet u d-dmirijiet tal-membri tal-ekwipaġġ u tal-ispeċjalisti fil-kompitu;
- (e) il-kriterji tal-prestazzjoni meħtieġa li għandhom jiġu ssodisfati biex isiru titjiriet ajrubatiċi;
- (f) il-proċeduri normali, anormali u ta' emerġenza.

SPO.SPEC.ABF.105 Dokumenti, manwali u informazzjoni li għandhom jingarru abbord

Id-dokumenti li għejjin elenkati f'SPO.GEN.140 (a) ma hemmx bżonn li jingarru matul titjiriet ajrubatiċi:

- (a) id-dettalji tal-pjan tat-titjira tal-ATS li jkun gie ffajljat, jekk ikun applikabbli;
- (b) mapep ajrunawtiċi attwali u xierqa għar-rotta/ghaž-żona tat-titjira proposta u għar-rotot kollha li fuqhom wiehed jista' jistenna b'mod raġonevoli li tista' tiġi ddevjata t-titjira;
- (c) il-proċeduri u l-informazzjoni dwar is-sinjali viżwali għall-użu min-naħa ta' inġenji tal-ajru interċettati u ta' inġenji tal-ajru ta' interċettazzjoni; u
- (d) informazzjoni dwar is-servizzi ta' tiftix u ta' salvataġġ għaž-żona tat-titjira pplanata.

SPO.SPEC.ABF.115 Tagħmir

Ma hemmx bżonn li jiġu applikati r-rekwiżiti li ġejjin dwar it-tagħmir għal titjiriet ajrubatiċi:

- (a) kaxex tal-ewwel għajnuna kif stabbilit f'SPO.IDE.A.165 u SPO.IDE.H.165;
  - (b) apparati portabbli tat-tifi tan-nar kif stabbilit f'SPO.IDE.A.180 u f'SPO.IDE.H.180; u
  - (c) trażmettituri għas-sejbien waqt emerġenza (ELT) jew apparat ta' sinjalar personalizzat għas-sejbien (personal locator beacons) kif stabbilit f'SPO.IDE.A.190 u SPO.IDE.H.190."
-

ISSN 1977-074X (edizzjoni elettronika)
ISSN 1725-5104 (edizzjoni stampata)

L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea
2985 Il-Lussemburgu
IL-LUSSEMBURGU

MT